

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

A tanító az egyházban.

Két vezércikk jelent meg közel egymásután, a hivatalos lap hasábjain.

Az egyik, sorrendben az első, egy előadás, amely a lelkipásztor és a tanító viszonyáról szól, a másik egy beszámoló a tenkei ifjusági konferenciáról.

Bár e két cikk tárgya nincs közvetlen kapcsolatban, mégis a tanitóságot illetőleg néhány pillanatra találkoznak egymással, úgy hogy gondolkodásra készítetik az olvasót különösen akkor, ha a sorok közé hatolva, párhuzamba állítja az egyikből kiáradó ideális megérzést, a másik reális alapokra támaszkodni látszó mondani-valójával.

A lelkipásztor és a tanító viszonyáról szólva, az előadó a hit által, az Isten ígésén keresztül hozza közös nevezőre azt a viszonyt, amely a lelkipásztor és a tanító helyzetét jelöli meg az egyházi életben, amely nem egyéb, mint szolgálat minden mellékgondolat nélkül Istenért, egyházért, embertársakért, anélkül, hogy e szolgálat rangot, helyet jelentene a szolgálattévő számára.

Tolsztoji idézettel fejeződik be az előadás, mely gyönyörűen mutatja be azt az ideált, amely magasra emelheti szolgálatában úgy a lelkészt, mint a tanítót s a kettő viszonyát és munkáját tökéletesen egybehangolhatja.

Annál diszónásabbban hat ezekután a tenkei beszámolónak az a része, amely a tanitóság távollétével foglalkozva, szószerint így hangzik: »Egyetlen férfi tanító volt jelen, az sem felekezeti tanító. Talán ez a tény is egy szomorú jele annak az áldatlan viszonynak, ami a tanító és az egyház között fennáll... S éppen azért amennyire fájdalmas volt a férfitanítók távolléte, annyira örvendetes volt a tanítónők szép számban való megjelenése.«

A fenti megállapításokkal két oldalról kell foglalkozni.

Elsősorban is tiltakoznunk kell minden olyan beállítás ellen, amely a lelkész és a tanító közötti viszonyt egyéni térről, általános térre helyezi át s ezzel egyoldalú felelősséget helyez a tanító vállára.

Elismerjük, hogy a lelkész és a tanító között lehet olyan viszony, amely következményeiben áldatlan az egyházra nézve, mert ha ez nem állana fenn, akkor felesleges lenne minden olyan előadás, vita, cikk, amely ezen probléma megoldásával foglalkozik. A tanító és az egyház között azonban csak egy viszony lehetséges, amint az a »lelkipásztor és a tanító közötti viszony« c. előadásból is kitűnik; a szolgálat a tanító részéről. Ezt a szolgálatot pedig a tanítóság erejéhez és tehetségéhez képest mindig el is végezte.

Tévedésen alapszik az a megállapítás is, amely olyan éles ellentétbe állítja a tanítói kar külön nemhez tartozó tagjainak megjelenését, illetve távolmaradását a konferenciáról.

Ez nem bir semmilyen irányban bizonyító erővel, egyszerű lélektani tény. A nő lelke inkább a passivitás felé hajlik, a férfilelek alaptulajdonsága az aktivitás.

Ez az aktivitás az egyik, de csak az egyik oka annak, hogy a férfitanítók hiányoztak a tenkei konferenciáról. A lelkész és a tanító közötti áldatlan viszonyoknak nem kis részben oka az, hogy ezt az aktivitást vagy nem ismerik el, vagy pedig nagy mértékben félre ismerik.

Ha az áldatlan állapottól az ideális viszonyig akarunk eljutni, számolni kell azzal a ténnyel, hogy a tanító önálló, intellektuálisan gondolkozó lény, aki épen férfi lelkének aktivitása s foglalkozásának következményeként nem tud gépies munkát végezni s csak saját elhatározásából, egyéni természetének formáló erejére támaszkodva tud a missziós munka tágasan körvonalazott célkitűzéseibe bekapcsolódni. Ehhez viszont szükséges, hogy mélyebb betekintést nyerhessen az egyetemes egyházi élet vérkeringésébe, hogy abba szervesen beleilleszkedve érezhesse a kórokozó epidemiák támadásait s így saját maga, saját magában termelhesse ki az általános kortünetekből, a helyi megbetegedések ellenszereit.

A lelkész és a tanító munkája több eredményre, viszonyuk pedig az ideális elképzeléshez vezetne, ha a tanító az egyházi élet minden vonalában aktívabb szerephez jutna, mert míg a lelkész az ige mikroszkopján keresztül állapítja meg a rendellenességeket, addig a tanító a gyakorlati élet szempontjából ismerhetné fel a fogyatékoságokat. A két nézőpont összeegyeztetéséből egy hatalmas ütemben dolgozó gyógyforrás fakadhatna, amely részben megszüntetné azt az áldatlan viszonyt, amely a lelkész és a tanító között fennáll s kihatásaiban beláthatatlan eredményekre vezetne az egyházi élet szempontjából is.

Szentpétery János.

Az Érmelléki Református Egyházmegye tanítói értekezlete.

Az Érmelléki Református Egyházmegye tanítói értekezlete folyó évi szeptember hó 18-án tartotta meg rendes őszi közgyűlését. Az értekezletet a XC. zsoltár eléneklése után Tóth Zsigmond ért. elnök nyitotta meg.

Az elnöki megnyitó-beszéd rámutatott arra a tragikus tényre, hogy ismét veszendőben az erkölcs és kultúra, melynek a tanítóság veti meg az alapját; János apostol apokaliptikus víziói jelennek meg a láthatáron és ki tudja hol áll meg s kit hogyan talál meg a háború eldobott üszke... Vajjon mi: az erkölcs és kultúra alapverői — megtettünk-e mindent és nem vagyunk-e mi is ez újabb összebomlásért felelősek. Talán sohse kezdődött még iskolai esztendő ilyen tragikus körülmények között. Sem a tanító, sem a gyermek, sem a szülő lelkiállapota nem alkalmas arra, hogy nagy feladatunknak megfelelhessünk. Nyugalomra volna szükség, mert nagy feladatok előtt állunk. A népoktatás az utóbbi években forradalmi átalakulásokat ment keresztül. Az iskolai év küszöbén meglepő újítások fogadtak bennünket s az enervált idegek megtorpannak a feladatok nagysága előtt.

Aztán a tanítói sérelmekre mutat rá az elnöki beszéd. Volna már nyugdíjintézetünk; az államsegélyt is folyósítják, de ezekkel kapcsolatosan megindultak a fizetést leszállító titkos és nyílt akciók is. Aztán ott függ az 57 éves korhatár nyugdíj nélkül való nyugdíjazás demokles-kardja. És még sem szabad elcsüggednünk, mert mi lesz, ha a tanítói keblek vulkánjai is kihülnek, ha megsavanyodik a kultúra-élesztő kovásza, ha megízetlenedik a só: a lelki élet táplálékát ugyan mivel sózzák meg. Bármilyen nagy is a veszély: magunkban és magunk körül nyugalmat kell teremtenünk. Levonva a tanulságokat: revidiálnunk kell minden eddigi álláspontunkat. Ne a kultúra, hanem az erkölcs lebegjen lelki szemeink előtt; ne a tanítás, hanem a nevelés legyen vezércsillagunk, mely annak a tudományához vezessen el bennünket, aki ezt írta a szebb holnapért, Isten országáért küzdő emberiség zászlójára: »Mindnyájan egy Atyának a gyermekei, tehát testvérek vagyunk.«

Ebből a beláthatatlan vérzivatarból a felebaráti szeretet szent eszméjének kell kibontakoznia, mert ellenkező esetben Wels ugyan csak apokaliptikus víziói válnak valóra, aki megjósolja, hogy ha meg nem kapja az emberiséget a jobb emberi belátás isteni eszméje, minden emberi mivoltukból kivetkőzött embercsordák fogják teljesen

elpusztítani azokat a romokat, amiket a pokol vérfürdő véletlenül meghagyott. A krisztusi erkölcs alapverői mi, felekezeti tanítók vagyunk. Legyünk ennek igazi élesztő kovászai, mert csak úgy várhatjuk Isten országát a ma még Sátán országának romjain...

A tárgysorozat főbb pontjai a következők voltak:

Az értekezlet kimondotta, hogy a segélyegyesületet feloszlatja, illetve beolvasztja az egyházkerületi nyugdíjintézetbe. — A kerületi nyugdíjintézeti alapszabályok néhány paragrafusának a módosítása, az államsegély 10 %-os levonásának a már megállapított járulékból való betudása, a ker. tanítói értekezlet megszervezése, a magyar nyelvű tananyag tantervének a kiadása tárgyában beadvánnyal élt az értekezlet egyházmegyéken keresztül az egyházkerülethez. Megtárgyalta az értekezlet az új tantervvel kapcsolatos tanrend, iskolai szövetkezet, tankönyv stb. kérdéseket s az egységes eljárások alapelveit leszögezte. Tudomásul vette értekezlet a Főt. Püspöki Hivatal leiratát az államsegély szétosztására vonatkozólag.

Még több kisebb ügy letárgyalása után az értekezlet véget ért.

Az ország belterületeinek légi támadások elleni cselekvő és szenvedő védekezéséről

SZÓLÓ TÖRVÉNY.

Kihirdetve az 1939 március 3-án kelt legmagasabb királyi rendeleffel és közzölve a Hivatalos Közlöny 1939 évi március 6-i 55. számában, az I. részben.

(Folytatás.)

Ha azonban ezek a társulatok vagy egyéni cégek mégis beadják a nyilatkozatot, vagy kiegészítik, ill. helyesbitik a tényleges adatoknak megfelelően megfelelő ügyiratokkal, a 41. fejről előírt határidőn túl, de mielőtt az arra jogosított nevek felvették volna a kihágási jegyzőkönyvet: az előző bekezdésben előírt büntetés egy-egyedével birságolják meg őket.

56. fejről. A kihágások megállapítása jegyzőkönyvek alapján történik. Ezeket a repülés nemzeti alapjának pénztárától meghatalmazott külön ellenőrzőszervek, a pénzügyigazgatók, a pénzügyminisztérium főellenőrei, a repülés nemzeti alapjának pénztárától nyert külön meghatalmazás alapján, valamint a légügyi és tengerészeti minisztérium meghatalmazott kirendeltjei veszik fel.

57. fejről. A kihágási jegyzőkönyveket felterjesztik a repülés nemzeti alapjának pénztárához. Ez a 43. fejről előírt bizottság elé terjeszti jóváhagyás végett. Ezután végrehajthatókká válnak.

58. fejről. Az eljárás és a megtámadási lehetőségek a kihágási

jegyzőkönyvekkel szemben ugyanott, amint azokat a pénzügyi eljárás egységesítéséről szóló törvény előírja.

59. fej. A hamis adatokat tartalmazó nyilatkozatok és melléletek aláíróit a II. Károly büntető törvénykönyv 406. fej. szerint büntetik, a fenti 55. és következő intézkedéseinek sérelme nélkül.

60. fej. A légügyi és tengerészeti minisztériumnak 6 éven át titkos előjoga van azokra az arányos hozzájárulási részekre, amelyeket a vállalatoknak a belső terület légvédelme céljából viselniök kell, a jegyzőkönyv felvételéről — a büntetések és kihágásokra vonatkozólag pedig a jegyzőkönyv jóváhagyásától kezdve.

61. fej. Az esedékes és ki nem fizetett részletek után évi 5 százalékos késedelmi kamatot is kell fizetni.

62. fej. Jelen törvény egyáltalában nem változtatja meg más törvények és szabályzatok intézkedéseit, amelyek a belső kerület cselekvő és szenvedő légvédelme céljából források előteremtéséről gondoskodnak.

V. CIKKELY.

Büntetések:

63. fej. a) Az, aki lerombol valamely tárgyat, munkálatot vagy berendezést, amelynek rendeltetése a légi támadások elleni védelem, még ha az ő tulajdona is, a légvédelmi eszközök rongálása által előidézett közveszély büntényét követi el, és egy évtől 5 évig terjedő büntető elzárással és 10.000-tól 100.000 leig terjedő pénzbírsággal és egy évtől 2 évig terjedő büntető hivatalvesztéssel büntethető.

Ha a tett egy vagy több személynek halálát vagy egységének súlyos károsodását okozta, a II. Károly büntető törvénykönyv 352. fej. utolsó bekezdés, 1. és 2. szám alatt előírt büntetést kell alkalmazni.

b) Az, aki nem hajtja végre, késlelteti vagy szabotálja a légi támadások elleni rendszabályokat, 6 hónaptól 2 évig terjedő büntető eljárással és 5000—50.000 leig terjedő bírsággal büntethető.

c) Az, aki hanyagságból vagy rosszakaratból nem veszi tekintetbe a hatóságoktól elrendelt légvédelmi intézkedéseket, akár a szenvedő védelmi gyakorlatok alkalmával, akár a belső kerület légvédelmi alakulatainak szervezése és beosztása tekintetében, valamint aki indokolatlanul hiányzik az oktató központok tanfolyamairól vagy a szenvedő védelmi órákról, amelyeket a hatóságok rendeznek, 500—2000 leig terjedő pénzbírsággal, vagy egy naptól egy hónapig terjedő rendőri elzárással büntethető, visszaesés esetében.

d) Az, aki vét a hatóságoktól meghirdetett intézkedések ellen, a cselekvő és szenvedő légvédelmi gyakorlatok alkalmával, 200—1000 leig terjedő pénzbírsággal büntethető.

e) Az, aki a belső terület cselekvő és szenvedő légvédelmével kapcsolatban bármely tárgyat vagy anyagot gyárt, és az, aki ezeket a tárgyakat és anyagokat forgalomba hozza, anélkül hogy a légügyi és tengerészeti minisztérium a hadfelszerelési miniszteriummal egyetértésben azok egyenértékűségét elismerte volna, és az, aki a légügyi és tengerészeti min. előzetes engedélye nélkül a belső terület légvédelme területén működést fejt ki, 6 hónaptól 2 évig terjedő büntető elzárással és 10.000–100.000 leig terjedő pénzbírsággal büntethető.

(Folyt. köv.)

KÜLFÖLD

K. I. E. konferencia. Losonc több, mint kétezer résztvevő jelenlétében rendezte augusztus 12—16 ig ötödik nemzeti konferenciáját a keresztyén ifjúsági egyesületek szövetség. A konferencia vasárnapi programja istentisztelettel kezdődött, amelynek rendjén Ravasz László püspök prédikált, majd a nagygyűlésre került sor. Gergely István, a szövetség elnöke mondott itt megnyitót. A nagygyűlés további rendjén Sebestyén Endre, Sulkovszky Viktorné, Lukács Sarolta, Balogh Jenő, Thuróczy Zoltán, Sörös Béla püspök, Kuszy Emil, Losonc város nevében pedig Szilassy Béla államtitkár és Koltai Béla polgármester mondott beszédet. Délután az ifjúság és a nagyközönség számára rendezett evangélizációs gyűlésen Pataky Tibor államtitkár tartott előadást »Egymás terhét hordozzátok« címmel. Az ifjúság részéről Kovács Péter, Kiss János és vitéz Csia Sándor szólalt fel, a záróbeszédet pedig Sörös Béla püspök mondta. Este a mozgalom alapítójának, idős Szilassy Aladárnak és fiának, a magyar cserkészlet egyik uttörőjének sírjához zárandokolt el a konferencia tábora, majd fáklyásmenetben vonult fel a KIE-házhoz, ahol Teleki Pál gróf miniszterelnök, Pataky Tibor és Szilassy Béla államtitkár, Teleki László gróf. Huszár Aladár, valamint a megye és a város társadalmának kitünőségei várták az ifjúságot. Másnap Király Lajos erdőmérnök »Nem szégyellem a Krisztus evangéliumát« és Kovácsy Sándor dr »Jézus Krisztus tegnap és ma«, harmadik nap dr Thuróczy Zoltán ev. püspök »Jézus Krisztus mindörökké« és Fónyad Dezső »Uj eget és uj földet várunk, címmel tartottak előadást.

A magyarországi Református Szeretetszövetség üdülőházának felavatása. Nagy gyülekezet jelenlétében avatta fel Kiss Ferenc dr ny. egyetemi professzor a balatonkenesei fiu-üdülőt, amelynek építési költségeire egy névtelen gyermekbarát 3000 pengőt, Balatonkenese község pedig igen kedvező áron 400-öles értékes telket adott. Az üdülő avató ünnepségen megjelent Medgyasszay

Vince dunántuli református püspök is, valamint a mezőföldi ref. egyházmegye több lelkésze Bakó Lajos esperes vezetésével. Bakó Lajos esperes az egyházmegye, Molnár Gyula balatonkenesei lelkipásztor pedig a helyi gyülekezet nevében köszöntötte az új intézmény létesítését és az üdülő első lakóit. A templomban tartott hálaadó istentiszteleten nagy ünneplő gyülekezet előtt Székely Endre pestszentimrei lelkipásztor hirdette az igét. Az üdülőben jelenleg 40 fű nyaral az ország minden részéből, közöttük többen Kassáról és a Felvidékről valók, akiket részben áldozatkész magyar családok, részben pedig a M.Á.V. küldött az intézetbe üdülésre.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Csighy Andor hosszupályi lelkipásztor, a magyarországi Biharvármegye törvényhatósági bizottságának tagja Debrecenben meghalt. Kiváló képességű és készültségű lelkész és hűséges pásztor volt, ki 37 évig munkálkodott a hosszupályi-i gyülekezetben.

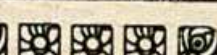
Özv. Ónodi Sz. Sándorné sz. Linczinger Ilona, volt mezőgyáni lelkipásztor özvegye 72 éves korában Berettyóújfaluban elhunyt.

Zoltai Lajos okl. lelkész, ny. muzeumigazgató, kiváló tudós 78 éves korában Debrecenben elhunyt. Debrecen város és környéke multjának lelkes kutatója volt egész életében és ezen a téren nagy és értékes irodalmi munkásságot fejtett ki. Ő alapította meg a városi muzeumot, melynek és a vele később egygylé lett híres Déry Muzeumnak igazgatói tisztét töltötte be évtizedeken át, de még nyugalombavonulása után is fáradhatatlanul dolgozott. Temetése augusztus 31-én ment végbe.

Az igazak emlékezete áldott.

HIREK

A lelkészválasztási törvény újabb átalakításának gondolatát veti fel a Református Élet. »Komoly református történészek bizonyosága szerint mélyen református gondolat volna — írja — a lelkészválasztást a presbyteriumra bizni. Ezzel a gyülekezet kezéből nincs kivéve a lelkipásztorválasztás joga, csak

nem közvetlenül, hanem közvetve gyakorolja. A felelőség nem szóródnék szét sokszáz vállra. A presbyterium kisebb serege nagyobb felelőséget fog hordozni a vállán. Több lehetősége van annak, hogy a presbyterek felelőségteljes tanácskozásban hamarább rátalálódna az Isten szándékára: kit akar ide az Úr?»

A protestáns napok emlékbélyegei. Az Orsz. Bethlen Gábor Szövetség — mint már közöltük — okt. 28—31-ig a prot. egyházakkal együtt Protestáns napokat rendez Budapesten. Erre az alkalomra a magyar posta 5 darabból álló emlékbélyegsorozatot adott ki 50 százalékos felárral a Bethlen Gábor házalap javára. A bélyegképek a magyar protestantizmus nagyjainak emlékezetére készülnek. A 6 filléres Dévai Biró Mátyás és Méliusz Juhász Péter emlékét örökítik meg. A 10 filléres Károli Gáspárét, a 20 filléres Szenczi Molnár Albertét, a 32 filléres Bethlen Gábor lovasalakját egykoru metszet nyomán, a 40 filléres pedig Lorántffy Zsuzsánnaét.

Tanácsbíróul dr Kölcsey Sándor debreceni polgármestert választották meg a tiszántuli egyházkerületben.

A tiszántúli egyházkerületben megdöbbenően nagy az állásnélküli s.-lelkészek száma. A múlt iskolai évben csak itt-hon 28-an és néhányan külföldön voltak elhelyezetlenül. Most pedig 39 tette le a kápláni vizsgát, köztük 10 jeles eredménnyel. Viszont ebben az iskolai évben csak 15-en iratkoztak be a theol. fakultás első évére, ami egyfelől az állásnélküliség természetes következménye, másfelől pedig a más pályákon lehető jobb elhelyezkedésnek bizonyítéka.

100 esztendő fennállását ünnepelte a nagykőrösi református tanítóképző szeptember 17-én. A jubileumi ünnepségen az ígét Ravasz László püspök hirdette, az alkalmi énekkar Kodály Zoltán jubileumi kórusát adta elő a szerző vezénylesevel.

Tanárválasztás. A szatmári református leánygimnázium igazgatótanácsa a természetrajz-földrajz tanszékre rendes tanárnőnek Lengyel Lászlóné Kóréh Rozáliát, Lengyel László tamásváraljai lelkész feleségét választotta meg.

A magyarországi országos zsinat második ülészaka, mely szept. 6-án kezdődött, a felvidéki reformátusság jogviszonyát végleg rendezte. E szerint a jövő év januárjától kezdve megszűnik minden különbség, mely 20 év alatt előállott.

SIRJATOK A SIRÓKKAL.

Értesitem azokat, akik ily című temetési beszédeket és imádságokat tartalmazó könyvemet megrendelték, hogy munkám e hó elején megjelenik. Terjedelme 10 iv, azaz 160 oldal, tartalma 30 beszéd és 21 imádság. A beszédek közül 6 fiatal, 9 középidéjű és 15 idősebb, az imádságok közül 3 gyermek, 1 ifju, 5 középidéjű, 2 javakorbéli és 10 idősebb fölötti. Akik eddig előfizettek, illetve megrendelték, azok a megjelenés után a kívánt feltétel mellett azonnal megkapják. Akik még megrendelni óhajtják, legcélszerűbb, ha a könyv árát: 100 Leit postautalványon megküldik, mely esetben nyomban bérmentve kapják. De megrendelhető utánvétellel is, ami azonban költségesebb. — Szeretettel: Temesvár, 1939 szept. 20. *Debreczeni István.*

Missziói tanácskozásra hivta össze dr Révész Imre püspök aug. 29-re a tiszántuli egyházkerület espereseit és missziói előadóit, hogy az új missziói év kezdetén testvéri közösségben egységes irányelvekben állapodjanak meg. A püspök megnyitó írásmagyarázata után dr Ferenczy Károly ker. missziói előadó a ker. missziói alapról, iratterjesztésről, az evangélizációról és a lelkészi csendes napok tartásáról szólott. A megbeszélés Uray Sándor egyh. ker. főjegyző imádságával ért véget.

Nagybetűs Hangjegyes Énekeskönyvek új kiadásban megjelentek. Ára 100 lei. Kapható fekete és különböző színű vászonkötésben, az egyházkerü-

leti tankönyvraktárban. Ugyanez bőrkötésben tartós aranyozott metszéssel 300 lei.

*

Közöljük a lelkészi karral, hogy a következő prédikációs könyvek kaphatók az Iratterjesztésnél: Dr *Ravasz* László: Hit és engedelmesség, 180 lei, *Makkai* Sándor: A mi utunk, 50 lei, *Vásárhelyi* János: A mi hitünk, 100 lei, *Imre* Lajos: Hivatás és élet, 100 lei, *Sipos* Géza: Tűz és só, 100 lei, *Debreczeni* István: Kicsoda ez? 150 lei.

*

Bármilyen egyházközségi közigazgatási nyomtatvány beszerezhető a Püspöki hivatalnál.

*

Iskolás-gyermekek részére »*Aranymondás füzet*« beszerezhető a Püspöki hivatalnál.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

6007—1939-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Közismert szomorú tény a szegénysorsú városi és falusi iskolásgyermekek gyenge táplálkozása.

Elméletileg már nagyon sokan foglalkoztak ezzel a kérdéssel és ismerjük a gyenge táplálkozás szomorú következményeit. Elsősorban a gyermekhalálozás (egész Európában nálunk a legnagyobb), másodsorban pedig testi és szellemi gyengeség. Orvosi szaktekintélyek állítása szerint minden gyermeknek napi egy liter tejre van szüksége más élelmiszer fogyasztása mellett. Kimutatások szerint megállapítható, hogy azok a gyermekek, kik rendszeren fogyasztottak tejet 55 százalékkal jobban gyarapodtak, erősebben növekedtek és egész lényük más volt, mint a tejet nélkülöző gyermekeknek. Szinte visszásan hangzik, de úgy van, hogy éppen a falusi gyermek étlapjáról hiányzik leginkább a tej. Ennek oka abban van, hogy vagy kénytelen pénzért eladni, vagy pedig nem ismeri a tejfogyasztás szükségességét.

Az a kívánságom, hogy a papjaink és tanítóink, mint a falvak természetes vezetői egészségügyi téren is, kíséreljék meg, hogy ezen a helyzeten javítsanak. Elrendelem tehát, hogy

276
1939

1. a papság és tanítószolgálat személyes beszélgetés, vagy népszerűsítő előadásokon hívja föl a falusi lakosság figyelmét a tejfogyasztás fontosságára és szükségességére;

2. a tanítók hirdessék ki, hogy minden gyermek napi fél, de legalább egynegyed liter tejet vigyen magával az iskolába s ott fogyassza el.

3. A szegénygyermek tejadagjának pótlására pedig, ahol van tejszövetkezet, ott annak igazgatóságát, ahol nincs, ott a tehető gazdákat kérik fel napi felajánlásra.

Nagyvárad, 1939 szeptember 25. Atyafiságos szeretettel:
Sulyok István, s. k., püspök.

6031—1939-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm a Nemz. Nev. ü. Minisztérium 169,451—1939. sz. rendeletét:

Episcopiei Reformate Oradea. Ministerul aprobă ca la școlile primare confesionale minoritare în localitățile unde nu s'au aprobat încă posturi noi să se înscrie la un învățator câte cincizeci elevi pentru anul școlar 1939—1940 după dispozițiile legii vechi a Învățământului Primar. Pentru Ministerul Educ. Naț. Direct. Învăț. Particular Aug. Caliani.

A kisebbségi felekezeti iskolák, amelyeknek még nem engedélyezték új tanítók beállítását, 1939—40. tanévre 50 növendéket irhatnak be tanítónként.

Mindazok az iskolák tehát, amelyeknél a 40-en felüli növendékek nyilatkozatát az állami iskolai igazgató a törvényes határidőben nem fogadta el, kérik azonnal ezen rendeletre való hivatkozással az elfogadást az 50-es létszámig, ha ez meg nem történik, azonnal jelentsék; ettől függetlenül fenti miniszteri rendelet alapján a növendékeket beírhatják.

Ahol az állami iskolai igazgató a beíratások alkalmával nem volt jelen s a tanulók 40-nél nagyobb számmal jelentkeztek, a beíratás ezen rendelet értelmében jóváhagyottnak tekinthető s az ellenőrző közegek ellenkező jegyzőkönyvi megállapításai figyelembe nem vehetők, amennyiben a növendékek létszáma tanítónként nem haladja meg az 50-et.

Ahol a beíratások alkalmával a nyilatkozatokat tanítónként 40-en felül akadálytalanul elfogadták, ott a helyzetet újra át kell vizsgálni, az esetleges 50-es létszám fölötti növendékeket át kell adni az állami iskolának.

Tanítónként 50-es létszámon felül növendékek csak ott tarthatók meg iskoláinkban, ahol a községben más jellegű iskola egyáltalában nincs.

Nagyvárad, 1939 szeptember 23. Atyafiságos szeretettel:
Sulyok István, s. k., püspök.

6188—1939. ÉRTESÍTÉS. N. Lates iskolai felügyelő úr annak közlésére kér fel bennünket, hogy október 5-től október 10-ig terjedő időben fogja a Stat Personal mellékleteit láttamozni. Ezen időre a tanítók az illetékes megyei tanfelügyelőségekhez adják be hiányzó irataikat.

277
1939
6004—1939-IL KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.*

1939 szept. 1-től kezdődő hatállyal a tanítói államsegélyek szétosztását a következő alapelvek szerint intéztetem.

1. Minden a minisztériumtól elismert álláson alkalmazott tanító kap Lei 712 alapsegélyt.

Szept. 1-ével tehát megszűnnek a következő tanítói állások segélyei: Erdőszáda, Hegyközszentimre, Kiskereki II. tanerő.

2. Minden tanító, akinek megfelelő szolgálati ideje van, kap legfeljebb 5 korpótléket, egyenkint Lei 137 összegben. Ez az összeg a szept. 1-i tanítói állásváltozásoknak megfelelően jelentéktelen változást szenvedhet.

3. Abban az esetben, mikor a tanító fel van függesztve, s javadalmának terhére helyettest alkalmaztak, a 10 %-a nyugdíj-járulék levonása után megmaradó összegből a felfüggesztett javadalmát és a helyettest a következő arányban kell részesíteni

a) ha a javadalmasnak korpótléka nincsen 2:3. b) 1 kp. esetén 5:6. c) 2 kp. 1:1. d) 3 kp. 7:6. e) 4 kp. 4:3. f) 5 kp. 3:2. — az első szám mindenütt a javadalmas, a második a helyettes arányszáma.

Az így kapott államsegély a helyettesnek egyh. ker. minimumába be nem számítható.

4. Ha a javadalmas teljes fizetéssel a szolgálati pragmatika előírásai szerint betegszabadságot élvez, az államsegélyt a javadalmas és a helyettes között 1:1 arányban kell megosztani s az államsegély a helyettes számára előirt egyh. ker. minimumába be nem számítható.

5. A szolgálati pragmatika előírásainak mellőzésével engedélyezett szabadságok esetén az egész államsegélyt a helyettes szolgálati viszonyai szerint fogom megállapítani s a helyettes nevére kiutalni.

6. A tanítói államsegélyből a következő levonások eszközlendők: 1. 10 % nyugdíj int. tagdíj, 2. havonként az 1938—39 évi hátralék és az 1939—40-re előirt tagdíj $\frac{1}{12}$ része. 3. Állami adó. 4. Visszamenőleges tagdíj $\frac{1}{24}$ része. 5. Ill. állami közegektől előirt letiltás. Semmi más levonást, engedményezést stb. hivatalomnak végrehajtani belső kezelési okokból nem lehet. Épen ezért a tanítói államsegély terhére semmi sem rendelhető, arra előleg nem kérhető, soron kívüli kifizetés nem követelhető.

7. Az esperes urak legkésőbb okt. 5-ig jelentsék egyházmegyénk tanítói névsorát, amint az az 1939—40 évi tanítói változásokkal kialakult, anyagi felelőség terhe mellett.

8. A betérjesztett 4 drb nyugta azon tanítók számára, akik tavaly is alkalmazásban voltak, szeptemberre még elegendő. Az új tanítók számára az esperes urak kérjenek szeptember hónapra üres nyugtákat a püspöki hivataltól. A további hónapok nyugtáira nézve a szeptemberi államsegély szétosztásakor intézkedem.

Oradea—Nagyvárad, 1939 szeptember 28. Atyafiságos szeretettel: Sul yok István sk. püspök.

712
yoi

111 3

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadhatók.

„Reformátusok Lapja“ a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

ÚJ KIADÁSÚ

Hangjegyes nagybetűs Énekeskönyv

MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

„Adjatok nekik ti!”

Alig van lelkipásztor, aki ne várná és ne nehezen várná hónap-ról-hónapra az állami fizetés kiegészítés megérkezését. Bármennyire megkevesbitik is a különféle levonások, mégis csak várva-várt vendég, mert gyakran hónapokon át ez az egyedüli készpénz, mely a falusi parochiákra kerül. És milyen nehéz, akiknek hiába jönnek a hónapok, nem jön velük az államsegély, nem hoznak fellélegzést, az anyagi gondoktól való legalább pillanatnyi megkönnyebbülést. Milyen nehéz azoknak, akik soha se kapnak államsegélyt.

De gondolunk-e rájuk, csak egyetlenegyszer is eszünkbe jutnak-e ezek a testvérek? Átéreztük-e már valaha az ő érzéseiket, akik tőlük távol álló okok miatt nem részesülhetnek abban a támogatásban, amiben legtöbb testvérük részesül?

Most rájuk szeretném irányítani lelkésztestvéreim figyelmét, sőt többet szeretnék: feléjük hajlítani szívük érzéseit és testvéri segítségre birni testvéri szívüket.

Köztudomásu, hogy ők rendszerint már ugyis a legkisebb javadalmuak, tehát a legszegényebbek. Csekély javadalmukat is nehezen, rendszertelenül, nagy késésekkel, több havi hátralékokkal kapják. Ez meglehetősen közös sors ugyan, de míg a legtöbbnek a helyzetét enyhíti a congrua, az ő nehézségeiket semmi sem teszi könnyebbé. Van közöttük fiatalember, ki már régen túlhaladta azt a kort, mikor az ifju ember családot szokott alapítani és ő még csak nem is gondolhat reá. Van családos, ki nem is álmodhat gyermekei illő neveltetéséről, sőt szinte közel jutott a nyomorúság határához.

Tudomást veszünk-e ezekről? Megemlékezünk-e róluk és arról, hogy ők is ugyanazt a munkát végzik, amit mi és ugyanazzal a felelősséggel hordozzák a gyönyörűséges igát, de kevesebb erővel? Gondolunk-e rájuk, hogy bírják-e még és meddig fogják birni? Nem jut-e eszünkbe, hogy ők gondolnak és hogyan gondolnak reánk? Nem méltán telik-e meg szívük keserőséggel, mikor azt tapasztalják, hogy a mi szívünkben nincs irántuk semmi együttérzés, semmi szeretet? Vagy van-e, mikor elnézzük,

hogy szükölködik a mi atyánkfia, a mi legközelebbi testvérünk? Mert ki a mi közelebbi testvérünk, mint az, akivel közös a hivatásunk, a munkánk, a sorsunk? Mi azt valljuk, hogy nem emberektől vettük sem a küldetést, sem a megbizatást, hanem mindnyájan a mi közös Atyánktól; hirdetjük, hogy nem embereket szolgálunk, hanem mindnyájan egy közös Urunkat; mindnyájan nem földiekért munkálkodunk, hanem menyeeiekért és mindnyájunkat a közös sors és hivatás mellett egy ugyanazon Lélek tesz egygé. Ha így van, akkor egyetlenegy munkának a végzői, egyetlenegy hivatás betöltői sem lehetnek annyira testvérek, mint mi, vagy megfordítva nekünk igazabb testvéreknek kell lennünk minden más szolgálatot végző társaság, vagy közösség tagjainál. De ennek bizonyosságát is kell adnunk azzal, hogy nem nézzük érzéketlenül más testvérünk meg rövidülését.

Nem nézhetjük el, nem szabad elnéznünk! Ez nemcsak testvériség, hanem becsület kérdése! Ha nem kaphatnak fizetéskiegészítést, adjunk mi nekik! Nem engedhetjük, hogy máshol és mástól kérjenek, vagy keressenek maguknak fizetéspótoló alkalmat, vagy foglalkozást, ami könnyen munkájuk és állásukkal járó tekintélyük rovására mehet! Az Úr Jézus szava mihozzánk is hangzik: »Nem szükséges elmenniök, adjatok nekik ti!«

Olyan csekélység, amit egynek-egynek adnia kell, hogy észre sem vesszük és azokkal, akiknek adjuk, mégis nagy jót cselekszünk. Havi segélyüknek csak néhány ezreléke. Kerületünkben jelenleg összesen 12 államsegély nélküli lelkipásztor van. Ha ezeknek közepes összegű segélyt pótolunk, akkor minden lelkésznek 10 Leit kell a magáéból adni havonként.

Természetesen ez a segítség csak önként lehet, ha mindenki maga ajánlja fel. Távol áll még a gondolata is tőlem, hogy hatalmi szóval, vagy tekintéllyel vonassék le. Elhatározhatná a Lelkészerkezet közgyűlése, de mivel ennek tartása és ideje bizonytalan, a kivitel gyorsabb módját kell keresnünk. Leghelyesebb lenne, ha az egyházmegyei elnökök felhívnák nyilatkozattételre a lelkészeket s akik hozzájárulnak, azok nevét beterjesztené a püspöki hivatalba az egyenletes elosztás, illetve az ezrelék megállapítása és levonás végett. Így az egész kerületben egyenletesebben oszlik el és kevesebb jut egyre s amellet mindenki, az egész kerület papsága kiveszi részét ebből a hozzá minden tekintetben méltó testvéri áldozatból.

Ez az áldozat senkire sem lesz elbirhatatlan és bizonyára mindenki szívesen meghozza, akkor, mikor vele lelkésztestvérenek szerez nemcsak anyagi támogatást, hanem boldog érzést: a vele együtt érző testvéri szeretet megtapasztalását.

Debreczeni István.

Egyházmegyei lelkészértekezéslet.

A nagybányai ref. egyházmegye lelkészei f. hó 21-én tartották egyetemes értekezésletüket Szatmáron, amelyen az egyházmegye lelkészei csaknem teljes számban megjelentek.

Az értekezéslet közös énekléssel kezdődött, mely után Gy. Kovács József ombódi lelkész, értekezésleti elnök, felolvasta a Királyok első könyve XIX. részének 9, 14—16, 19—21. verseit és azután imádkozott. Majd a felolvasott ige alapján rámutatott azokra a kötelességekre, amelyek a mai kor lelkipásztoraira várnak és feltette a kérdést, hogy vajon mi érezzük-e és teljesítjük-e kötelességeinket? Hogy mik ezek a kötelességek, azt megtanulhatjuk attól, aki a keresztfán életét adta értünk és aki egész életében annak akaratát teljesítette, aki őt elküldötte. Végül üdvözölvén a megjelenteket, az értekezésletet megnyitotta.

A tagok számbavétele után emlékbeszédet következtek. Miszlai János »néhai Dávid Sándor batizi lelkésztől«, Makay György »néhai Juhász Péter udvari-i lelkésztől«, Weghofer Sándor pedig »néhai Sziky Ádám sárközi lelkésztől« emlékezett meg kegyeletes beszédekben, melyeknek elhangzása után az értekezéslet tagjai felállással áldoztak az elhunytak emlékének. Ugyancsak ezzel kapcsolatban emlékezett meg Gy. Kovács József a Boros Jenő esperes gyászáról, mely édesanyjának elhunytával érte és tolmácsolta a lelkészértekezéslet tagjainak őszinte részvétét. Boros Jenő esperes hálás szívvvel mondott köszönetet a lelkésztársak együttérzéséért és kérte, hogy szeretetükkel ajándékozzák meg továbbra is, mert némileg csak ez pótolhatja azt a veszteséget, mely őt a legszeretőbb szíve elvesztésével érte.

Ezután Gacsályi Zsigmond kiskolcsi lelkész ismertette a Bisztray Sándor »Lelkipásztori Naplóját« és rámutatván annak praktikus voltára, ajánlotta annak bevezetését. Értekezéslet olyan értelemben határozott, hogy mindenkinek tetszésére bizta a Napló bevezetését.

Papp Zsigmond szatmári s.-lelkész a Szórványkérdésről tartott előadást, mellyel kapcsolatban az értekezéslet olyan javaslatot terjesztett az e.-ker. lelkészértekezéslet elé, hogy ezt a kérdést csak központi irányítással a közalap terhére lehet eredményesen megoldani.

A Lelkeszi Segélyegylet számadásának megvizsgálásáról Kürthy Károly halmi-i lelkész tett megnyugtató jelentést, míg a segélyegylet vagyoni helyzetét Tóth Jenő lázári-i lelkész ismertette. Mindkét jelentés tudomásul vétele után kimondotta az értekezéslet, hogy az óévi perselypénzt be nem küldő lelkészek államsegélyéből 50 Leit

vonjon le az e.-m.-i pénztáros a segélyegylet javára, az elnöknek pedig felhatalmazást adott arra, hogy indokolt esetekben — az esperessel egyetértőleg — 5000 Lei kölcsönt folyósíthasson az arra rászoruló tagoknak. Végül Boros Jenő esperes indítványára 2000 lei segélyt szavazott meg özv. Bencsik Istvánné részére.

A folyó ügyek rendjén G a v a l l é r Lajos hosszumezői lelkész felszólalása alapján foglalkozott az értekezlet a nehéz helyzetbe jutott külmisszió kérdésével, de ennek a megoldására felülről vár utmutatást és tanácsot. Ugyancsak a felettes hatóságoktól vár szigorú intézkedést a díjlevelek csonkítatlan fenntartása és az egységes stóla-díjak biztosítása tárgyában is. Az egyházkerületi és zsinati tisztségek betöltésének mai rendszerét elítélve és helytelennek tartva, szükségesnek tartja az értekezlet egy jelölő-bizottság szervezését, melyben mindenik egyházmegye képviselve legyen.

Az értekezlet Gy. Kovács József elnök zárószavaival fejeződött be.

KÜLFÖLD

Keresztyén Ifjúsági Világyűlés Amsterdamban.

Évek óta dolgoznak az ökumenikus világmozgalmak egy ifjúsági világtalálkozón. KIE, KLE, CE, EKDSz, s a protestáns és gör. kel. egyházak vállvetett munkájából jött össze e nyáron 10 napos konferenciára 72 nemzet 1775 képviselője. A hatalmas amsterdami hangversenyteremben aranyos felírás világított: »Christus Victor«. Szemben a nemzeti zászlókkal borított karzat, mintha a világ nemzeteknek szólt volna ez a figyelmeztetés, csak Krisztus lehet a győző.

Három fő megnyilvánulása volt az együttlétnek: istentisztelet, előadások, csoportos bibliatanulmány és vita.

Minden reggel más-más ritus szerinti istentiszteleten vettünk részt. Háromnyelvű (angol, francia, német) fordítás s nemzetközi énekeskönyv teljes bekapcsolódást tettek lehetővé. Nem hiányzott a református áhitat sem (franciául), míg az evangélikust a magyar forma szerint magyar lelkész vezette. A holland református urvacsoaránál a Nieuwe Kerk-ben százasaival ültünk a terített asztalhoz, egymásnak adogatva a lelkésztől megáldott és elindított kenyeres-tálat és kelyhet. Bernát herceg is ott ült közöttünk.

Előadások vetettek világot a ma nagy kérdéseire. Különösen három ragadott meg: Niebuhr, aki a mai konfliktusokat helyezte mérlegre, Lauriol, aki a mindennapi kenyérről szólva a szociális

felelősséget tártta fel és végül az öreg Mott János, aki a bizonyoságtévő életről szólva a maga bizonyoságtételével mintegy az egész konferenciára rátette a koronát.

A csoportok kb. 30-as létszámmal állandó és igen vegyes összetételüknel fogva hét alaposan előkészített kérdést tárgyaltak (állam, nemzetek, fajiság, gazdasági rend, nevelés, család, egyház) a bibliai eszmecserén kívül. Utóbbinál főleg a fiatal egyházak tagjai (feketék, sárgák) nyújtottak sok figyelemre méltót, míg a vitánál nem határozathozatalon, de a tapasztalatok kicserélésén volt a hangsúly.

Társadalmi alkalmak (kirándulások, hangverseny) fokozták a személyes kapcsolatok kiépülését s ha azóta be is következett a fegyveres konfliktus, aminek ott még csak az árnya kísértett, jó tudni, hogy egy az, ami minden ellentétben túl összekapcsolhatja a világot: Christus Victor.

Az ország belterületeinek légi támadások elleni cselekvő és szenvedő védekezéséről

SZÓLÓ TÖRVÉNY.

Kihirdetve az 1939 március 3-án kelt legmagasabb királyi rendelettel és közzölve a Hivatalos Közlöny 1939 évi március 6-i 55. számában, az I. részben.

(Folytatás és vége.)

f) Az, aki a városi szenvedő légvédelmi szolgálat jóváhagyása nélkül építkezik vagy olyan menedékhelyek és közhasznú berendezések munkálatait vezeti, amelyek nem felelnek meg jelen törvénynek és szabályzatának, valamint az is, aki a fentiekkel kapcsolatban megkísérli a hatóságok bármilyen megcsalását vagy félrevezetését, 6 hónaptól 2 évig terjedő büntető eljárással és 20,000—100,000 leuig terjedő pénzbírsággal büntethető.

g) Azt, aki a belső terület cselekvő és szenvedő légvédelmére vonatkozó különböző adatokat, iratokat vagy terveket elhíresztel vagy idegen ügynököknek ad át, a II. Károly büntető törvénykönyv 191. fejelet szerint büntetik, ha román állampolgár, ha pedig idegen, a büntető törvénykönyv 194. fejelet szerint.

64. fejelet. A 63. fejeletben előírt bírságokból származó összegeket a behajtásukkal megbízott pénzügyminisztériumi szervek Románia nemzeti bankjánál a »belső terület légvédelmi alapjára« fizetik be.

65. fejelet. Jelen törvény minden áthágását a belső terület cselekvő és szenvedő légvédelmi intézkedéseire vonatkozólag a fenti

10. fej.-ben felsorolt katonai vagy polgári szervek bármely tagjáról vagy a légügyi és tengerészeti minisztérium bármely szervéről felvett jegyzőkönyvek állapítják meg.

Ezeket a jegyzőkönyveket az a közeg írja alá, aki felvette, továbbá 2 tanu és a bűnös. Ha a bűnös az aláírást megtagadja, ezt meg kell említeni.

66. fej. A büntető vétségeket, amelyeket jelen törvény említ, a II. Károly büntető eljárási törvénykönyv intézkedései szerint kell itélni.

67. fej. Fizikai képtelenség, betegség vagy elháríthatatlan akadály, ha a községi hatóságoktól kiállított okirat állapítja meg, végleges vagy idiglenes mentségeket ad — az eset természete szerint — a légvédelemhez szükséges szolgálatokban való részvétel kötelezettsége alól.

VI. CIKKELY.

Végső intézkedések:

68. fej. Szabályzat fogja megállapítani jelen törvény alkalmazásának részleteit.

69. fej. A törvények vagy szabályzatok bármely intézkedése, ha ellenkezik jelen törvénnyel el van és marad törölve.

Kelt Bucureştiben, 1939 március 3-án.

| HIREK |

Egyházkerületi közgyűlés. Az egyházkerületi elnökség a szokásos évi egyházkerületi közgyűlés összehívására vonatkozó értesítését az esperesi hivatalokhoz eljuttatta, amely szerint az egyházkerületi közgyűlést ez évi november hó 24., esetleg 25. napjára, a bírósági üléseket pedig 23-án délután fél 4 órára tűzte ki. Ugyancsak intézkedés történt a különböző bizottsági ülések idejének megállapítására. A nyugdíjintézeti végrehajtói bizottság a felterjesztett nagy mennyiségű

ügyekre tekintettel november hó 6-án délelőtt 9 órakor és a pénzügyi bizottság gyűlése ugyanezen nap 12 órakor kezdődik. A tanügyi, belmissziói stb. bizottságok november 23-ra osztattak be. Természetes, hogy ha bármely okból a gyűlések megtarthatók nem volnának, úgy az érdekelt tagok erről kellő időben értesítést nyernek.

Tanácsbíróválasztás a nagybányai egyházmegyében. A nagybányai egyházmegye presbyteriumainak nagy többsége Visky Ferenc egri-i

lelkészt, egyházmegyei főjegyzőt választotta meg tanácsbíróul. Szeretettel köszöntjük.

Lelkészválasztás. A nagyszalontai egyházmegyében levő köröstárkányi egyházközség Kenyeres Lajos nagyszalontai s. lelkészt választotta meg meghívás útján lekipásztorává.

Örvendetesen emelkedett a felekezeti iskolákban a tanulók száma. Szatmáron ebben az isk. évben a fiúfőgimnáziumba 25-el, a leánygimnáziumba 10-el, az elemi iskolába 50-el többen iratkoztak be, mint az előző isk. évben és a főgimnáziumi internátusban is növekedett a létszám.

Árva-nap. A magyarországi zsinat rendelkezése értelmében okt. második vasárnapját minden esztendőben minden gyülekezet árva-napként ünnepli, amikor különböző ünnepélyeket rendeznek az Orsz. Szeretetszövetség javára.

Szücs Antal mezőbajji lelkész cserét ajánl lelkésztársainak a következő díjlevéllel: Lakás (3 szoba, iroda, konyha, kamara, pince, nyári konyha), istállók, sertésólak, szinek, 1 holdas beltelek. Évi 3600 Lei, 2000 liter buza. 2000 liter zab (vagy árpa, tengeri). 60 q. tűzifa. 32 katasztrális hold föld (községtől 5 percre) egy tagban (adóját egyház fizeti). 6 legelőjog. Stóla. Kongrua. Állomás helyben. Állomásig cementjárda.

Köves ut a községen keresztül. Cim: Lelkeszi Hivatal Boiu, u. p. Ciumeghiu, jud Bihor.

Uj énekeskönyvet szerkesztett és adott ki a jugoszláviai református egyház. Az új énekeskönyvben benne van a 150 zsoltár minden változtatás, vagy csonkítás nélkül Szenczi Molnár Albert eredeti szövegével az 160-ik hanai kiadás szerint. A régi 238 dicséretből meghagytak 156-ot. A kimaradt 82 helyett 147 új dicséret van benne. Ebből a magyarországi énekeskönyvből való 10, az erdélyiből 3, régi magyar énekeskönyvekből 60, régi külföldi énekeskönyvekből 36, az új magyar énekeskönyvekből 8, új külföldi énekeskönyvekből 30. Halottas ének is van benne 37. A dicséretes és halottas énekek száma 340. A dicséretesek között 73 kis kép van: a jugoszláviai református templomok, pecsétek, perselyek és urvacsorai edények képe. Az új énekeskönyv szétküldése most van folyamatban, de addig sehol sem vehetik használatba, míg az Országos Közgyűlés el nem fogadja és ünnepélyesen be nem iktatja.

Református istentisztelet az eszperantó világkongresszuson. Az eszperantó világkongresszus alkalmából a Bern melletti Gurden hegyen a szabadég alatt eszperantó nyelvű református istentiszteletet tartottak, melyen Schmidt St.-

moritzi lelkész mondott eszperantó nyelven prédikációt a Babel tornyáról.

A budapesti református theologiai akadémia LXXXV. évnnyitó ünnepélye szeptember 21-én volt az Akadémia disztermében. Bibliát olvasott és imádkozott dr Csekey Sándor professzor. »A lelki gondozás gyülekezeti feladat« cimen évnnyitó beszédet mondott dr Budai Gergely akadémiai igazgató. Az új hallgatók fogadalomtétele és ünnepélyes felvétele, Kanyar József szénior beiktatása után dr Ravasz László püspök mondott záróbeszédet.

Nagybetűs Hangjegyes Énekeskönyvek új kiadásban megjelentek. Ára 100 lei. Kapható fekete és különböző színű

vászonkötésben, az egyházkerületi tankönyvraktárban. Ugyanez bőrkötésben tartós aranyozott metszéssel 300 lei.

*

Közöljük a lelkészi karral, hogy a következő prédikációs könyvek kaphatók az Iratterjesztésnél: Dr *Ravasz* László: Hit és engedelmesség, 180 lei, *Makkai* Sándor: A mi utunk, 50 lei, *Vásárhelyi* János: A mi hitünk, 100 lei, *Imre* Lajos: Hivatás és élet, 100 lei, *Sipos* Géza: Tűz és só, 100 lei, *Debreczeni* István: Kicsoda ez: 150 lei.

*

Bármilyen egyházközségi közgazgatási nyomtatvány beszerezhető a Püspöki hivatalnál.

*

Iskolás-gyermekek részére »*Aranymondás füzet*« beszerezhető a Püspöki hivatalnál.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

301
1420

6255—1939-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Az új elemi iskolai törvény 42. és következő fejezetei elrendelik az iskolai szövetkezetek létesítését.

Midőn a törvény ezen rendelkezésének végrehajtására összes elemi iskoláinkat elkötelezem, egyben felhívom a figyelmet arra, hogy a Hangya szövetkezeti központ önként felajánlotta segítségét erre a célra, mint azt már 5671—1939. sz. körrendeletemben (hiv. lap 1939. évf. 358. old.) közöltem.

Félreértések elkerülése végett közlöm, hogy ezen támogatás igénybevétele kötelező mindazokra nézve, kivéve, ha valaki a maga tudásából teljes felelőség mellett képes az iskolai szövetkezet megszervezésére.

Pótlólag közlöm, hogy a Hangya szövetkezeti központ az összes felekezeti iskolák címére díjtalanul küldötte meg »Az iskola-

szövetkezetek vezetése» című kiadványt. Ha azonban a postán e küldemény valahol elkallódott volna, oda az értesítés vétele után, a legnagyobb készséggel hajlandó ismételten küldeni.

A szövetség a legnagyobb készséggel megküldi az iskolai szövetkezet alapszabályainak 3. példányát, tájékoztató utmutatással együtt. Az alapszabályok darabja 5 Lei, ezenkívül önköltségi áron megküldjük az iskolaszövetkezetek vezetéséhez szükséges könyveket is: raktárkönyv 43 Lei, boltoskönyv 43 Lei, naplófőkönyv 26 Lei, jegyzőkönyv 16 Lei, pénztárkönyv 45 Lei, tagsági törzskönyv 36 Lei. Tekintettel arra, hogy ezek a könyvek félkemény kötésben készülnek és terjedelmüknél fogva több évre elegendők, ha esetleg ezek árát egyelőre az egyházközség előlegezi is, több év folyamán az iskolaszövetkezet elért jövedelméből megtérítheti az egyháznak.

A kiállított iskolai alapszabályokat a püspöki hivatalhoz kell beküldeni legkésőbb 1939 november 1-ig. A püspöki hivatal a szövetségi központ közbenjárásával gondoskodni fog azoknak jóváhagyásáról.

Nagyvárad, 1939 szeptember 30. Atyafiságos szeretettel:
Sulyok István s. k., püspök.

6434—1939-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. esperesi és lelkési hivatalnak.* A vallás és művészetügyi miniszter ur 857—1939. szeptember hó 19. szám alatt tudomásvétel és megfelelő intézkedés megtétele végett megküldte a Nagyvezérkar 1939 szeptember hó 26-án kelt 38801. sz. átiratát, melyet szószerinti fordításban szintén tudomásul vétel végett közlök:

»Van szerencsénk tudomásul adni, hogy a minisztériumok vagy a közhatóságok különböző szervei közvetlen a Nagyvezérkarhoz intéztek kérvényeket, anélkül, hogy azok keresztülmennének az illetékes minisztérium M. C. N. T. ügyosztályán, melynek a vezérigazgató ur közvetlen utasításának megfelelően kötelessége felülvizsgálni, hogy vajjon az illető felmentést kérő személyek nélkülözhetetlenek-e?

Miután a Nagyvezérkar nincsen abban a helyzetben, hogy a különböző minisztériumok vagy közhatóságoktól függő összes szervek tényleges helyzetét ismerhesse és nem tud minden egyes kérvényt külön-külön elintézni, kérjük, sziveskedjék a joghatósága alatt álló szervezetek figyelmébe ajánlani, hogy ne intézzenek közvetlen kérést a Nagyvezérkarhoz, hanem csak a minisztérium M. C. N. T. ügyosztályán keresztül.

Annak idején a minisztérium vagy az illető közhatóság M. C. N. T. ügyosztálya fogja az összes, csak a Nagyvezérkar által

elintézhető ügyeket összegyűjteni és a Nagyvezérkar meghatalmazottja útján előterjeszteni.« A Nagyvezérkar főnöke: Stefelea s. k., tábornok. I. sz. ügyosztály főnöke: Nasta s. k., ezredes.

Nagyvárad, 1939. október 7. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

6291—1939. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli el. isk. hatóságnak.* 5552—1939. sz. az elemi iskolai tankönyvekre vonatkozó körrendeletem kiegészítéséül magyar tannyelvű elemi iskoláinkban kizárólagos kötelező használatra rendelem el a következő vallástani kézikönyveket: II. osztály: Szendrei Dénes, Üdvigéret. Jézus élete. Az 1937. tanterv szerint. Miniszteri engedélyezési számot később fogom közölni.

Ebben az osztályban a vallástant az új, 1937. évi tanterv szerint kell tanítani, a régi I—II. osztályos vallástani kézikönyv nem használható. A kézikönyv ára 15 Lei.

III. osztály: Czina Sándor, Ószövetségi történetek. Új miniszteri engedélyezési száma 1416—1939, régi 750—1935.

Ebben és a következő osztályokban a vallástant a régi 1927. évi tanterv szerint kell tartani, a régi le nem járt miniszteri engedélyezési számú tankönyvek használhatók. A kézikönyv ára 15 Lei.

IV. osztály: Tökés Gyula, Jézus élete. Új miniszteri engedélyezési száma 1415—1939, régi 751—1935. Ára 15 Lei.

V. osztály: Szendrei Dénes, Jézus tanításai és csodatételei. Új miniszteri engedélyezés végett beterjesztve; régi eng. száma 752—1935. Ára 15 Lei.

Ugyanezen tankönyveket kell használni az állami elemi iskolákban a ref. vallástani tanítására.

Oradea—Nagyvárad, 1939 október 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

302
1939
6223—1939-III. KÖRLEVÉL. *Valamennyi kebelbeli nagytiszteletű lelkeszi hivatalnak.* A vallás és művészetügyi minisztérium könyvelősegi igazgatósága 36.535—1939. sz. alatt szeptember 23-iki kelettel a következő értesítést küldte hivatalomhoz; ami fordításban a következőképp hangzik:

»Van szerencsénk mellékelten másolatban megküldeni a pénzügyminisztérium 216.733—1939. sz. a. a törvényes kamatok számítására vonatkozó rendeletét és kérjük sziveskedjék elrendelni, hogy az említett körrendeletben foglalt adatokat vegyék figyelembe. Miniszter h.: olvashatatlan sk., vezérigazgató h.: olvashatatlan sk.

Másolat a pénzügyminisztérium 216.733—1939. sz. átiratáról. 1937. június 28-ik napján 103.119. sz. a. kelt körrendeletünk

folyományaként van szerencsénk tudomásukra adni, hogy mindazon esetekben, amikor különféle természetű *hátralékok után megilért és végrehajtás alatt álló kamatok* a mai naptól kezdődőleg az alábbi kimutatás szerint számítandók az érdekeltek terhére.

5	%-ot	1925 május 19. napjáig.
10	«	1925 május 20-tól 1929 május 1-ig.
12	«	1929 május 2-től 1929 május 13-ig.
13.5	«	1929 május 14-től 1929 november 25-ig.
13	«	1929 november 26-tól 1931 március hó 31-ig.
9	«	1931 április 1-től 1932 március 3-ig.
8	«	1932 március 4-től 1933 április 4-ig.
7	«	1933 április 5-től 1934 december 14-ig.
5.5	«	1934 december 15-től 1938 május 4-ig.
4.5	«	1938 május 5-től mindaddig, amíg a Nemzeti Bank

visszleszámítolási kamatlába 3 5 % marad (1 %-ot kell számítani a Nemzeti Bank kamatlába felett).

Fenti számítási adatokból kitűnik, hogy az 1937 június 28-ik napján 103.119. sz. a. kelt rendeletben közölt számítási adatok és a mostani adatok között a következő különbség van:

Az 1929 november 26-tól 1931 március 31-ig számítandó helyes kamatláb 13 %, szemben a fentemlített körrendeletben közölt 13.5 %-al.

A most közölt kamatszámítási adatokat az 1925. évi igazság-szolgáltatás gyorsításáról szóló törvény és a jelenleg is érvényben levő 1931. évi uzsora elleni törvénynek a Román Nemzeti Bank kamatlábától függő adatai alapján állapítottuk meg, figyelembe véve azt is, hogy az első törvény 4 %-ot, a második törvény pedig 1931 április 1-től kezdődő hatállyal 1 %-ot állapít meg a Román Nemzeti Bank leszámítolási kamatlába felett.

A jövőre nézve a törvényes kamatokat jelen körrendelet értelmében kell számítani, mind azon esetekben, amelyekben azoknak behajtása előíratott, ami pedig a multban számított és be nem hajtott kamatokat illeti, azok úgy maradnak, mintha behajtottak volna.

Vezérigazgató h.: olvashatatlan sk., Igazgató h.: Pop sk., a kiadmány hitelül: olvashatatlan sk.«

Fentieknek tudomásulvételét kérem azzal, hogy e rendelet a kamattörvény keretein belül létrejött egyezményes kamatokat nem érinti.

Oradea—Nagyvárad, 1939 október 1. Atyafiságos szeretettel:
Sulyok István sk., püspök.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.</p>		<p>Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján</p>
--	--	--

ÚJ KIADÁS

Hangjegyes nagybetűs Énekeskönyv

MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
 (Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

„Légy példa a hívőknek...”

II. Tim. 4:12.

Az érmelléki református egyházmegye múlt hónapban tartott közgyűlésén a dékáni látogatásokról szóló jelentés kapcsán egyházunkat létében érintő kérdés került felszínre. A dékáni jelentés statisztikai adatokra támaszkodva kimutatta, hogy a még mindig meglehetősen anyagi viszonyok között élő érmelléki reformátusság arra az utra lépett, mely a pusztulás és megsemmisülés poklába visz. Jele az ezuton való haladásnak gyülekezeteinknek fejlődésbeni megállása, sőt sok esetben visszaesése. A kitérők száma többszörösen felülmulja a hozzántértek számát, a természetes szaporodás nem emelkedő, hanem visszaeső tendenciát mutat, a születések száma megdöbbentő módon alázuhant, az egyke és egyse különösebb módosabb gazdáink között kezd általános tünetté válni. Eme veszedelmes sebeknek a feltárása sok hozzászólást váltott ki, amelyekből még inkább meggyőződünk a betegség komolyságáról. Sőt a kérdés vezérszónoka, hogy minél jobban és világosabban álljon előttünk egyházunk eme végzetes nyavalyája azt ajánlotta, hogy pontos statisztikát készítsenek a lelkészek egyházanként több esztendőre visszamenőleg a születésekről, esetleg halálozásokról, amit az esperesi hivatal egységes kimutatásban foglalna össze. Több hozzászóló igyekezett orvosszert is ajánlani e betegségek ellen. Az orvosszer: ellenpropaganda, szószékről és más alkalmas időben predikálni ellene.

A reformátori theologiai irányzat ujabban mind inkább kezd meggyőzni bennünket arról, hogy a prédikáció lehet igehirdetés is, ha Isten úgy akarja. S amennyiben a prédikáció valóban igehirdetés, feltétlen hatással kell lennie azokra, akik előtt elhangzik. *Igy elsősorban reám, az igehirdetőre.* Mert Isten szava az igehirdetésben nemcsak másnak szól, hanem nekem is, aki hirdetem; sőt elsősorban nekem. Ezért lehetek én példa a hívőknek. A mi példa mivoltunk nem önmagától van, hanem az ige által. Az Ige bennem való élete tesz engem a hívők előtt példává. Innen van, hogy a hívők az Ige munkáját bennem a példaadásban keresik, s amennyiben nem

találják; reánk kiáltják: ime te is vizet predikálsz és bort iszol, vagyis nincs hitele a beszédnek.

Az egyke és a kitérések ellen folytatott propagandánknak is csak akkor lesz hitele, ha az egyháztalagok előtt az egyház vezetői jó példával fognak olóljárni. Amíg a vezetőknek egy gyermeke van, vagy egy se, addig nem sok értelme lesz a beszédünknek. Amíg az egyház vezetői között akadnak olyanok, akik reverzálist adtak egyházunk kárára, gyermeküket egy más egyháznak adva, — addig hiába siránkoznak a kitérések miatt. Már pedig számos ilyen eset fordult elő a multban, sőt ismétlődik a jelenben is. Dr Kovács J. István theol. tanár »A keresztyénség és a társadalmi kérdések« c. munkájában (megjelent a paróchiális könyvtár sorozatban 1933-ban) a 406-ik oldalon ezt írja: »a lakosság számbeli statusquo-jának föntartásához, egyfelől a gyermekhalandóságra, másfelől a házasságok meddőségére és egyéb körülményekre tekintettel legalább 3 és fél gyermeknek kellene születnie házasságonként — ahhoz pedig, hogy a lakosság szaporodjék legalább 4-nek.« Ha e követelmény tükrébe állítjuk a példaadók példáját, bizony nem éppen kielégítő eredményre jutunk,

Szabad legyen minden célzatosság nélkül egyik egyházmegye lelkészi vezetőit a statisztika tükrébe állítani. Itt 34 rendes lelkész van, kilenc a hatalomváltozás után végzett, a többiek előtte, kettő nőtlen. A 34 lelkészcsalád a gyermekeken kívül 66 tagot számlál, — a gyermekek száma 53. Mit jelent ez? A 66 helyébe 53 lép, — a veszteség 13. Vagyis egy papicsaládra a szaporodáshoz szükséges 3 helyett csak másfél esik. Még szomorubb a statisztika, ha a gyermekek elosztását családonként vesszük. 10 család gyermektelen, 8 családban egyke, 10 családban 2—2, 3 családban 3—3, 1 családban 4, 1 családban 5 és egyben 7 gyermek van. Azonban e statisztika miatt nem szabad ez egyházmegyére követ vetni, mert máshol is mutat bőven hiányokat ilyen tekintetben a kimutatás. Nagyon tanulságos volna egész kerületünk számára elkészíteni a kimutatást, hogy ime mi magunk vezetők lássuk, mennyiben lehet köventendő példának odaállítani ilyen tekintetben magunkat a hívők elé.

Amikor ezt a statisztikát közzétesszük eleve tiltakozunk az ellen a vád ellen, hogy minden bajnak gyökere most már eme rossz példaadásra vezethető volna vissza. Bizonyság erre a már jelzett szerző munkájának 406-ik oldalán a harmadik bekezdésben írott sorai: »Az egy-gyermek rendszer és a gyermektelenség okait nagyjából három csoportra oszthatjuk: gazdasági, erkölcsi és a nemiélet következményeivel kapcsolatos okokra.«

Mindenesetre vigyázzunk magunkra, amikor az egyke ellen

küzdünk, beszélünk, nehogy úgy járjunk, mint az az atyánkfia, aki nem győz eléggé siránkozni egyháza jövőjén, de magának azért egy gyermeke van és az sem református. Nem árt ilyen tekintetben is Pálra figyelmeznünk: „*hogy amíg másoknak prédikálok, magam valami módon méltatlanná ne legyek.*“

Sass Kálmán.

Születéskorlátozás, hitehagyás.

Dr Gulácsy Sándor egyházmegyei főügyész ur fenti cím alatti indítványával hosszasan foglalkozott az Érmelléki Ref. Egyházmegye legutóbbi közgyűlése.

Az előterjesztés lényege az volt, hogy mint a jelentésekből kitűnik, mind nagyobb méretet ölt ez a két népi halálos betegség: a születés-korlátozás és hitehagyás, ami ellen megmaradásunk és jövőnk érdekében okvetlen fel kell, hogy vegyük a küzdelmet. A határozati javaslat a tárggyal kapcsolatosan így hangzott: Készítsék el és terjesszék be a lelkész urak az utóbbi 20 év idevonatkozó statisztikáját, kiegészítve azzal a megjegyzéssel, hogy ők miben látják ennek a két betegségnek az okát. A további teendők eldöntése az esperesi hivatal feladata lesz. Az indítvány hosszas eszmecsere után egyhangulag elfogadtatott.

Bizonyos, hogy népi életünknek a fenti két betegség a legveszedelmesebb sebe, melyeken keresztül nagyon könnyen elvérezhetünk. Bizonyos azonban az is, hogy ez a két halálos nagy seb sok apró látható és láthatatlan sebnek a kelevénye, amelyeket mind, mind vizsgálat tárgyává kell tennünk, hogyha valóban gyógyítani akarunk.

Hogy a gyermek és tanító viszonyából vegyek példát, — a pedagógia mai állása szerint nem elég, hogy a tanító csak a napi lelkén keresztül álljon szóba a gyermekkel, mert így sohasem fogja megismerni a gyermeket és azokat a rugókat, amelyek a gyermek állandó jellemvonását teszik. Lélekanalizást (Fişa) kell végezni, mert csak így válik előttünk világossá, hogy mik mennek végbe az átlátszatlan külső takarók alatt.

Igy vagyunk ám a felnőttek lelki világával is. A pásztorizáció ennek a gondolatnak a felismerése s hovatovább erősebb a — viszonyokadta — követelmény, hogy ne csak a katedrán keresztül foglalkozzunk hivatásunkkal, hanem igyekezzünk megismerni lelki világunk egész komplexumát.

Még egészen kicsi gyülekezetek vezetői se mondhatják el, hogy ismerik gyülekezetüket. Mert nem elég tudni pl. hogy bizonyos egyháztagnak mennyi birtoka, gyermeke, adóssága van; jó viszonyt

tart-e fenn egyházával és vezetőivel, hanem fel kell kutatni azokat a rugókat is, amelyek jó vagy ellenséges magatartását megszabják.

A sokirányú és sokféle behatásokkal nagyon komplikálódott ma már a legegyszerűbbnek gondolt falusi lélek is. Valamikor valóban elég volt a templom egy közszellemnek és közakaratrak a kialakítására, de ma igen sokan nem is látogatják a templomot. Mik sorvasztják ezeknek az egyház vonzóköréből kicsapódott embereknek a lelkét: ki tudná azt megmondani!? Lehet, hogy megátalkodottak; de lehet az is, hogy csak lekellene értük hajolni és a testnek ismét értékes tagjai lennének. És nem növelnék a születéskorlátozás és hitehagyás sorvasztó táborát.

Ha a fenti tétongó két sebet megakarjuk gyógyítani, nagyon alapos diagnózist kell végeznünk. Haladéktalanul meg kell kezdeni azt a munkát, amely alapja az igazi lelkipásztorkodásnak: fell kell fektetni az általam pár évvel ezelőtt hangoztatott „katasztert”, melyen keresztül gyülekezetem lelki és testi életébe, mint egy tükröbe nézhetek bele.

Uj kiindulási pontja lesz ez egyházi életünknek; rámutat az egykézésre, hitehagyásra és sok-sok elképzelhetetlen máségo sebre; megszabja s talán egészen új irányt szab lelkipásztorkodásunk elé és módunkban lesz a széthullásnak álljt kiáltani.

Mig ezt meg nem tesszük, ismeretlenül és megértés nélkül jár egymás mellett lelkipásztor és gyülekezet; a távolság és a bajok folyton nőnek és sopánkodásnál nem tehetünk egyebet.

Tóth Zsigmond.

Egyházmegyei közgyűlés.

Verőfényes, szép őszi napon, szeptember hó 29-én tartotta a nagybányai egyházmegye közgyűlését Szatmáron a református leánygimnázium tornacsarnokában, melyen az alkotó tagok csaknem teljes számban megjelentek. A közgyűlést ünnepélyessé tette az a körülmény, hogy ennek keretében meleg ünneplésben részesítették dr Bösörményi Emil gondnokot abból az alkalomból, hogy ezelőtt 10 évvel hivatott el a gondnoki tiszt viselésére.

A közgyűlés az örökszépségű XC. zsoltár közös eléneklésével kezdődött, mely után Boros Jenő esperes imádkozott és dr Bösörményi Emil gondnok mondott rövid megnyitó beszédet. Majd az alkotó tagok számbavétele és a tárgysorozat megállapítása után, a jegyzőkönyv hitelesítéséről történt gondoskodás. A tárgysorozat kiemelkedő pontja volt az esperes évi jelentése a gyülekezetek szellemi és anyagi állapotáról, amely kinyomatva előre elküldetett

az alkotó tagoknak. Ezzel kapcsolatban felhívta és kötelezte közgyűlés a presbitériumokat, hogy ahol az iskola felszerelése hiányos, azoknak pótlásáról haladéktalanul gondoskodjanak, a nagymérvű egyházmegyei és kerületi hátralékokat pedig kiadta egyházmegyei ügyésznek, behajtás végett. Megértéssel fogadta közgyűlés az iparos tanonciskolák és otthonok létesítésére vonatkozó indítványt és az ügyet a gyülekezetek erkölcsi és anyagi támogatásába ajánlotta. Nagy lehangoltságot keltett az esperesi jelentésnek az a szakasza, mely a lélekszám apadásáról számol be s ezzel kapcsolatban felhívta közgyűlés a lelkészeket és tanítókat, valamint a presbitérium és nőszövetség tagjait, hogy a legkomolyabban vegyék fel a küzdelmet az »egyke« büne ellen, amely már a mi gyülekezetünkben is pusztít. Az időszaki változásokról szóló esperesi jelentéssel kapcsolatban mély meghatottsággal vett búcsút a közgyűlés az egyházmegye négy, érdemes, nyugalombavonuló lelkészétől: Magoss Ferenc mikolai, Tóth Gábor kisbábonyi, Sáfár Imre atyai és Joó Kálmán szárazberekai lelkészekről és reménykedő örömmel köszöntötte az egyházmegye új munkásait: Mislai János batizi, Fekete Rezső pusztadaróci és Lippay József adorjáni lelkészeket. A segédlelkészi és tanítói karban történt változások tudomásulvétele után hozzájárult a turbulens józsefházai egyháztagok kirekesztéséhez és elrendelte a fegyelmi eljárás megindítását Takács Lajos nagybocskói lelkész ellen, miután teljesen elhanyagolja kötelességeit a misszióban és nem tesz eleget a felettes hatósági rendelkezéseknek.

A két esperesi jelentés letárgyalása után Boros Jenő esperes emelkedett szólásra és üdvözölte dr *Böszörményi* Emil egyházmegyei gondnokot: Most van tíz éves fordulója — mondotta — annak az örvendetes ténynek, mikor egyházmegyénk világi elnökét, dr *Böszörményi* Emil urat, gyülekezeteinknek impozáns többsége a gondnoki tiszt viselésére elhívta.

Több évtizedes egyházi munkálkodásnak a megbecsülése nyilvánult meg ebben az elhívásban, mert a mi nagyrabecsült gondnokunk — családjának hagyományaihoz hiven — kora ifjúságától kezdve tevékeny részt vett a református egyházi életben és mindig szívesen, örömmel munkálkodott ennek felvirágoztatása érdekében. Én már mint kisdíák megfigyeltem azt, hogy dr *Böszörményi* Emil, mint fiatal ügyvéd, milyen buzgósággal tevékenykedett a szatmári *Lorántfy* Zsuzsanna Egyesületben mint annak legelső titkára és később, mikor pap lettem, akkor is ott találtam őt nemcsak a szatmári presbitérium, de a régi szatmári, majd később az egyesült nagybányai egyházmegye tisztos tanácsbírói karában.

Mikor 10 esztendővel ezelőtt gondnoki székét elfoglalta, egy

borzalmas világháboru tenger pusztításának és rombolásának helyrehozása állott előttünk, mint szent feladat. És ő vállalkozott erre a feladatra, pedig az akkori lázas, ezer kísértésnek kitett világban a különböző szellemi áramlatok valóságos ostromot folytattak a Krisztus kétezeréves egyháza és tanítása ellen. De a mi gondnokunk ebben az egyház- és Krisztus ellenes korban is bátor hirdetője maradt az isteni, örök igazságoknak és odaadó munkása volt a mi református egyházunknak. Bár palást nem övezte a vállait, mégis a hitnek és szeretetnek szelidszavu papja volt közöttünk, mert gondnoki megnyitó beszédei mindig mélységes hitből és szeretetből fakadtak és cselekedeteit mindig az Isten- és emberszeretet törvénye irányította. Azért most, amikor tízéves gondnoki működéséről megemlékezünk, méltó, hogy a tisztelet és elismerés zászlóját meghajtsuk előtte és biztosítsuk őt továbbra is ragaszkodásunkról, szeretetünkről.

Mélyen tisztelt Közgyűlés! Kedves Elnöktársam! A mi református egyházunkban a hű munkásnak csak egy kitüntetése és jutalma van: — a több szolgálatra való elhívás. Erre a több szolgálatra méltattak és hívtak el téged 10 esztendővel ezelőtt a nagybányai egyházmegye gyülekezetei. Mi ezen az évfordulón hálát adunk ezért az Istennek és azt kívánjuk, hogy ezt a szolgálatot még nagyon sokáig végezhesd az anyaszentegyház javára és az örökkévaló Isten dicsőségére.

Az éljenzéssel fogadott beszéd után Sárközi Lajos tanácsbíró indítványozta a dr Böszörményi Emil arcképének a megfestését, előterjesztve az egyhm. lelkészértékezőlet következő indítványát:

mondja ki a Közgyűlés, hogy a dr. Böszörményi Emil arcképét a szatmári egyház tanácssterme számára megfesteti. Többi nagyjaink között hadd legyen az ő nemes alakja is példakép a jövő nemzedékek előtt! A végrehajtásra vonatkozólag pedig

bizza meg a Közgyűlés a nagytiszteletű Esperes urat, hogy szükség szerint egy maga mellé választott néhány tagu bizottsággal a kép megfestéséről és a leleplezési ünnepség előkészítéséről gondoskodni méltóztassék.

Az indítvány egyhangu elfogadása után dr Böszörményi Emil a következő beszédben köszönte meg az ünnepeltetést:

»Nagyon örülök, mélyen meghat ez a nem várt megemlékezés és büszke vagyok reá, nem az ünnepeltetésre, melyre sohasem vágytam. nem a külsőségekre, nem a formalitásra, hanem mind ezeknek a lényegére, arra, hogy az én egyházmegyém megértett engem és törekvéseimet és az én nagy szeretetem nem maradt viszonzás nélkül. Bizonyítéka ez annak a bibliai örök igazságnak, hogy »a szeretet szeretetet szül«. És mert éppen ilyen bibliai örök

igazság az is, hogy »a szeretet erősebb, mint a halál«, ez a mai feledhetetlen szép napon, amely a maga elbágyadó napfényével példázza az én mulandó életemnek el-ellankadó őszét, tudtul adta nekem, amire mindig titkon vágytam, amin hosszú életemen át szüntelenül munkálkodtam, hogy nem éltem hiába, hogy valamit cselekedtem.

És nagyon örülök ennek a mai megnyilatkozásoknak azért, hogy alkalmat adtatok alázatos lélekkel és hálatelt szívvvel megköszönni és hálat adni az én Istenemnek az életemet, ezt a reám és kis családomra állandóan és szinte szünet nélkül bőven öntött, sok-sok megmérhetetlen becsü áldását, kegyelmét, jóságát, melyekben érdemem nélkül, csupán végtelen atyai szeretetéből és kegyelméből részesített: hogy megadta érnem ezt a mai napot, hogy megadta ezt a — bár sok-sok gonddal, aggódással, küzdéssel, áthatolhatatlan akadályokkal, csüggedéssel, de soha remény nélkül lefolyt — tíz évet, amely alkalom volt nekem szolgálni Istenemet, dolgozni Jézusomért és földi országáért: Egyházáért.

És végül köszönöm nektek azt, hogy megemlékezhetem itt nyilvánosan arról a két, — már rég begyepesedett — sirról, amely ott domborodik a város végén, a halottak birodalmában, amelyeknek porladó lakói: Szülőim, a ható poraikban is, ősz fejemmel is imádott Szüleim, akiknek lelke onnan a végtelenségből bizonyára örömmel néz le most reám, az egyetlen fiukra és velem imádkoznak Erőért a további munkásságom, a további küzdelmem sikeréhez. Köszönöm!

A beszéd elhangzása után melegen ünnepelték a közgyűlés tagjai dr Böszörményi Emilt és sok szerencsét kívántak további gondnoki működéséhez. — Majd a szavazatbontó bizottság jelentése következett, melyből megtudtuk, hogy lelkészi tanácsbíróvá Visky Ferenc egri-i lelkész választatott, akit helyfoglalása alkalmából Esperes üdvözölt szeretetteljes szavakkal s aki az üdvözlést és az iránta megnyilvánult bizalmat megköszönvén, ígérte, hogy tanácsbírói tisztében is mindig az igazság és szeretet fogja irányítani. A számvevőszék jelentése alapján megbizta közgyűlés e.-m.-i ügyész a nagymérvű közigazgatási járulékok behajtásával, míg a tanügyi bizottság javaslatára elismerését nyilvánította a kötelességüket lelkiismeretes hűséggel végző tanítókkal szemben, az iskolaszéki elnököket pedig fokozottabb vigyázásra serkentette. A missziói bizottság jelentésének és a lelkészértekezlet javaslatainak letárgyalása után a különböző segélykéréseket pártolással terjesztette fel az egyházkerületre. — Horváth Pál nagyváradi s.-lelkész felebbezésének elutasítását, egyhangulag jóváhagyta esperesnek a concessa

kiadását megtagadó végzését, valamint a szatmári főgimnázium adás-vételi szerződését is. A vetési új lelkészi díjlevelet újra visszautasította, mert díjlevél csonkítás esetét látta fennforogni, a szárazberek-i új lelkészi díjlevelet azonban jóváhagyta. A hiripi új iskola építését, valamint az avasujvárosi rendkívüli adókievetést engedélyezte. Még több rendbeli közigazgatási ügy letárgyalása után jóváhagyta a rendben levő tanítói díjleveleket és betöltötte az üresedésben levő e.-m.-i tisztségeket.

Délben közebéden vettek részt a közgyűlés tagjai, ahol folytatódott a dr. Böszörményi Emil ünnep'ése. Az ebéd folyama alatt először Boros Jenő esperes éltette pohárköszöntőjében az ünnepelt gondnokot, míg Kürthy Károly halmi-i lelkész szép verses köszöntőt mondott. Pohárköszöntőket mondtak még Sárközi Lajos, Visky Ferenc, Gy. Kovács József lelkészi tanácsbírók és Szőke József tanító.

Délután az egyházmegyei bíróság ülésezett, amely 6 fegyelmi és 1 közigazgatási ügyben hozott ítéletet, illetve végzést.

Az érmelléki egyházmegye lelkészértekezlete és közgyűlése.

Szeptember 18—19. napjain tartotta az érmelléki egyházmegye gyűlését. Gyámintézeti közgyűléssel kezdődött az ülések sorozata. Itt egy feltűnő jelenséggel kerültünk szembe. Az ifjabb lelkészi generáció nem lép be az egyházmegyei nyugdíj- és gyámintézetbe. Nem bírják a belépési és tagsági díjakat. Igaz, nehéz az élet, kevés a jövedelem. De nem volt-e így mindig? Mikor volt a református lelkipásztor úgy dotálva, hogy a hasonló végzettségűekkel egy szinten élhetett volna gond nélkül? Mégis az idősebb lelkipásztorok megalkották és fenntartották a gyámintézetet, mert messzebb láttak. Gondoltak az öregségre, özvegyekre, árvákra. Lehet, hogy valamilyen keserűen fognak visszagondolni elhamarkodott lépésükre azok, akik most nem hajlandók megvonni maguktól a hozzájárulás összegét.

Lelkészértekezleti közgyűlés következett ezután, amely csupa negativumról számolt be. Ezt se lehetett, azt se lehetett, itt se történt semmi, ott se tettünk semmit. Nem alkalmasak az idők és körülmények az értekezleti munkára. A kedélyre, a lélekre rányomakodik az efemer élet bizonytalan köve. Mégis a jövő lehetőségeire gondolva, tagsági díjat állapított meg, könyvtár-gyarapítást határozott el, a körök munkájának fontosságát hangsúlyozta az Értekezlet. Végül pedig a kerületi Nyugdíjszabályzat módosítása tárgyában fogadott el javaslatot.

Délután tanácsbírói értekezlet tartatott, mely a másnapi közgyűlést készítette elő.

19-én reggel kilenc órakor kezdődött a közgyűlés Szabó Zoltán esperesnek a szív legmélyéről fakadt, áhitatos imádságával. Majd a megalakulás formáságai után Pappszász Lajos egyházmegyei gond-

nek mondott időszerű gondolatokkal átszőtt, de az örökkévalóság felé mutató megnyitó beszédet. Esperes évi jelentésével kapcsolatosan olvastatott fel az egyes egyes egyházak helyzetjelentése az egyházvizsgáló bizottságok meglátása alapján. Igen helyes ujtás ez, főként ha a bizottságoknak kellő ideje van az egyházak életének, helyzetének alapos megismerésére. Majd a szavazatbontó-bizottság jelentése után az új lelkészi főjegyző: Boruzs Lajos és új világi tanácsbíró: Csiha Sándor tették le az esküt s ígérték oda egész munkabírásukat, minden buzgóságukat Anyaszentegyházunk javára.

Virágh Lajos biharvajdai és Kádár Miklós apátkereszturi lelkészek bekebelezése után tanítói választások megerősítése és két ifjú tanerő eskütétele hangzott el. A számvevőszék jelentése után, a főjegyzővé választott számvevő helyébe Kalmár István bályoki lelkész választott meg közfelkiáltással.

A belmissziói előadó mindenre kiterjedő gondossággal összeállított jelentését hallgatta meg ezután a közgyűlés. Valóban mindenre kikellett terjedjen a figyelme az előadónak, hogy valamit jelenthessen, mert általában mindenütt szüneteltek és szünetelnek a belmissziói munkák. Díjlevelek, adókulcsok megerősítése, építkezések engedélyezése, földcserék jóváhagyása közepette érdekes és komoly vitát váltott ki az érmihályfalvai állami iskolásgyermekek vallás-oktatásának és az u. n. Dienes-telep lelkigondozásának ügye. Végül is szigorúan elrendelte közgyűlés az érmihályfalvai presbyteriumnak, hogy ez év végéig feltétlenül dolgozzon ki egy célravezető tervet e halaszthatatlan kérdés megoldására.

Es'e 6 órakor esperes hálaadó imájával záralt a gyűlés. *B. L.*

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Nagy Endre ny. lelkipásztor, életének 87-ik, lelkipásztorkodásának 54-ik és házasságának 40-ik évében okt. 15-én rövid szenvedés után Máramarosszigeten elhunyt. Lelkipásztori pályáját 1879-ben kezdte, 1883 április 29-től Hosszuzemzön szolgált 1935 április 1-ig, hol ezelőtt 4 és fél évvel nyugalomba vonult. Felesége, két gyermeke és unokái gyászolják. A szolgálatát mindig hűséggel teljesített öreg pásztornak a földi nyugaiom után adja meg a pásztor Ura az örökké való nyugalmat az üdvözültek hazájában.

Sörös Béla losonci lelkipásztor, a volt csehszlovákiai dunán-inneni egyházkerület püspöke, felsőházi tag, a volt losonci theol. szeminárium életrehívója és megszűnéséig igazgatója, október 2-án délben, rövid szenvedés után elhunyt. Temetése október 5-én volt a losonci templomból.

Dr Köblös Samu nyug. gimnáziumi igazgató, a hajduböszörményi Kálvineum volt igazgatója, szept. 30-án Debrecenben tragikus hirtelenséggel meghalt. Temetése október 2-án volt Debrecenben. A Kálvineum érdekében megindításától kezdve lelkes és értékes munkásságot fejtett ki és e munkásságával elévülhetetlen érdemeket szerzett az első intézet - a hajduböszörményi Kálvineum megalapításánál.

Az Úr adja meg nekik a hű szolga helybenhagyását!

Az Ifjusági Keresztyén Egyesületek Világszövetségének imahete.

(1939 november 12—18.)

6528-I.-B—1939.

Felhivom Lelkésztársaimat, hogy az ifjusági keresztyén egyesületek Világszövetségének egyetemes imahetét, amelyet minden esztendőben megszoktunk tartani, gyülekezetükben igyekezzenek megtartani és pedig az adott viszonyok között lehetőleg a templomban, istentisztelet keretében. Az imahét sorrendjét az alábbiakban közlöm:

November 12: Krisztus Igérete a Szentlélek.

Bibliaolvasás: Ján. ev. 14:16, 17, 26; 16:7, 8, 13—15. *Előadás:* Az ifjusági keresztyén világszövetség munkája. *Imádkozzunk:* E világszövetség munkájáért. Közelebbről a mi ifjusági bibliaköri munkáinkért.

November 13: Az Atyától küldött Lélek.

Bibliaolvasás: Ap. Csel. 2. r. *Előadás:* A Szentlélek közösségteremtő ereje. *Imádkozzunk:* Az afrikai ifjusági keresztyén munkáért. Az egész világon és nálunk folyó vasárnapi-iskolai munkáért.

November 14: Az életet és szabadságot adó Lélek.

Bibliaolvasás: Róma 8:1—11. Galata 5:1—13. *Előadás:* Egyházunk külmisziói munkája. *Imádkozzunk:* Az amerikai ifjusági keresztyén munkáért. Közelebbről: Külmiszióinkért, belmisziói munkáinkért.

November 15: Az egybekötő Szentlélek.

Bibliaolvasás: I. Kor. 12. Efézus 4:1—13. *Előadás:* Hogyan élteti a Szentlélek az egységet a keresztyén közösségben? *Imádkozzunk:* Az ázsiai ifjusági keresztyén munkáért. Közelebbről egyházunkban folyó nevelői munkákért.

November 16: A Lélek gyümölcsei.

Bibliaolvasás: Galata 5:22. Efézus 4:32. 5—9. Máté 5:3—10. I. Kor. 13 *Előadás:* A Lélek gyümölcsei. *Imádkozzunk:* A szigetvilágban folyó ifjusági munkáért. Közelebbről egyházunk szeretetmunkáiért.

November 17: A Lélek kardja az Ige.

Bibliaolvasás: Efézus 6:17. I. Kor. 2:6—16. *Előadás:* Mi nekem az Isten igéje? *Imádkozzunk:* Az észak- és nyugateurópai ifjusági keresztyén munkáért. Közelebbről szórványmiszióért, nővédelmi munkáinkért.

November 18: A Lélek hatalma.

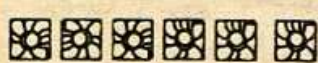
Bibliaolvasás: Zakariás 4:6. *Előadás:* Egyházunkban folyó, ifjusági keresztyén fiu- és leánymunkák. *Imádkozzunk:* A közép- és keleteurópában folyó ifjusági keresztyén munkáért. Közelebbről egyházunk vezetőiért.

Az imaheti perselypénzeket hivatalom címére, az imahét megtartásáról szóló jelentéseket pedig hivatalom Belmisziói Ügyosztálya címére kérem beküldeni.

Oradea—Nagyvárad, 1939 okt. 16.

Atyafiságos szeretettel:

Sulyok István, püspök.

HIREK

Széll György. Az egyetemes magyar református egyház legidősebb, szolgálatban lévő lelkipásztora: Széll György, avasúvárosi (Szatmár megye) nyug. esperes, okt. 11-én tölti be 90-ik életévét. Széll György a magyarországi Bărăndon (Bihar m.) született 1849 okt. 11-én, régi lelkipásztor családból. Középiskolai és theologiai tanulmányait a debreceni kollégiumban végezte. A theologia elvégzése után egy évet a hallei és götteri theológiákon töltött. — Segédlelkészi éveit Nagyszalontán bátyja Széll Kálmán és Debrecenben Révész Bálint püspök mellett szolgálta le. Innen hívta meg 1875. tavaszán az avasúvárosi gyülekezet lelkipásztorának, ahol immár 65 éve végzi a pásztori munkát, még ma is teljes szellemi s testi frissességben. Széll György a nagybányai egyházmegyének 32 éven keresztül volt esperese, egészen a legutolsó időkig, amikor lemondott. A múlt évtized folyamán, mint szolgálatra legidősebb esperesnek szerep jutott a kerület életében is. Természetesen több hivatalához hozákapcsolódó egyházi tisztséget is viselt ezenkívül, az általa szokásos odaadással és lelkiismeretességgel. Azoknak, akik egyszer találkoztak Széll Györggyel, az ő markáns egyénisége az emlékeztükbe vésődött.

Egyházmegyei jegyző választás. A bánági egyházmegyében a Torday János elhunytával megüresedett lelkészi aljegyzői tisztségre Nits István újkisodai lelkészt választották

meg a presbyteriumok, ki az esküt az egyházmegye 11-én tartott gyűlésén tette le.

MEGJELENT Debreczeni István temesvári lelkész »Sirjatok a sirókkal« c. temetési beszédek és imádságokat tartalmazó könyve, mely ezen a címen és ilyen tartalommal a II. kötet. 160 oldalon 30 beszédet és 21 imádságot foglal magában a legkülönbébb alkalmakra, csecsemőtől a késő öregség idején elhaltaikig. Szétküldése folyamatban van. Ára 100 Lei. Kapható a szerzőnél az összeg előzetes beküldése ellenében, vagy az állami fizetésekiegészítésből leendő levonásra. Aki a Biblia Nőalakjai c. könyvet is megrendeli, az a kettőt 180 leiért, aki a Kicsoda ez? c. prédikációs kötetet is, az két kötetet 220 lei, mindháromat 300 leiért kaphatja meg, 2, illetve 3 havi levonásra is.

Az orsz. Protestáns Napokat, melyeket eredetileg az egész magyarság protestánsságának összesereglésévé akartak fejleszteni, Budapesten október 28—31. között megtartják. A rendezőség hatalmas sorrendet állított össze, melynek keretében külön konferenciák lesznek az ifjuság, a nők, a sajtó, karitatív intézmények, cserkész-tisztek, cserkész-vezetők, iparosok, tanügyi emberek, nyomdák, könyvkiadók, társadalmi egyesületek stb. részére, gyűlést tart a Szeretetszövetségé, a protestáns háziipari szervek. A Máv. az egyéni utazásra 50%-os utazási kedvezményt ad s azonkívül 15 külön vonatot indít kedvezményel.

Értesítés. Felmerült kétségek eloszlatása végett az V. osztályos tankönyvre vonatkozólag közöljük a kiadó felvilágosításait. Az új V. oszt. tankönyvben lévő ó-kori történelem anyanyelven tanítandó. Az ezen részben lévő s román tör-

ténelmet tartalmazó 3 lecke is magyarul tanítandó, mert ez nem román nemzeti történelem, csak román vonatkozású, de világtörténelmi viszonylatban szereplő történelmi anyag, s mint ilyen, anyanyelven tanítandó.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea

6933—1939.-I. **Lelkészerkekezleti ügyek.** KÖRLEVÉL az egyházmegyei lelkészerkekezletek Nt. elnökeihez.

1. Felhívjuk a Nt. Címet, szíveskedjék nyolc nap alatt alulírott titkárhoz jelenteni azok neveit és lakóhelyét, akiket egyházmegyénk az egyházkerületi lelkészerkekezlet közgyűlésére képviselőül kiküldött. (Ügyrend 6. §.)

2. Kérjük továbbá elnök aait, hogy részletes és kimerítő jelentéseket küldjenek a lelkészi-körök, valamint az egyházmegyei egyetemes érkekezletek munkájáról (1938. XI. 1-től — 1939. XI. 1-ig terjedő időről), anyagi ügyekről, segélyezésekről szintén a titkárhoz f. é. nov. 5 éig.

3. Ugyancsak fenti címre és időre kérjük beküldeni azokat a tárgyakat és pedig hiteles jegyzőkönyvi kivonatokban, amelyeket az egyházmegyei érkekezletek kerületi választmányunkkal, illetve közgyűlésünkkel tárgyalatni kívánnak.

Oradea—Nagyvárad, 1939 okt. 20-án. Lelkésztestvéri szeretettel:

Peleskey Sándor
titkár.

Sulyok István
elnök.

6777—1939-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A N. N. Minisztérium 132562—1939. sz. rendeletével megengedte, hogy azokat az V, VI, VII. osztályos tankönyveket, amelyeknek engedélyezési száma még le nem járt (1936-nál nem régibb) az 1939—40. iskolai évben használni lehessen az új »programa analitică« szerint engedélyezett tankönyvek mellett.

A rendeletben ugyan nincs benne, de természetes, hogy a tanítóknak kell gondoskodni a különféle kiadású tankönyvek összeegyeztetéséről egymás közt és az érvényben levő tantervvel.

Oradea—Nagyvárad, 1939 október 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

6778—1949-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A testvér egyházkerület Igazgatótanácsa az 1939—40. tanévre vonatkozó egyházmegyei tanítóérkekezletek

programját jóváhagyásra felterjesztette a nemzetnevelésügyi minisztériumhoz. Felterjesztésükre az alábbi választ kapták:

»No. 152.204—1939. Consiliul Dirigent al Eparhiei Reformate din Cluj. Referindu-ne la adresa Dvs. No. 9591—1939, vă facem cunoscut că soluționarea programului cercurilor culturale se amână până ce se va fixa programul cercurilor culturale al școlilor Statului, pentru a se pune de acord în punctele comune. Atunci veți reveni cu o nouă adresă.

9591—1939. sz. iratára való hivatkozással van szerencsénk értesíteni, hogy a kulturkörök programjának elintézése halasztást szenved addig, míg az állami iskolák kulturköreinek programja megállapítást nyer, hogy a közös pontokat egyeztetni lehessen. Akkor egy újabb felterjesztéssel kérjük visszatérni a kérdésre.»

Felhívom a tanítóértekezlet elnök urakat, hogy további intézkedésig értekezletet ne hívjanak össze.

Oradea—Nagyvárad, 1939 október 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

5906—1939-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nagytiszteletű esperesi és lelkészi hivatalnak, valamint iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és szigorú alkalmazkodás végett közlöm magyar fordításban Vallás- és Művészetügyi Minisztériumnak 38,872—1939. sz. leiratát:

Református Püspök Urnak, Nagyvárad.

Van szerencsénk Minisztériumunk 38,872—1939. sz. határozatát megküldeni, mely a riasztó és hamis hírek, a fegyelmezetlenség, a kémkedések megelőzésére és elnyomására vonatkozik, azzal a kéréssel, hogy a szükségesnek vélt mértékben és részben e határozat alkalmaztassék hivatala és egyházkerülete személyzeténél is. (Aláírások.)

39.872—1939. sz. határozat. Mi Vallás-Művészeti Miniszter, tekintettel a Belügyminisztérium által közölt utasításokra, melyek a riasztó és hamis hírek, a fegyelmezetlenség, kémkedések, indiszkrétciók megelőzésére, felvigyázására és elnyomására vonatkoznak, tekintettel arra, hogy a közintézmények tisztviselői kötelesek működésükkel és magatartásukkal az állam rendjének és biztonságának fenntartásához hozzájárulni, elhatározzuk, hogy:

1. cikk. E minisztérium és tőle függő intézmények tisztviselőinek teljesen tilos szolgálati információkat közölni, vagy hivatalos kérdésekről beszélni bármely magánegyénnel, a legközelebbi rokonnal sem.

Hasonlóképpen teljesen tilos a Minisztériumtól okmányok, vagy aktacsomók elvevése. Kivétel csak előzetes külön engedéllyel lehetséges.

2. cikk. Teljesen tilos a közönség belépése a Minisztérium hivatalos helyiségeibe. Privát egyének, még ha barátai, vagy rokonai is valamelyik tisztviselőnek, azonnal felügyelet alá helyeztetnek és rendőri vizsgálatot kapnak, a vétkes tisztviselők pedig büntetést.

A folyamodványok a Minisztérium iktatójába hivatalos napokon 8—13 és 1/2 óra között adandó be.

Az eredmény és bármiféle felvilágosítás a munkanapokon 12—13 és 1/2 órakor tudható meg a felvilágosító hivatalban.

Kihallgatásokat a Miniszter, államtitkárok, főtitkárok és igazgatóktól 8—11 és 1/2 óra között lehet kérni a felvilágosító hivatalban. A hivatalfőnök kihallgatást kérők névsorának bemutatása után, közli az eredményt ugyanazon napon 12 órakor.

A kihallgatást nyerő kérvényezők kihallgatási igazolványt kapnak, melybe be van vezetve a kérvényezők neve, a tárgy és a kihallgatás napja.

A kihallgatások napját és óráit a következőkben állapították meg:

A Miniszter urnál és az államtitkár uraknál kedden és csütörtökön 12 és 13 óra között, a vezértitkár urnál kedd, szerda, csütörtök és pénteki napon 12—13 és 1/2 óra között, az igazgató uraknál minden nap 12—13 és 1/2 óra között.

3. cikk. A szenátor, képviselő urakat, a vallásfelekezetek fejeit és a nemzeti újjászületési arcvonal felsőtanácsának tagjait a személy előzetes bejelentése után a hivatalos órák alatt, vagy más meghatározott időben is fogadják anélkül, hogy a felvilágosító hivatalhoz kellene fordulniok.

A sajtó képviselői minden nap bemehetnek a minisztériumba, de csak a főtitkárhoz, a miniszter által kibocsátott különleges engedély alapján.

4. cikk. 1939 szeptember 9. napjával Jon Tjon szolgálati főnök vezetése alatt felvilágosító hivatal létesül. Minden igazgatóság naponta egy-egy tisztviselőt küld ki ebbe az irodába 12—23 és 1/2 óra között felvilágosítások adása céljából.

5. cikk. A főtitkár ur és az igazgató urak vannak megbízva ennek a Végzésnek a végrehajtásával. Ennek a Végzésnek a kivonata a közönségnek tudomására hozatala céljából kifüggesztetik a főbejárati kapun és felvilágosító iroda ajtaján. — 1939 szeptember 7. Aláírások.

Nagyvárad, 1939 október 8. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

No. 6526—I. B. 1939. sz. KÖRLEVÉL. *Valamennyi Református Lelkészi Hivatalnak.* Tudomásommal van, hogy a kolozsvári Diakonisszaintézet által megtartott ünnepélyek alkalmával gyűlt perselypénzek és eladott füzetek árával a mai napig sem számoltak el. Minthogy ez az eljárás vagy teljes közönyösséget e nagy ügy iránt, vagy bizonyos indokolatlan kényelmet sejtet, ennél fogva felhívom az illetékes lelkész urakat, hogy az elszámolást az egyházmegyei belmissziói előadó urakkal, a belmissziói előadó urakat pedig, hogy a kolozsvári diakonisszaintézeti Lelkész urral a lehető leggyorsabban rendezzék. Oradea—Nagyvárad, 1939 október hó 16-án. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

No. 6539-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságoknak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm a minisztérium 165.376—1939 sz. határozatát:

Școlile de toate categoriile nu vor putea întrebuița nici un fel de material didactic (mulaje, aparate etc.) care n'au fost aprobate de Ministerul Educației Naționale, intrucât unele din ele falsifică adevărul științific și ca atare daunează învățământului.

Azaz: az iskolák nem használhatnak olyan tanfelszerelést (öntött minták, készülékek) amiket a N. Nü. Minisztérium nem hagyott jóvá.

A rendelet bevezetéséből kitűnik, hogy az az élettani készítményekre vonatkozik.

A Casa Școalelortól kiadott természetrajzi képek, ha nincs is rajtuk külön miniszteri jóváhagyás, használhatók.

Oradea—Nagyvárad, 1939 október 18. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

6902—1939-III. FELHIVÁS. *Valamennyi kebelbeli lelkészi hivatalhoz.* Miután nyugdíjintézeti fenntartói járulék az alapszabály 6. §-a értelmében legkésőbb november hó 1 napjáig befizetendő a nyugdíjintézet pénztárába, felhívom a nt. lelkészi hivatalokat, hogy a járulék beszolgáltatása iránt azonnal gondoskodni sziveskedjenek, mert annak elmaradása esetén kénytelen lesz a nyugdíjintézet pénztára az esedékessé vált összegeket a kongrua terhére elszámolásba tenni. Oradea—Nagyvárad, 1939 október 21. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

6608—1939. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A hozzám beérkező autorizációs kérvények számos hiányossága miatt azok felterjesztése csak késsedelemmel eszközölhető.

Ismétlem tehát ezuttal különböző alkalmakkor körrendeletileg tett intézkedéseimet, s ha ezentúl is érkeznek be hiányosan felszerelt autorizációs kérvények, a beküldőkkel a felmerülő költségeket megtéríttetem.

Az autorizációs kérvényeket az 1933 évi Ref. Lapjában, a 278. oldalon megjelent körrendelet szerint kell kiállítani. Az ott található utasításokon a következő változások történtek, s ezeket a megfelelő helyen azonnal elő kell jegyezni:

2. és 3. bekezdés jelentőségét vesztette.

4. bek. Mindenkinek az A) minta szerint kell autorizációért folyamodnia (7502—1937. sz. körr.) — Az iskolai éven természetesen mindég a folyó iskolai év értendő.

5. bek. I. Az autorizációs kérvény szövegében és aláírásában fel kell tüntetni a tanító minőségét, szigorúan az egyházker. közgy. 1936. évi 24. g) határozatban foglalt fokozati megjelölésekkel. II. 3. ajutor szó s a hozzáfűzött magyarázat törleendő. Provizoriu elé beírandó: «titular.» — Az aláírásban Inv. ref. helyett Inv..... és a minőség megjelölése.

6. bek. 3. Ebben az iratban a minőség megjelölésének pontosan egyeznie kell a kérvénnyel és a Tabloul inv.-val. 12. Az Act de angajamentekben föltétlenül benne kell lennie a 2963—1935 körrendelet 2. bek. előirt záradéknak (Hiv. lap 1936 évf. 236 old.) Bélyeg két példányon 27+2 és egy példányon 7+2.

14. Hatósági erkölcsi bizonyítvány helyett kizárólag az ill. törvényszéktől kiállított erkölcsi bizonyítvány használható.

Oradea—Nagyvárad, 1939. október 12. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

M. St. Oniciului Parochial Reformat

Oradea
Str. Petru Maior No. 1.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél
Református Püspöki Hivatal Oradea,	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	hónap 1., 10. és 20-ik napján

ÚJ KIADÁS

Hangjegyes nagybetűs Énekeskönyv

MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Jövel Szentlélek Uristen!

Nem pünköstöt akarunk ünnepelni és nem pünkösti szép énekünket idézem. Nemcsak pünköst ünnepén kell segítségül hívunk a Szentlélek Uristent, hanem minden időben, mert mindig szükségünk van megsegítő erejére.

Most az Ifjúsági Keresztyén Egyesületek Világszövetségének imahete alkalmából írom fel címül, mivel az egész hét és minden nap ígéje, tárgya ezt a segélykérést hirdeti és visszhangozza. Az imahét a Szentlélek jegyében és a Szentlélekről való bizonyágtétel alkalmául fog lefolyni. Azt fejezi ki ez a hét, hogy nemcsak ünnepnapok, hanem az egész élet áldása a Szentlélek és annak akarja bizonyosságát adni, hogy nemcsak az »emberélet útjának felén«, hanem az életút kezdetén járóknak is oda kell folyamodni Hozzá, mert Ő vezetheti az ifjúságot is az életindulásban és az élet tisztán megőrzésében.

Lelkipásztor, tanár, tanító és minden testvérem, akit Isten egy gyülekezetben órallóul állított, fogjátok meg e hét napjaiban, — ha máskor nem is tettétek volna eddig — ifjúságunk tagjainak, fiaink és leányaink kezét és ragadjátok meg hiteteikkel a lelküket s vigyétek a Szentlélek Uristen áldott közelébe. Gyűjtsétek össze e hét napjain, estéin és imádkozzatok velük. De gyűjtsétek össze a szülőket és minden az ifjúságot szerető, érette aggódó szívet, hogy ők is velük imádkozzanak ezért az ifjúságért, amelynél még soha egy ifjúságnak sem volt nagyobb szüksége a Szentlélek segedelmére és vezérlő kegyelmére.

Szeretném mindenkivel mélyen megéreztetni ennek az imahétnek a fontosságát és áldásait. De szeretném, ha különösen azt érezné át mindenki, hogy milyen fontossága van e hét megtartásának éppen most. Most, amikor nagyon sok helyen szünetel minden belmissziói munka és így az ifjúsági egyesületek működése is. Ha semmi más alkalom nincs összegyűjteni az ifjúságot, ezt az alkalmat örömmel kell megragadnunk, mert ezt megtarthatjuk.

És lehet templomba összegyülnünk. Püspök urunk felhívása különben kötelez is bennünket, de nem ebből a kötelességből, hanem a ráncbizottak és ezek között különösen a legdrágább érték: az ifjuság iránt való felelősségérzethől tartjuk meg az imaórákat és úgy tartjuk, hogy tudomást vegyen róla egész gyülekezetünk, sőt esemény legyen számára. Ne felejtjük el, hogy minden ilyen eseménnyel gyülekezetünket építjük és azzal, amit az ifjuságért, vagy az ifjúsággal teszünk, gyülekezetünknek nemcsak jelenét, hanem jövőjét is munkáljuk. Bennünket pedig nemcsak a jelenért, hanem a jövőért is felelősségre von egyszer az Úr! *Debreczeni István.*

Lelkészi beruházásról.

Lelkészek anyagi dolgairól vajmi kevés szó esik az egyetemes egyház összejövetelein és lapjain. Legfeljebb az államsegély az, ami foglalkoztatja gyűléseinket és lapjainkat. A párberről is olvashattunk vagy hallhattunk, különösen amikor annak hátralékáról, behajthatatlanságáról s ennek nyomán keletkezett sok per-patvarról s több eféle nyomoruságokról volt van és lesz szó. Lelkészi vagy egyházi földekről egyáltalán nem beszélünk.

Én is hangoztatom és aláhuzom, hogy az egyház fenntartója a Lélek. A Léleknek azonban eszközre van szüksége avégre, hogy munkálhasson. Ilyen eszköz az Ige mellett a föld. A föld Lélek nélkül csak a verejtékezés a robot hona, a siralmak völgyének egy darabja; Lélekkel a föld nyitott biblia, amelyből olvashatjuk Isten üzenetét, hallhatjuk Isten szavát. A Lélek föld nélkül istenes akarássok, elhatározások, tűz, amely világít és hevít, de önmagát emészti. Amint a Lélek csak az Igével tud hitet ébreszteni bennünk, úgy a Lélek a föld segítségével tud az egyház fundamentumává lenni. Ilyen céllal és ilyen lélekkel adományozták a földeket az egyház részére nagylelkű őseink. Az agrárreform is valami ilyen célra hagyta meg, amit meghagyott. És ilyen szempontból kell nekünk az egyház földjére tekintenünk. Sokkal nagyobb figyelmet kell fordítanunk az egyházi földjeinkre, mint eddig tettük, mert ma és ezután a föld az a fundamentum, amely hova-tovább mindinkább hivatva van arra, hogy egyházainkat megtartsa.

Érdekes, hogy az egyházakat ellenőrző és felülvizsgáló közegeknek mindenre kiterjed figyelmük, de az egyházi ingatlanokat meg sem kérdik. Pedig ha nem is első helyen, de ott kellene szerepeljen az egyház ingatlanjainak mikénti kezelése és annak jövedelme. Nem lehet ez többé keblü ügy, de közügy, mint ami az egyház egyetemét érdekli.

De nem lehet továbbá magánügy a papiföld sem. Egyfelől azért, mert a lelkészi kar nem nézheti közömbösen, hogy egyik-másik lelkész a jó földje mellett nélkülöz; másfelől azért, mert a föld nem a lelkészé, az csak ideiglenesen van átengedve használatra és pedig olyan használatra, hogy az magának is, de a következőknek is hasznot hajtson. Az előbbi már részlet kérdés, amiről érdemes lenne tárgyalni, az utóbbit célozza a beruházási szabályrendelet.

Mi sem bizonyítja jobban e kérdés negligálását, mint az, hogy a kerület nem foglalkozott ilyen szabályrendelet készítésével, hanem az egyházmegyékre bízta azt. Itt van a tizenkettedik órája, hogy a kerület alkossa meg és ezzel elsimítsa a nagy ellentéteket.

Nem ismerek több beruházási szabályrendeletet, de ismerem a nagybányait, amely a fenti célnak meg is felel s így vehetjük azt alapul. És ha van benne hiba, úgy azt vagy azokat a kerületi szabályrendelet szerkesztésével kijavíthatjuk.

A nagybányai szabályrendelet az intenzív gazdálkodásra ösztönzi a lelkészt és a befektetéseket megtéríttetni igyekszik az utóddal s ezzel akarná elhárítani a rablógarázdálkodást. Így a trágyázást még harmadéven is megfizetteti, a másodéves műkaszálók teljes értékét s a többi egészen negyedévig a bevetett mag árát térítteti meg stb. Sajnos csak feltételes módban beszélhetek erről, mert a papiroson így áll, de amikor annak alkalmazásáról és végrehajtásáról volt szó, még maguk az alkotók is megijedtek attól és a legértékesebb ujitását valami »nyelvbottlásnak« vagy »elírásnak« minősítették.

Én nagyon szeretném, ha a megalkotandó ker. szabályrendelet átvénné a nagybányai ker. szabályrendelet intencióját, de annak hibái nélkül, amelyekre most szándékosan nem térek ki. Nemcsak átvénné, de azt végre is hajtaná maradék nélkül, mert csak ezzel érjük el, hogy bátran fektessünk be papi földjeinkbe akár magunk kezeljük vagy másokkal kezeltessük. Csak így fog megfelelni a papiföld hivatásának, csak így fog az többet teremni, ami egyetemes óhajtás.

Dr Koronka Pál.

Adomány-nyugtázás. Szabad Károly komoly, szorgalmas, de szegény ref. teológus ifju részére Osváth Ernő nagyváradi ref. felügyelő-lelkész útján többen adományokat juttattak el hozzánk, melynek végösszege 5801, azaz ötezernyolcszázegy lei. Amikor ezen összegnek rendeltetési helyére való eljuttatását igazoljuk, az adakozóknak megköszönjük, hogy nevezett ifju továbbtanulását elősegítették és reájuk Isten gazdag áldását kérjük.

Lelkészerkezet és egyházmegyei közgyűlés a Bánságban.

A bánsági egyházmegye lelkészei, az e.-m.-i gondnok és egy pár világi tanácsbíró részvételével, október 10-én délután Lugoson *egyetemes értekezleti* gyűlést tartottak, amely *Tóth Áron* bégamostori lelkésznek a Filemon lev.-ről tartott tudományos exegesisen alapuló *bibliamagyarozatával* és ezt követő megbeszéléssel kezdődött. Krisztus foglyának kell lennie minden lelkipásztornak, hogy azt a szolgálatot, amit Isten bizalommal reáruházott, a kötelességteljesítéssel tulmenő engedelmességgel elvégezhesse.

Keresztes József elnöki megnyitójában arra mutatott reá, hogy a lelkészek egymással nem őszinték, egymás munkáit lekicsinylik, tulzottan érzékenyek és közös ügyeiket lankadó lélekkel intézik. Mott Jánost idézte: Ha az emberek nem is érdemlik meg, de Krisztus igen, hogy lángoljunk érte. — Utána a fegyelmezés gyakorlatáról folyt élénk eszmecsere. Ennek során ismételten megállapították, hogy egyházi élet fegyelmezés nélkül lehetetlen, azonban e tekintetben úgy az egyes gyülekezeteknek, különösen a szomszédosoknak, mint a különböző egyházaknak egymással a legnagyobb szolidaritásban kellene lenniök. E célból egymást a fegyelmezési esetekről értesíteniök kell.

A *szórványkérdés* rendezésének előmozdítására *Tőkés Gyula*, bunyaszekszárdi lelkész vállalta, hogy készít egy olyan részletes térképet, amely a szórványok pontos hovatarozását feltünteti s ezt azt egyes lelkészi köröknek tüzetes megvitatás céljából az elnökség megküldi. Utána pedig ezt a részletes szórvány-jelentésekből kidolgozandó tanulmánnyal kapcsolatosan a még ez évben ismét megtartandó egyetemes értekezlet újra tárgyalás alá veszi, és a szórványbeosztást véglegesen rendezi, amire az e.-m.-i közgyűléstől a felhatalmazást megkéri.

Soós Lajos pénztári jelentése után *Nits István* könyvtári jelentése szerint a mult egyetemes gyűlés óta néhai *Imre Árpád* hagyatékából 55 kötet szaporulatról számolt be; ezzel a könyvtár állomány 130 mű.

Az eddigi *tisztikar* megbizatását a gyűlés kezébe tette le. Ismét a régi tisztikart választották meg: Elnök *Keresztes József*, alelnök *Streleczy Sándor*, titkár és könyvtáros *Nits István*, pénztáros *Soós Lajos*, ellenőr *Bokor Sándor*, képviselők: *Debreczeni István*, *Nits István* és *Streleczy Sándor*.

Kimondotta az értekezlet, hogy még ez év decemberének elején tartani fog egy egész napos egyetemes értekezletet.

Debreczeni István indítványára elhatározta a bánsági lelkészi kar, hogy az *államsegély nélküli lelkész-testvérek* államsegélyhez juttatása céljából felhatalmazza az egyházkerületi illetékes szerveket, hogy államsegélyükből megfelelő arányban annyit levonhassanak, amennyi szükséges ahhoz, hogy az őket megillető államsegélyt megkaphassák. Ennek az akciónak egyetemessé tétele és mielőbbi megvalósítása érdekében e tárgyban megkeresik az összes e.-m.-i lelkészi értekezletek elnökségeit, kérvén, hogy hívják fel az összes lelkészeket, hogy csatlakozzanak e határozathoz, olyan formában, hogy aki ez ellen záros határideig nem tiltakozik, azt úgy tekintik, hogy az amugyis nagyon minimális levonásra a felhatalmazást megadta.

A lelkészértekezlet a lugosi gyülekezetben *vallásos ünnepélyt rendezett*, amelyen szolgált Streleczy Sándor imádsággal, Tökés Béla igehirdetéssel, Debreczeni István előadással, Ajtay Gábor költemények felolvasásával — az énekkarokon, gyülekezeti tagokon kívül.

Az egyházmegyei közgyűlés másnap, 11-én volt a megelőző bizottsági ülések előkészítése után. Esperes imádsága után a gondnok megnyitotta az ülést, érintvén beszédében az egyházi tisztségek betöltésénél a hivatásszerűség követelményét, a végrehajthatlan határozatok súlyos következményeit — különösen a szórványkérdésekkel kapcsolatosan, a lelkészértekezletnek vezérkarszerű szolgálatát, a szabadelvű egyházalkotmányból folyó demokrácia mai időszerűtlenségét, a zsinat összehívásának sürgetését, az iskolák fontosságát, a lelki élet és gazdasági jólét közötti összefüggést, az egyházlátogatások lehetőleg téli megejtését.

A szavazatbontó-bizottság jelentése után esküt tett Nits István lelkészi aljegyző, Deák István e.-m.-i tanácsos és Fülöp Béla e.-m.-i műszaki tanácsos. — A közgyűlés néma felállással adózott a tragikusan elhunyt Imre Árpád csávosi lelkész és felesége emlékének. *Hamar* György újszentesi lelkész nyugdíjazását közgyűlés tudomásul vette, valamint Kiss Sándor karánsebesi és Kiss Géza csávosi lelkész megválasztását. Sajnálattal vette tudomásul Vargha Mór főjegyző, tanácsbíró elköltözését. A megüresedett tisztségekre a szavazást elrendelte. Egyh.-ker. képviselőkül ismét Keresztes Józsefet és Szeles Gyulát választotta meg.

A segédlelkészek változásával kapcsolatosan bejelentette esperes, hogy Dunaszentilona is kapott végül lelkészt Pech Jaroslav személyében. A tanítóválasztások megerősítése után közgyűlés tárgyalta

Resica bejelentését, miszerint megszervezte a III. tanítói állást és azt mindjárt be is töltötte, Esperes időközi intézkedéseit közgyűlés megerősítette. Majd köszönetnyilvánítás mellett tudomásul vette az esperesi jelentést, mely kiterjedt az általános nehézségek vázolására, a késedelmeskedések, pontatlanság munkát gátló körülményeire, sok helyen a szolgálatban való lankadásra, némely helyen a buzgóságra, megemlékezett a boksánbányai templomszentelésről, valamint a kicsiny Ujkisodának ama nemes törekvéséről, hogy parochiát akar építeni és messszebbmenően iskolát létesíteni. A minden részletre kiterjedő egyházlátogatási jelentés tudomásvétele után elfogadta azt az indítványt, hogy lehetőleg egyetlen egyház se maradjon egy évben sem látogatás nélkül. A speciális kérdésben: a szórványében még fokozottabb ellenőrzést mondtak ki. Megállapították, hogy több segélyre van szükségük, mint amennyit kérni mernek. A beosztást illetően a lelkészértekezlet fenti indítványát elfogadták.

A belmissziói jelentés meghallgatása után kimondták, hogy vas. isk. vezérfonalat lehetőleg külön füzetben bocsássanak rendelkezésre, hogy konferenciákat (több naposat is) télen is kell tartani, hogy képzett kolpoltórt — aki egyben missziói munkát is végezne, kell beállítani szolgálatba percentuális javadalommal, amihez hozzájárulna a lélekszámonkinti 1 leu járulék biztosítása is. Ezt az e.-m. magára nézve kötelezően kimondta. Megkerestetnek a nagyobb egyházak, hogy ők ehhez jelentősebb összeggel járuljanak hozzá. A államsegélyek megszerzése iránti kérést szives figyelembe ajánlják.

A tanügyi jelentéssel kapcsolatosan megállapította közgyűlés az iparos-tanoncok vallástanítása számára tanterv kidolgozásának szükségét; több iskolánkba a hiányok pótlására hívta fel az iskolaszéket.

Az egyházak zárszámadásait jóváhagyta, beterjesztett költségvetéseiket, vagyon-törzskönyveit megerősítette, az e.-m.-i pénztáros jelentését tudomásul vette, tanítói díjleveleket erősített meg, az újszentesi lelkészi díjlevél ellen beadott felebbezést elutasította, a vele kapcsolatos adófelemelést megerősítette. A lelkészértekezlet javaslatait elfogadta, majd a különböző segélykérvényeket vette tárgyalás alá és azokat pártolólágg terjesztette a kerületi közgyűlés elé, külön kiemelve Ujkisoda segélyezését, ezt az új egyházét, amely parochia-épületének befejezésével lehetőséget nyer iskolalétesítésre is. Torday J.-né és Domján L.-né lelkészözvegyeknek segélyt utalt ki. Délután bírósági ülés volt. — A lelkészértekezlet tagjait a lugosi gyülekezet szállásolta el, az egész közgyűlést pedig a lugosi egyház látta vendégül közös ebéd alkalmával.

A bihari egyházmegye közgyűlése.

A bihari református egyházmegye alkotó tagjai október 20-án délelőtt 9 órára gyűltek össze a Református Otthon tanácstermében, hogy résztvegyenek az évi rendes közgyűlésen. Előző napon a lelkészek tartottak értekezletet, valamint az egyes bizottságok tartottak megbeszélést, amelyen megvitatták azokat a javaslatokat, amelyeket a közgyűlés elé terjesztettek megvitatás és elfogadás végett. Növelte ennek a mostani közgyűlésnek jelentőségét az az örvendetes tény, hogy több évi súlyos betegsége után frissen, telve munkakedvvel, ismét megjelent és elnökölt az egyházmegye köztiszteletben és köz-megbecsülésben álló gondnoka: Telegdi József.

A közgyűlést az egyházi ének elhangzása után Vaday Béla esperes áhitatos imádsága nyitotta meg, amelyben a háborgó, kétségek között vivódó lelkeket a Mindenhatóhoz emelte és tőle kért kegyelmet és áldást az egyházi férfiak tanácskozásához.

Ezután az esperes abbeli örömének adott kifejezést, hogy Telegdi József gondnok ismét megjelent a tanácskozásokon sok évi távollét után. Ő volt az, akinek pozitív hite, bölcsessége, alkotni tudása és áldozatkészsége sok éveken keresztül a legnagyobb nehézségek között is mindig megtalálta a helyes utat a legkényesebb kérdések megoldásánál is, — mondotta az esperes — éppen ezért örülünk annak, hogy most már ismét itt van közöttünk és nem kell nélkülöznünk tevékenységét. A továbbiakban megrázó szavakban mutatott rá arra a képre, amelyben ma él az emberiség, kétségek és rettegetések között, béke és háboru bizonytalansága között, de annak a reményének adott kifejezést, hogy az államfők isteni sugalatra megtalálják a helyes utat, a békességnek és megértésnek az útját és a rombolás helyett a nyugodt építés ideje következik el. Majd visszapillantást vetett az elmúlt évi közgyűlésen elhangzott célkitűzésekre és azt vizsgálta, hogy milyen megvalósításokig érkeztek el az egyes egyházak és a református egyház egyetemessége. Sürgette most is annak a megvalósítását, hogy az egyház fogjon össze a gazdasági és szociális programok megvalósítása céljából mindazokkal a közületekkel, amelyek népünk gazdasági, társadalmi és szociális haladását munkálják.

A megjelent tagok számbavétele után dr Szabó Lajos egyházmegyei főjegyző ismertette a főhatósági leiratokat, majd az esperesi jelentéseket. Ennek során fájdalommal hallotta a közgyűlés a kifogásokat, örömmel vette viszont tudomásul, hogy az egyes egyházak életében örvendetes fejlődés jelei mutatkoznak. Így a paptamási-i gyülekezet 250,000 lejes költséggel új modern iskolát

épített, a biharszentjánosi gyülekezetben pedig néhai Bodó János 60,000 lejes adományával növelte az egyház vagyonát és ezzel példát mutatott az egyházhoz való ragaszkodásáról. Kegyeletes szavakkal emlékezett meg az év elején elhunyt Tunyoghy Csapó János lelkésről, valamint a nyugalomba vonult Holkó József és Szentimrey Dániel lelkészekről. Kifogásolta, hogy az egyházközségek tagjai vonakodnak eleget tenni a lelkészválasztási eljárásoknak s az ezen kérdés körül felmerült vitában felszólaltak Sulyok István püspök és Telegdi József egyházmegyei gondnok is.

A belmissziós bizottság jelentésének tudomásul vétele után, amelyet szintén dr Szabó Lajos főjegyző és belmissziói előadó terjesztett elő, Kiss Károly tanácsbíró a tanügyi bizottság jelentését, Kulcsár Andor révi lelkész, tanácsbíró pedig a misszió bizottság jelentését terjesztették elő. A közgyűlés minden szükséges esetben meghozta a maga döntését. Danka József a számvevőszék elentését, Fodor József pedig az egyházmegye költségvetés tervezetét ismertették, amelyeket a közgyűlés tudomásul vett.

Szünet után következett Kiss Ilona nagyvárad-i tanítónőnek, Kiss Károly várad-velencei református lelkész leányának eskütétele. Az esküt tett tanítónőhöz Vaday Béla esperes intézett megleghangu üdvözlő beszédet.

A továbbiak során kebli ügyeket tárgyaltak le, majd a délelőtti tanácskozások be is fejeződtek. A közgyűlés tagjai ezután közebédén vettek részt az Otthon ebédlőjében, ahol az izletes étkeket az újvárosi Nőszövetség lelkes, fáradságot nem ismerő tagjai szolgálták fel Mónus Sándorné elnöknő vezetése alatt. A kedélyes hangulatu ebéd során sok, lelkes pohárköszöntő hangzott el.

Délután az egyházmegyei bíróságok közigazgatási és fegyelmi ügyeket tárgyaltak.

„Tűz és só“.

Prédikációk. Írta: SIPOS GÉZA. Kolozsvár, 1939. Szerző kiadása. 22 1/2 x 15 cm. alak, finom famentes papíron 34 prédikáció az év minden alkalmára. Terjedelme: 196 oldal. Ára 100 Lei. Beszerezhető a Püspöki Hivatal Iratterjesztési Osztályánál (Oradea, Alexandrii-utca 31.)

Sipos Géza jelenleg a kolozsvári főiskolásoknak lelkipásztora, az »Ifjú Erdély« Iratterjesztésének vezetője, 5 esztendői lelkipásztori működése idejéről kötött csokorba 34 prédikációt, bár a legtöbb beszéd a legutolsó évekből való, bizonyosságául annak, hogy szerző csak akkor gondolt prédikációi kiadására, mikor már bizonyos kiforrottság volt megállapítható azokon. Öt esztendő kétségtelenül nem nagy idő. A mai történelmi időkben azonban talán sokkal nagyobb,

mint máskor. De nem is az idő az, ami egy könyvnek az »ősz hajszálak tekintélyét« kölcsönzi, hanem a tartalma.

Ha a könyv tartalmát nézzük, örömmel állapíthatjuk meg, hogy Sipos Géza a mai kornak lelkipásztora, vagy, hogy sokkal jobban és a könyv szellemének megfelelően fejezzem ki magam: Olyan igehirdető, aki az Íge örök aktualitását interpretálni tudja. A tűznek éltető melege, bünt emésztő heve izzik át beszédein. Érezni lehet, hogy ezeknek a prédikációknak írója nemcsak vizet prédikál és bort iszik, érezni lehet a személyes meggyőződés tűzét, amely azonban sajátságosan ugyanakkor higgadt, megfontolt tud maradni. Talán úgy jellemezhetném legtalálóbban Sipos Géza beszédeit, hogy bennük a kálvinizmus Szentírásán alapuló lángoló hite izzik, mely Isten dolgaiért halálig tartó hűséggel tud lelkesedni, ugyanakkor azonban e világgal az emberrel és sajátmagával is tud józan és tárgyilagos lenni.

És ezt annak tulajdoníthatjuk, hogy Sipos Géza a szó nemes értelmében igehirdető. Igét hirdet, nem pedig saját magát. Gazdag illusztráció, ha szabad ezt prédikációkról mondani: egészséges (egészen Luther-szerű) iróniája, az életből vett képei, példái, mind csak eszköz a kezében.

Nyelvezete világos, egyszerű. Stilusa elég gondos. A prédikációk nem hosszúak. Világos, tiszta gondolatmenet, a hallgató által könnyen követhető felépítés jellemzi őket. Ajánljuk szeretettel. *O. Gy.*

| | **HIREK** | |

100 éves jubileumi ünnepet ült a temesvári evangélikus egyházzal együtt az ottani református egyház. Október 27-én volt ugyanis száz esztendeje, hogy az akkori egyesült prot. egyházban a közösen épített templomot felszentelték és pedig mindkét szertartás szerint. Református részről akkor a tiszántuli püspök megbízásából Szél Sámuel hódmezővásárhelyi lelkész végezte. Ebben a templomban több, mint egy félszázadig együtt imádták Istent a reformátusok és evangélikusok. Közösen ünnepelték meg most a jubileumi ünnepet is. Délelőtt az evangélikus szertartás szerint német istentisztelet volt, este 6 órakor pedig vallásos ünnepély keretében református magyar istentisztelet, melyen Debreczeni István temesvári lelkész

hirdette az igét Esd. 4, 1—4. v. alapján. — A testvéri egyetértés még mélyebb kidomborítása céljából október 31-én, a reformáció ünnepén a református templomban tartott vallásos estélyen Argay György ev. esperes végezte az igehirdetői szolgálatot.

Templomszentelés erdőhegykisjenőben. November 12-én, vasárnap tartják meg Isten segítségével az erdőhegykisjenői hivek a hat hónap alatt felépített hatalmas új templomuk felszentelési ünnepségét az egyházkerületi és egyházmegyei Elnökség részvételével. Délelőtt 10 órakor a felavatási istentiszteletet tartják meg keresztteléssel, esketéssel és a jelenlevő hivatalosok részére urvacsorosztással. Az igét *Sulyok* István főtisztelendő püspök úr hirdeti.

Délben hatalmas közebéd lesz az egyházi és világi közigazgatási főhatóságok részvételével. Mig délután 4 órai kezdettel templomi ünnepély lesz, amelyen *Arday* Aladár esperes hirdeti az igét. A gyülekezet külön meghívót nem ad ki, de aki a közebédén is részt kíván venni, ezt a szándékát legkésőbb nov. 10-ig jelentse be a lelkészi hivatal címére: Chişineu Cris, Jud. Arad. Az ebéd ára 50 Lei.

Uj püspök. A szlovákiai magyar reformátusság Böszörményi Sándor homonnai lelkészt választotta meg püspökévé.

Szórványmissziói s. lelkész. Az egyházkerület szórványegyház megyéje, a bán-sági egyházmegye már a múlt esztendőben foglalkozott egy szórványokat látogató és miszcionáló lelkészi állás megszervezésével. Most ez a nagyfontosságú terv közelebb jutott a megvalósuláshoz, amennyiben az egyházmegye közgyűlése elhatározta, hogy egye öre egy segédlelkészi állást szervez, melyre kimondotta, hogy minden egyházközség lélekszám szerint 1 Leut fizet s azonkívül felkéri a jobb anyagi viszonyok között levő egyházközségeket, hogy nagyobb összegű adományaikkal járuljanak hozzá ez állás fenntartásához.

Lelkészerterkezleti ügyek.

7134—1939. I. sz.

MEGHIVÓK.

I. Egyházkerületünk lelkészerterkezletének választmányát f. évi november hó 22-én, délután 4 órára, a nagyváradi presbitérium Str. Alexandri 31. sz. alatti termébe, gyűlésre hívjuk.

Tárgysorozat: Közgyűlési tárgyak, egyházmegyei munkatervek előkészítése, számadás vizsgálatáról jelentés tárgyalása, költségvetés elkészítése, beérkezett javaslatok tárgyalása.

Kérjük, hogy e meghívást vegyék tudomásul és e gyűlésen okvetlenül jelenjenek meg: Csernák Béla, Debreczeni István, Bagoly Bertalan, Balajthy Jenő, Arday Aladár, Boros Jenő, Kovács Lajos, Boruzs Lajos, Nemes Elemér és Fodor József lelkésztestvérek.

II. Egyházkerületünk lelkészerterkezletének közgyűlését f. évi november hó 22-én délután 5 órára, a nagyváradi presbitérium Str. Alexandri 31. sz. alatti termébe összehívjuk.

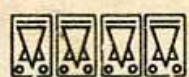
Tárgysorozat: Titkári jelentés az egyházmegyei értekezletekről, jelentés és javaslat szellemi- lelki munkákat illetőleg, anyagi ügyek, indítványok és az egyházhatóság vagy a választmány által előterjesztett ügyek tárgyalása, tisztviselők és választmányi tagok 1940—1942. évi ciklusra választása.

Kérjük az egyházkerületi lelkészerterkezlet tisztviselőit, az egyházmegyei lelkészerterkezlet elnökeit és közgyűlési képviselőit, hogy e meghívást tudomásul venni és a közgyűlésen megjelenni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1939 október hó 30-án.

Peleskey Sándor,
titkár.

Sulyok István,
elnök.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

7025—1939-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm a minisztérium 185.064—1939. sz. rendeletét.

Az összes iskolai igazgatók adják tudomására a növendékeknek és tanároknak, hogy a szombati nap az országőrségre van szánva. A növendékek hiányzását ezen a napon úgy kell jegyezni, mint az összes többi napokon s ha a látogatási jegy megállapításánál ugyanolyan következményük lesz. Ugyanez áll a tanárokról. Azok a tanárok, akik országőr-parancsnokok is, aláírják a jelenléti naplót, az iskola-igazgatók pedig ellenőrzik a parancsnok-tanárok jelenlétét a kötelező szolgálaton ezen a napon, a mulasztások nyilvántartásába veszik azokat, akik hiányoznak és azonnal jelentik a minisztériumnak. Hasonlóképpen az igazgatók is kötelesek, az összes tanárokkal együtt, résztvenni a szombati napon bevezetett országőr tevékenységben.

A rendelet természetesen azokra az iskolákra vonatkozik, amelyekben az országőr-intézmény be van vezetve.

Oradea—Nagyvárad, 1939 október 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

7079—1939-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli és más felekezeti állami középiskolai vallástanító-lelkész úrnak.* November hó 15-ig be kell jelenteni a püspöki hivatalnak az összes állami és más felekezeti középiskolába járó ref. növendékek számát iskola fajok szerint: elméleti gimn. liceum (gimn. liceul teoretic), gyakorlati, azaz keresk., ipari stb. gimnázium és liceum (gimn. liceul comercial, industrial etc.), tanító- és óvónőképző, fiúkat és lányokat külön.

Nem kell belefoglalni ebbe a jelentésbe az iparos tanonciskolába járó gyermekeket.

Jelenteni kell továbbá az 1939. év folyamán különféle liceumoknál érettségi, vagy tanítóképzőknél tanítói képesítő vizsgálatra jelentkezett ref. jelöltek számát, iskolafajta és nem szerint, külön az 1938—39. évben végzetteket, régebbi évfolyamokat egy összegben s fel kell tüntetni mindkét csoportnál azok számát, akik a vizsgálatot sikeresen letették.

Lehetőleg jelenteni kell azt is, hogy a sikeresen érettségizett jelöltek milyen pályára léptek.

Oradea—Nagyvárad, 1939 október 27. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján

ÚJ KIADÁSÚ

Hangjegyes nagybetűs Énekeskönyv

MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

A theologia ötödik évfolyama.

Megvallom, már régen készültem ezzel a kérdéssel foglalkozni és pedig nem csupán magánszorgalomból, hanem azért is, mert kerületünkben — közgyűlésünk két elvi jelentőségű határozatán kívül — eddig tudomásom szerint senki sem foglalkozott vele és senki sem foglalkozott sem lényegében, sem részleteiben. Kerületünk múlt évi közgyűlése a zsinat hatáskörébe tartozónak ítélte, ami egészen természetes, de viszont ma már úgy áll a dolog, hogy zsinat még mindig nincs, de az ötödik év már három éve megvan, illetve most már a negyedik évében nyilott meg. Így előállhat, sőt már jórészen elő is állott az a helyzet, hogy mire a zsinat tárgyalás alá veheti, már egy bizonyos gyakorlat kialakul, anélkül, hogy kerületünkben bárki is hallatta volna szavát, véleményt nyilváníthatott volna és ez a kialakult gyakorlat nagy mértékben döntőleg hathat a zsinat elhatározására.

Most az ad alkalmat e sorok írására, hogy a theologia igazgatója: dr Gönczy Lajos közétette az V. évfolyam eddigi mérlegét és belőle részletesen megismerjük ennek az évfolyamnak tantervét, tananyagát. E szerint 20 óra előadás, 4 óra belmissziói munka az ötödévesek munkája és félévenkénti 1—1 heti s. lelkeszi szolgálat. A kilenchnapos tanulmányi időből 6 theologiai, illetve tudományos, 3 pedig gazdasági előadások hallgatásával telt el.

A theologiai előadások a következők voltak: 1. Ószövetségi exegetika heti 2 óra. 2. Újszövetségi exegetika 2 óra. 3. Összehasonlító dogmatika 2 óra. 4. Ekklezisztika 2 óra. 5. Egyházjog és adminisztráció 2 óra. 6. Erdélyi művelődéstörténet 2 óra. 7. Néptudomány 2 óra. 8. Jogi ismeretek 1 óra. 9. Egészségtan 1 óra. 10. Katechétikai gyakorlatok 1 óra. 11. Poimenikai gyakorlatok 1 óra. 12. Homiletikai gyakorlatok 1 óra. 13. Román nyelv 1 óra.

A gazdasági előadások a következők voltak: 1. Növénytermelés. 2. Növénytermesztési gyakorlatok. 3. Mezőgazdaságtan. 4. Állattenyésztés. 5. Állategészségtan. 6. Állattenyésztési és gyógyászati gyakorlatok. 7. Kertészet. 8. Kertészeti gyakorlatok. 9. Méhészet. 10. Szövetkezeti ismeretek. 11. Üzemtan. Ezeknek a tárgyaknak az

óraszámja is összesen 20. Sajnos azonban ezeket az előadásokat még sem az 1937—38, sem az 1938—39. esztendőben nem lehetett zavartalanul megtartani, illetve befejezni.

Most már úgy a tárgyak felsorolásából és beosztásából, mint különösen ezeknek az ismertetésében foglalt részeltetéséből betekintethetünk az évfolyam anyagába és munkájában s így módunkban van véleményünket róla megalkotni.

Amint emlékezetes, az ötödik évfolyam eszméjét dr. Makka Sándor akkori püspök vetette fel, még pedig azzal a céllal, hogy teljesen gyakorlati, sőt kizárólag gazdasági ismeretszerzésre fordítsák. A mostani terv azonban azt mutatja, hogy az iskolai évnél csak egy harmadát fordítják gazdasági ismeretek elsajátítására, míg kétharmada elméleti ismeretek gyarapítását szolgálja.

Távol áll tőlem, hogy az V. évfolyam ellen egyetlen egy hang ellenvetést is tegyek. Én is vallom, hogy ma, mikor más tudományos pályákra való előkészület idejét is felemelték és más felekezetek is megnövelték a képzési időt, hogy minél alaposabban képezék ki a pálya munkásait, nem maradhat hátrább a lelkészi kar sem a kiképzésben. Legkevésbé ma, midőn a lelkipásztori szolgálat egyre nehezebbé válik. Vallom, hogy minél jobban képzett és a műveltség minél magasabb színvonalán álló lelkipásztorokra van szükség éppen református egyházunkban, melynek lelkészei mindig előljártak a műveltségben és tudományban. Vallom továbbá, hogy ma, mikor népünknek ismét csak a lelkipásztor az igazi vezetője az élet minden, így gyakorlati vonatkozásában is, olyan lelkipásztorokat kell képezni, akik az életet jól ismerik és minden viszonyban irányítói, útbaigazítói, egyszóval vezetői tudnak lenni hűveknek. Hogy a theologia a lehetőség szerint mindent megtudjon adni, feltétlenül szükség van öt esztendei komoly munkára.

Ha ebből a szempontból nézem az ötödik évfolyam tanulmányi rendjét, megállapíthatom, hogy törekszik is mindent mindent megadni, ami ilyen értelemben szükséges, vagy, ami e tekintetben a négy év elvégzése után még szükséges. A lelkésznek, mint igehirdetőnek alaposabb kiképzésére szolgál mindenekelőtt az *ó és újszövetségi exegetika*. Tudom, hogy első olvasásra, vagy tekintetre igen sok lelkipásztor ellene mond ennek a megállapításnak. De ha tudjuk, hogy ez a tárgy különböző bibliai helyek exegetikai, dogmatikai-etikai, homiletikai, katechetikai feldolgozását adja szemináriumi módszerrel és egy év alatt 200—390 ó- és újtestamentomi bibliai helyet dolgoznak fel, elegendő alkalmat nyerve arra, hogy megtanulják, mimódon lesz az exegetika a lelkipásztori munka nélkülözhetetlen fundamentumává, miképen termékenyíti meg és mélyíti

el az igehirdetést, akkor bizonyára senki sem fogja kétségbe vonni ezt a megállapítást.

Az általános, közelebbről történelmi ismereteken alapuló műveltségének fokozására szolgál az *erdélyi művelődéstörténet* címen felvett előadás. Ha nem felejtjük, hogy a mi egyházunk történelmi egyház, melynek egyik erőssége éppen abban van, hogy a történelem folyamán mint mutatta meg Isten a maga erejét és kegyelmét és mint lett Isten igéje az ő megtartó ereje népünk számára, továbbá azt is meggondoljuk, hogy a mi egyházunk teljesen összeforrt a magyar, közelebbről itt az erdélyi műveltséggel, akkor a tárgy keretében mindazt meg lehet adni a lelkipásztornak, amire ebben a tekintetben elengedhetetlenül szüksége van.

A gyakorlati teológiai tudás kibővítését és a pásztori munka minél mélyebbé és eredményesebbé tételét célozza az *ekkléziasztika* címen beállított előadás, mely az egyház mai helyzetét, a gyülekezet életét stb. tárgyalja. Ebben a tárgykörben különösen fontosnak és értékesnek tartom az egyénről, az ember megismerésének, az egyén és a gyülekezet viszonyának s az egyénnek, mint az igehirdetés tárgyának kérdéséről szóló részeket. Ennek minél alaposabb tanulmányozása eredményesebbé teszi úgy az igehirdetői, mint a pásztori munkálkodást.

A pásztori munkásság megkönnyítésére hasznosak úgy az *egészségügyi* mint a *jogi ismeretekből* tartott előadások, amennyiben azok a népegészségüggyel, illetve azokkal a jogi esetekkel és törvények megismertetésével foglalkoznak, melyek népünk életében leggyakrabban előfordulnak.

A *gazdasági ismeretek* elméleti és gyakorlati elsajátításának lehetősége és szükségessége azt hiszem, minden vitán felül áll. Ennek szükségét többféle indokkal alá lehet támasztani. Hozzánk legközelebb fekvő indok a lelkipásztor megélhetése. A javadalom legnagyobb része, sok helyen egyedüli javadalom a föld, mely csak akkor biztosítja szerényen a lelkész megélhetését, ha minél eredményesebben gazdálkodik. Másik indoka népünk megélhetésének biztosítása, lehetőleg jólétének fokozása. Erre nézve az a lelkipásztor, aki kellő gazdasági ismeretekkel, mondhatni ezen a téren is szakképzettséggel rendelkezik, mely nemcsak elméletben, hanem gyakorlati tapasztalatokban, sőt — mi ennél is több, — példaadásban áll, ma mindenkinél többet tehet. Mivel egy teológus ifju sem tudja, hogy nem falun kell-e leélni egész életét, örömmel kell megragadni azokat az alkalmakat, melyekben kellő gazdasági képzettséget szerezhet. — Ezekben látom az V. évfolyam mai tanulmányi rendjének előnyeit.

(Folyt. köv.)

Debreczeni István.

Keresztyénség, kommunizmus, nemzeti szocializmus.

Az a nagy válság, melyben a mai világ szenved és vergődik nem mai keletü. A kezdet a Biblia első lapjaira vezet vissza. Már az első ember válságba jutott akkor, amidőn Isten parancsát megszegte. „Orcád veritékével egyed a te kenyeredet“ — ebben az ítéletben benne van az embernek minden bűne és nyomorusága. Az embert a veritékkel szerzett kenyér teszi nyomorulttá. Ez azt jelenti, hogy a kenyér megszerzése, tehát maga a megélhetés nehézzé vált. Nem azért, mintha nem volna elég kenyér a világon, hanem, mert nem egyformán jut kenyér mindenki részére. Ez a szociális igazságtalanság az oka a kenyérharcnak, vagy amint ma mondani szokták a gazdasági harcnak. Ez az ugynevezett gazdasági válság. Ez azonban — ismétlem — nem mai keletü, hanem egyidejű az emberrel. Az oka, a gyökere pedig a bűn. Az a bűn melyet az első ember elkövetett akkor, amikor Isten parancsát megszegte. Tehát a gazdasági válság, melyből a háború keletkezik, alapján véve mindig lelki válságra vezethető vissza. Sohasem lehet gazdasági, vagy fegyveres háború anélkül, hogy előzőleg a lélek válságba ne jutott volna. És bizonyos az is, hogy a háború a lelki válságot soha meg nem szünteti, sőt nagyobb nyomoruságba és pusztulásba dönti az embert. A szociális igazságtalanságot, a kenyér, az anyagi javak igazságtalan elosztását karddal és fegyverrel megszüntetni sohasem lehet. Azért nem lehet, mert a háború a gyűlöletet és ezzel együtt a kapzsiságot csak növeli, és amit nyer az egyik, ha ugyan nyer, a veszteségét számítva, ugyauannyit, vagy még többet veszít a másik, tehát legjobb esetben, ahol eddig sok volt, ott kevés lesz, ahol pedig kevés volt, ott lesz a sok a gyűlölet és a kapzsiság fedezéke alatt. A szociális igazságtalanság és az ebből folyó kenyér illetve gazdasági harc tehát továbbra is fennmarad, mint újabb pusztító háborúk csirája. A lelki válságot tehát a háború nem oldja meg. A gyűlölködést, irigységet, kapzsiságot, mely miatt a lélek válságban van, nem szünteti meg, sőt még inkább növeli. Már pedig éppen a lelki válságnak kell megszűnnie, hogy megszűnjön a gazdasági válság és béke megelégedés legyen az emberi társadalomban. A lelki válságot azonban az ember sohasem oldhatja meg. A háború mindig emberi megoldás akar lenni. Ott mindig az ember akar igazságot teremteni, az ember akar a világnak helyes utat szabni, az ember akarja az életét biztosítani. De elfeledkezik Jézusról, aki az út, az igazság és az élet. Ezért mond csődöt minden kísérlete, bármilyen

meggyőződéssel is teszi az a maga megmentése érdekében. Ezért vergődik az emberiség nyomorultan, s ez a vergődése kezdettől fogva mindmáig tart.

Emberi kísérlet a világ megváltására a kommunizmus. Az a társadalmi rendszer, mely megszünteti a magántulajdont és mindent közös tulajdonnak tekint. Tehát vagyonszövetséget akar teremteni. Harcot indít a kapitalizmus, a tőkeuralom ellen, ipari, mezőgazdasági és pénztőke ellen egyaránt, mert azt vallja, hogy az a társadalmi osztály, mely a tőkét a kezében tartja, a munkásosztályt a proletariátust leigazza. Célja a leigázott proletariátust felszabadítani. Ez pedig — véleménye szerint — úgy következik be, hogy a tőke mindinkább egyesek kezében halmozódik fel, ezzel párhuzamosan folyton növekszik a tömegnyomor, mely végül is forradalomban tör ki, mely a tőkeuralmat elsöpri. Tehát a forradalom — Marx szerint — nemcsak szükségszerű, hanem természetes következménye a kapitalizmus elnyomó uralmának. A kommunista forradalom által a munkásosztály, a proletariátus veszi kezébe a hatalmat és a szovjetmunkástanácsok által úgy katonai, mint közigazgatási téren gyakorolja. Célja elérése érdekében a kommunizmus minden eszközt erkölcsösnek tart. Forradalom, sőt világforradalomra előkészítő propaganda, a kézbevert hatalomnak minden eszközzel: terrorral, diktatúrával való fenntartása és biztosítása. S minthogy a vezetés csak egyesek kezében van: Lenin, Stalin, a munkásoknak a szovjettanácsokban való részvétele csak megtévesztő játék. A kormányforma diktatorikus, úgynevezett proletardiktatura.

A kommunizmus Oroszországban mint bolsevizmus jutott uralomra. Az orosz bolsevizmus nemcsak a régi cári politikai rendszert söpörte el, hanem a legféltelenebb terrorral nekiment a keresztyén egyháznak is, és azt, legalább is külső intézményében, szintén elsöpörte. Elsöpörte nemcsak azért, mert a régi cári politikai rendszerrel szoros kapcsolata volt, — hiszen tudjuk, hogy az úgynevezett cezaropapizmus-egyházi rendszer uralkodott, melyben a cár egyben az egyház legfőbb feje is volt — hanem azért is, mert a keresztyén hitrendszer a kommunista ideológiával merőben ellentétes. Az orosz bolsevizmus azt hirdeti, hogy a vallás nem egyéb, mint népbuhtás. A keresztyén husvét, Jézus Krisztus feltámadása csak képzelet, mely úgy született meg, hogy az ember a tavasz ébredésével, a természet újjászületésével egyidejűleg kezdettől fogva minden időben elképzelt magának egy olyan természetfeletti erőt, mely őt szenvedéséből és nyomorúságából meg fogja váltani. Így jött létre a megváltóban való hit. Ezt a hitet már az őskori vadembernél meg lehet találni, ugyancsak később az egyiptomiak

vallásában, a meghaló és feltámadó Ozirisz kultuszában, valamint a régi pogány görögök és rómaiak vallásában is. A vallás tehát nem egyéb, mint a primitív lélek sajátsága. A vallás nem egyéb, mint eszköz a kizsákmányolók kezében, mellyel ébrentartják és táplálják a lelkekben a tulvilági megjutalmaztatás hitét, hogy így a szenvedők tekintetét az ég felé fordítva, a tömegeket annál inkább kizsákmányolhassák. A kapitalizmus eme kizsákmányoló törekvésének hathatós támogatója a papság. A proletárforradalom azonban felszabadítja a tömegeket az elnyomás alól, és a képzelt, de nem létező mennyei boldogság helyett itt e földön teszi boldoggá, erőssé, szabaddá az embert, tehát az emberiséget nyomoruságából nem ez a képzelt Messiás, hanem a világproletárizmus váltja meg.

Az orosz bolsevizmus tehát ledöntötte a megváltó Istent a trónról és helyette önmagát, a kommunista államot ültette oda, mint megváltó hatalmat. Ezért az orosz keresztyén egyház a több, mint husz év óta tartó kommunista uralom alatt mérhetetlen sokat szenvedett és szenved még ma is. Templomait százával, ezrével zárták be, papjait, hiveit bebörtönözték vagy kivégezték. Másokat az istentagadók szövetségébe való belépésre kényszerítettek, melynek tagsági igazolványát kellett felmutatniok ahhoz, hogy élelmiszerjegyet kaphassanak. E nélkül jegyet nem kaphattak és éhen halhattak.

A kommunizmus nemcsak a vallást, hanem az egyént is eltörli s mindenki csak annyiban számít, amennyiben a kommunista államnak alkotó tagja. Nem magáért dolgozik, hanem a közösségért, munkája a közért van. A közösségben a maga egyénisége teljesen elvész, mindenkivel egyenlő és személye egy puszta szám a végtelen számsorban.

A kommunizmusban tehát megszűnik a magántulajdon, a vallás és az egyén. Ebből az ember és ember közötti különbség megszűnésének elvéből következik az internacionálizmus, mellyel le akarja rombolni a nemzetek közötti különbség válaszfalat is.

Talán nem annyira a kommunizmus reakciójaként, mint inkább egy újabb kísérlet a válságban vergődő emberiség, jobban mondva egy nemzet megváltására született meg a német nemzeti szocializmus. Keletkezésének okában és törekvéseinek céljában egy a kommunizmussal. Sőt egy a módszereiben is. A léleknek ugyanaz a válsága teremtette meg ezt is, mint a kommunizmust. A cél is azonos, az ugyanis, hogy maga az ember váltsa meg önmagát és teremtsen igazságos, megelégedett, boldog életet a maga számára. Ezt a törekvést az államhatalom szolgálja, sőt teremti meg, mely éppen azért céljának elérésében terrorisztikus és diktatórikus. Tehát

a nemzeti szociálizmus és kommunizmus nemcsak keletkezési okában és törekvéseinek céljában, hanem módszerében is ugyanaz. A különbség az, hogy az egyik barna, a másik vörös színben jelentkezik. Az államhatalom, illetve annak megtestesülése itt is minden. Ez a minden ma Hitler. Mindennek csak annyiban van létjogosultsága Németországban, amennyiben a nemzeti szociálista állam érdekét szolgálja. Ezt nevezik totális államberendezésnek. A két világnézet közötti azonosságból magyarázható az a szövetség is, melyet nemrég Németország és Oroszország kötöttek egymással.

(Folyt. köv.)

Ajtay Gábor.

7610—1939. III.

Felhívás

valamennyi kebelbeli egyházközség nt. lelkeszi hivatalához és érdemes presbiteriumához.

A feketetői lelkész ur szegény házának és hiveinek a legutóbbi árvizveszedelem folytán szenvedett nagymérvű romlását az itt közölt levelében rajzolja fel előttem:

Kérlek szépen Tiszteletes Bátyám vagy kedves Öcsém:

ne told el Magadtól e könnyes sorokat. Október 31-én megszületett a református Józseffelva, az egyházkerület Benjaminja, a feketetői egyháznak kellett elvállalnia ezt a tragédiát. Az ószövetségi Isten elküldötte öldöklő angyalát, aki nem kimélte ki küszöbünket, mert — igenis — levakartuk ajtófélfánkról a Bárány vérét. A Nóénak tett szívárványos ígéret nem szállott át reánk, mert a Körös bömbölő áradata a 49 ref. lakóházból 16-ot porrá tett, 13-at súlyosan megrongált, 20-at azonban aránylag kikimélt. Rémes recsegéssel hullámba bukó házak mellett, ott hömpölygöttek disznók, bivalyok, majorságok, ruhák, butordarabok, csak — Istennek hála — ember nem. A rombadőlt hajlékok lakói pedig szétfutottak; inséges lakásokban huzódnak meg, messze a templomtól, iskolától, melynek közelségében még nem is olyan régen egy tömböt alkottak. A kezdődő jólét iszapba fulladt és a sértetlenül maradt templomom tornya, mintha minden reggel könnyeznék. Lehet, hogy csak az őszi harmat lecsapódása, de lehet, hogy neki is megjött — a szive. Nos! engedd meg, hogy erre kérjelek Tégedet is. Mit tudom én innen: mely módját fogod találni lelki dominiumodban, hogy megsegítsd hivedemet. A jó sziv a legnagyobb zseni!

»Adjatok, adjatok, amit Isten adott.« Adjatok — ha lehet — ruhát és cipőt az én iskolás báránkáimnak. Ha elgondolom, rongyos cipellőikben, perkál és ceig ruhácskájukban milyen dideregve és mégis mosolyogva siettek templomba és iskolába. Csodálom, hogy a papilak falai után nem reped meg a szívem is. Ma már messze el-

sodródtak és ha majd beáll a tél, a hó, a taposatlan ösvény, mikor ismételhetem: »Imádkozzunk, tanuljunk és most játszunk valamit.«?

Kérlek nagy szeretettel és még nagyobb bizodalommal: hived fel hived figyelmét reánk, elesett, de istenlátogatta testvéreikre. Bizonyal ott is, Nálad is lesz szív, amely ide és nekünk dobban, amely felveszi a gyűjtés megszépítő terhét.

Nem lehet olyan csekély adomány, amelyet értékesíteni ne tudnánk és amelyért hálásak ne lennénk. Sorsunk sorsotokat is előárnyékolhatja: rettenetes az élő Isten kezébe kerülni! Bizonyal büneinkért van rajtunk a fenyték, de a vigasztalás mélyebben van: a mi kereszthordozásunk mások megváltása is. A tóti romok fejében valahol építenek, a könnyeim ára egy másutt felcsattanó kacaj, a nekibúsulásunk köde egy valahol a távolban pirkadó ref. hajnal és rongyainkért cserébe valahol valakinek bibort szövögetnek. E csodálatos szolidaritás nevében kérlek: ne told félre könnyes sorainkat!

Miután egyházam jelentéktelen kárt szenvedett, csupán a hived részére kérek könyöradományt cimemre, amelyből Tenke ne maradjon ki az ugyancsak Biharban lévő Tóttival való összetévesztés kikerülésének érdekében. Oficiul parohial Reformat. Täut, județul Bihor, plasa Tinca.

A jó Isten kikimélő kegyelme lebegjen néped, háznéped és Tefeletted!

Dérczy Imre
lelkész.

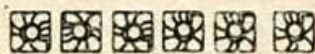
Nem kétlem, hogy gyülekezetünk tagjai megindult lélekkel fogadják ennek a csapásnak hírét és amint az utóbbi időben a József-falvai atyafiak iránt megható módon mutatták ki részvétüket, — a hozzánk közel álló református testvéreink súlyos helyzetét még közvetlenebbül átérezni és segíteni igyekeznek.

Teljes bizalommal és szeretettel kérem hittestvéreimet, hogy atyafiságos jóindulatukat áldozatkész tettekkel igazolni sziveskedjenek.

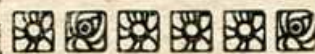
Ajándékaikat a püspöki hivatal szivesen közvetíti a feketetóti hitsorsosoknak.

Oradea—Nagyvárad, 1939 nov. 11. Atyafiságos szeretettel:

Sulyok István sk.
püspök.

HIREK

Lelkészköri értekezlet. A Végvár-köri lelkészek okt. 2-án Resicán tartották értekezletüket. Az értekezlet Strelecki Sándor bibliamagyarázatával kezdődött.

Utána tárgyalás alá kerültek a kitűzött tételek. Müller Béla alapos szórvány jelentését azzal fejezte be, ha nem jön számára anyagi segítség, egészségtelen

lakásában nem bírja sokáig óriási szórvány mezőjének lelki gondozását. Az értekezlet a tanácskozásokon kívül a gyülekezetnek is szolgált. Streleczi Sándor az Ifj. Egyletnek, Tőkés Béla a Nőszövetségnek tartott bibliaórát. Hogy mennyi közös

probléma vár megoldásra és megbeszélésre, bizonyítja az is, hogy az eszmecserenek a késő éjjeli órákban is csak azért szakadt vége, hogy ne vegyük túlságosan igénybe a lelkész család vendégszeretetét.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

No. 6507—1939-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkési hivatalnak.* Belső kezelési okokból a vallástani kézikönyvekről, ABC-ről és zsoltárokról jegyzéket a tankönyvraktár nem ad ki.

Az árakat a feladott rendelés alapján mindenki kiszámíthatja s a nála levő terhelési lapon nyilvántarthatja a következő elvek szerint:

A II. III. IV. V. osztályos vallástani kézikönyvek ára Lei 15.— A VI. o. vallástani kézikönyv ára Lei 25.— A VII. o. vallástani kézikönyv ára Lei 20.— A konfirmációs káté ára Lei 15.—

Ha valaki 10 vagy több drb. vallástani kézikönyvet rendel, a végösszegeből 10 % engedményt kap. Százalék elnyerése végett minden egyes rendelésnek külön-külön nagyobbnak kell lennie 10 drb.-nál, de ez a 10 drb. különböző osztályokból is lehet.

A kisbetűs zsoltár ára Lei 60.—, 10 vagy több pld. rendelésénél 10 % engedmény.

A nagybetűs zsoltár ára Lei 100.—, biblianyomó 130.—, arany-metszésű 150.— leu. Ha valaki ebből a háromféleből együtt 10 vagy több drb.-ot rendel, 10 % engedményt kap.

A kisbetűs és nagybetűs énekeskönyvek külön nyilvántartásban szerepelnek, ezért a 10 drb.-nál kisebb rendelés, százalék elnyerése végett, nem egészíthető ki a másik fajtából.

Ugyancsak nem vehetők figyelembe és nem számíthatók be a százalék elnyerése céljából régibb rendelések.

Külön nyilvántartásban szerepel az ABC is. Ennek ára Lei 26.—, 10 drb. rendelésnél 10 % engedmény.

Előző rendelések százalék szempontjából itt sem számíthatók be. Oradea—Nagyvárad, 1939 október 18. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

7415—1939-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* 9568—1938. sz. körrendeletemet (megjelent a hiv. lap f. é. 23. old.) a szemléltető képeknek a tantermekben való elhelyezéséről — továbbá utasításaimat a képek megőrzéséről megismételve a következőket rendelem el:

1. A fő helyen, azaz a gyermekekkel szemben lévő falon, közepén Őfelsége arcképét kell kifüggeszteni. A kép legalább 40×30

cm nagyságú legyen (a nyomtatott rész, a fehér szél nem számítva). Kerete legalább 3 cm. széles legyen. A keret nem lehet fekete színű. A kép legyen feltétlenül hibátlan és tiszta, üveg alatt elhelyezve. Ha nincs nyomtatott piros-sárga-kék széle, az üveg alatt színes papirosból kell ilyen keretet alkalmazni, mindenik szín legyen legalább 0.5 cm. széles, a kék szín belül, a piros szín kívül.

A képet olyan magasságban kell elhelyezni, hogy a katedrán álló tanító feje fölött egészen látható legyen.

2. Ha a többi falak elegendők a többi képek elhelyezésére, ezen a főfalon nem kell kifüggeszteni semmit.

3. Ha a többi falak nem elegendők a szemléltető képek számára, a fő falon az uralkodó képétől jobbra, balra és lefelé legalább egy méter széles üres helyet kell hagyni.

Az uralkodó képe fölé semmit sem szabad kifüggeszteni.

4. A 3. pontban említett esetben a fő falra az uralkodó képén kívül a jelzett távolságban kifüggeszthetők: az ország címere, a Mihály nagyvajda arcképe, a kerületi elnökség arcképe, mindezek keretben, üveg alatt, föltétlenül jókarban — történelmi arcképek (*történelmi képek nem*), órarend, iskolai szabályzat, tanítók kimutatása, tankönyvek jegyzéke, a tanterem leltára, bibliai mondások.

A történelmi arcképek közé tartoznak az elhunyt uralkodók arcképei is.

5. Ha a 4. pontban elsorolt képek nincsenek a főfalon elhelyezve, valamennyit együtt egy másik falon kell kifüggeszteni, és erre, a jelzettekén kívül nem szabad mást kifüggeszteni, mint történelmi képeket, Románia és a megye térképét.

6. A 3. és 4. fal marad az összes többi képek számára: természetrajzi képek, a szárazföldek térképei s mások.

7. Azokat a képeket, amelyeknél nem jeleztem, hogy a keret kötelező, valamint a térképeket vászonra vagy kartonra kell húzni.

8. A nemzeti zászló nagysága 2×1 m, a kék szín a rúd mellett, a rúd legyen legyalulva, piros, kék vagy sárga színre festve, vége legyen kihegyezve vagy legömbölyítve. A nemzeti ünnepeken kívül a nemzeti zászlót vászon tokba kell begöngyölni.

9. A megsérült vagy bepiszkolódott király-, nagyvajda-, kerületi elnökségi-, történelmi képeket és országcímert, a kifakult nemzeti zászlót meg kell semmisíteni, és pedig kizárólag úgy, hogy feltűnés kerülésével el kell azokat égetni.

Ezt a rendeletemet idáig terjedőleg a minisztériumban tudomásvétel végett bejelentettem és ott 197407—1939. sz. a. iktatták. Ennek következtében minden más intézkedéssel szemben irányadónak kell tekinteni mindaddig, míg u. e. helyen másként nem intézkedem.

Oradea—Nagyvárad, 1939 november 8. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

No. 7350—1939-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm a minisztérium 193.898—1939 sz. rendeletét:

La adresa Dvs. Nr. 6856—939, avem onoare a vă încunoștința că Ministerul aprobă, ca la școlile primare particulare confesionale nestrăjerite, să se țină vacanța săptămănală joi după masă.

Azaz: A minisztérium jóváhagyja, hogy azok a felekezeti iskolák, amelyekbe az országország intézménye bevezetve nincs, csütörtök d. u. heti szünetet tartsanak. Oradea—Nagyvárad, 1939 november 7. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

No. 7401—1639-III. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nagytiszteletű Lelkeszi Hivatalhoz.* A vallás és művészetügyi minisztérium az 1940—1941 költségvetési év költségelőirányzatának elkészítéséhez kéri, hogy legkésőbb nov. hó 15-ik napjáig terjesztessenek fel azok az okmányok, amelyeknek alapján a költségvetés keretében az újszülött gyermekek után a családi pótlék igényelhető.

Kérem lelkésztársaimat, hogy fenti hiteles okmányokat az állam hivatalos nyelvén 1 pld.-ban a lehető legsürgősebben annyival is inkább juttassák el hivatalomhoz, mert a késedelemből származó anyagi veszteségért hivatalom semmiféle felelősséget nem vállal magára. Oradea—Nagyvárad, 1939 nov. 8. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

No. 7279—1936-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli középiskolai vallástanító lelkész úrnak.* A középiskolai vallástani kézikönyvekre nézve fenntartom 6483—1938. sz. körrendeletemet (megjelent a hiv. lap. 1938 évf. 341 old.) a következő változtatásokkal:

Az V. osztályban a vallástanító lelkész úr választása szerint taníthatja Székely János: Vallástörténetét vagy a Heidelbergi Kátét.

A VIII. o.-ban az egyházalkotmány tanításához vezérfonalat szándékozom kiadni a vallástanító lelkész urak használatára, addig az idézett körrendeletben felsorolt többi anyagot kell feldolgozni. (Istentiszteleti rendtartás, belmisszió, külmisszió, egyházfegyelem.)

Iparostanonciskolák részére munkába vétettem a tanterv és tankönyv elkészítését, addig azonban ezekben az iskolákban az egyházkerületi konfirmációs kátét kell használni. Oradea—Nagyvárad, 1939 november 9. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

328
1939
7539—1939 I. sz. KÖRLEVÉL. *Valamennyi Nt. esperesi és lelkészi hivatalnak.* Tudomásvétel és miheztartás végett közlöm a vallás és művészeti miniszter úrnak 43551—1939. sz. leíratát eredeti szöveggel és szószerinti fordításban:

43551—1939. sz. Episcopiei Reformate, Cluj.

Domnule Episcop, Referindu-ne la adresa Dvs. Nr. 11970 din a. c. avem onoare a va încunoștința că steagul tricolor nu se arbo-rează la biserici, p. Ministru indescifrabil, mp. Director indescifrabil.

Püspök úr! Hivatkozással folyó évi 11970. számú felterjesztésére, van szerencsénk tudomására hozni, hogy nemzetiszínű zászló a templomokra nem tüzetik ki. Aláírások.

Bár kerületünk vezetőségének az egyházi törvényeink értelmében eddig is ez volt az álláspontja, mégis szükségét látom, hogy az erdélyi Püspök úr felterjesztésére adott miniszteri válasz lelkésztestvéreimnek rendelkezésére álljon.

Oradea—Nagyvárad, 1939 november 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadják el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.</p>		<p>Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján</p>
---	--	---

ÚJ KIADÁSÚ

HANGJEGYES NAGYBETŰS ÉNEKESKÖNYV MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

**Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)**

Bármilyen az egyház közigazgatását szolgáló hivatalos nyomtatvány, boríték, levélpapír, presbiteri gyűlési meghívó, jegyzőkönyvnek vonalas papír stb. megrendelhető A PÜSPÖKI HIVATALNÁL.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

A theologia ötödik évfolyama.

(Folytatás és vége.)

A tanulmányi rend előnye mellett azonban látok olyan jelenségeket, melyeket nem nevezhetünk ugyan hátrányoknak, de meg kell állapítanunk, hogy átalakításra, pótlásra szorulnak, vagy elhagyhatók.

Minuenekelőtt leszögezem, hogy az ötödik évet két szempontból nézem: magasabb tudományos és gyakorlati szempontból. E két szempont alapján ezen az éven át két csoportra lehetne és kellene osztani a hallgatókat, olyanformán, mint a középiskola két felső osztályában történik. Egyik csoportba azokat osztani, akik tudományos munkálkodást akarnak folytatni, a másikba azokat, akiknek erre nincsenek sem kegyelmi ajándékaik, sem törekvéseik, de jó gyakorlati lelkészek és jó gazdák lehetnek. Az előbbiekkal abban az irányban kellene foglalkozni, hogy a tudományos munkálkodás eszközeit, módjait, minél jobban megismerjék és valamely általuk kedvelt és kiválasztott szakban elinduljanak, az utóbbiakkal pedig kizárólag gyakorlati irányban. E két csoportra való tagozás egészen természetes, mert akik tudományos munkálkodást fejtenek ki, azokból ugyse lesznek a hivek gazdálkodását irányítani képes gazdasági szakértők és megfordítva a gyakorlati, közelebbről a gazdasági élethez érzékkel és képességgel bírók aligha fognak a tudományokban buvárkodni. Ez a két adomány ritkán, vagy szinte soha se jár együtt. Épen azért a tudományos munkát komolyan folytatókat felmenteném a gazdasági tanulmányok alól.

Ellenben fontosnak tartom, hogy az egyes szaktanárok alkosanak velük szakonként külön szemináriumokat és ugy ezekben, valamint külön vezessék, irányítsák őket munkájukban. Alig tudok elképzelni professzorra nagyobb örömet, mint ha a tudományért közelebbről saját szakáért lelkesedő ifjakat bevezethet az általa művelt tudomány rejtélyeibe, mert ez a legnagyobb jutalom számára, mikor látja, hogy eddigi munkája nem volt hiába való, sőt már is megtermette gyümölcseit és a jövőben még értékesebbeket fog teremni. De ha ez így van, akkor helytelennek tartom azt, hogy

két egész nap és 4—5 délután szabadon marad a tantervben, melyet »minden hallgató tetszés szerint fordíthat tanulmányozásra.« A valóság ugyanis az, hogy azok, akik nem foglalkoznak tudományos munkával, azok nem tanulmányoznak, tehát számukra ez hiába elvesztegetett idő.

Ha a másik szempontból, a gyakorlatiból nézem a tantervet, akkor itt több hiányt kell megállapítanom.

A gyakorlati oldalon mindenesetre legelső a lelkipásztori gyakorlat lehető minél szélesebb megszerzése. Erre a jelen tanterv nem ad annyi alkalmat, amennyit adhatna. A *katechétikai* gyakorlatokra heti 1 óra e'enyészően kevés. A vallástanítás fontosságát nem szükséges különösebben kihangsúlyozni, mindenki előtt nyilvánvaló. De azt hiszem épen ilyen közismert az a tapasztalat is, hogy gyakorlat hiányában mennyire kísérletezés a kezdő segédlelkész munkája ezen a téren legalább egy esztendeig. Sokkal nagyobb mértékben mint a lelkipásztori munka többi ágában, mert míg a többi jobbadán a főnöke előtt megy végbe, ezt a legritkábban látja és legtöbbször csak az eredményt van alkalma megállapítani.

A katechétikai gyakorlatnál is fontosabbnak tartom a *belmissziói gyakorlatot*. Egyházi életünket ma a vallástanítás és a templomi igehirdetés mellett erre építjük. Ma jobban, mint valaha, mert ezzel akarjuk minél előbbé tenni egyházunkat. Tehát ebben a munkában egyre jobban ki kell képezni és egyre jobban be kell vezetni a leendő lelkipásztorokat. Ezt az elméleti képzés mellett (szakirodalom, nagy belmisszionáriusok működésének, segédeszközök stb. megismerése) főként gyakorlattal, minél több gyakorlattal lehet. Mert ehez a munkához bármennyire is a lélek és első sorban a lélek szükséges, sok olyan ismeretre van szükség — nevezzük akár módszernek is — melyet csak gyakorlattal lehet elsajátítani. Ismeretek nagyon értékes belmissziói munkást, akinek lobog a lelke és mégis alig tudja a lelkeket megragadni. Mert a lelken kívül alig van más képessége a munkára. Erre épen úgy elő kell készíteni a gyakorlat által, mint a vallástanításra, vagy az igehirdetésre. Legyen ennek az előkészületnek szemináriumszerű része, ahol bibliaórai munka elméleti részével, mint a bibliaórai bevezetések, magyarázatok készítésével, egy-egy levezetett bibliaóra megbeszélésével, bírálatával foglalkozzanak, csakugy, mint bármely mintatantással és legyen valóságos gyakorlati része. De ez ne abból álljon, hogy az ifjaknak kiosztanak egy-egy vasárnapi iskolát, vagy bibliakört, melyet mindjárt önállóan vezessenek, hanem kellő irányítás: tanárok, lelkipásztorok utmutatása mellett, esetleg néhány társuk jelenlétében, akik utána tegyék meg bíráló és utbaigazító, vagy bár-

milyen észrevételeiket. Különösen fontos és szükséges, hogy az *ifjúsági* munkát ismerjék meg az életben, mind a négy ágában való működéssel s egyszersmind akadályaiival és nehézségeivel. Ha ezekre már jóelőre felkészülnek, akkor az életbe kikerülve, munkájuk mindjárt kezdetben könnyebb és eredményesebb lesz. Már pedig a kezdet rendkívül nagy hatással van egy-egy alakulat, de különösen az ifjúsági munka további folyamára.

Ha ezeknek a szempontoknak figyelembevételével nézem a tantervet, akkor változtatásokat látok szükségesnek. A cikk első részében ismertetett tantárgyakat érintetlenül hagynám, de megváltoztatnám az *összehasonlító dogmatika*, az *egyházjog*, a *néptudomány* tárgyakat illetőleg. Az *összehasonlító dogmatika* anyagát fel lehet dolgozni az előző évek dogmatikai anyagában, amint hogy azoknak az éveknek az előadásai érintették is — legfeljebb kevésbé részletesen — a most előadott kérdéseket. Különben nagyon is meglepő ennek a tárgynak azzal való indokolása, hogy »mélyíti a református öntudatot a különböző keresztyén felekezetekkel való viszonyban.« Végtelen szomorú volna, ha a református öntudat a négy theologiai év elvégzése után még mélyítésre szorul. Hiszen akkor fel lehet tenni a kérdést, hogy amíg nem volt ötödik év, addig a református öntudat hiányával, vagy nem elég öntudatosan kerültek és kerültünk ki a theológiáról? E helyett szükségesebbnek tartom a *dogmatikai igehirdetésben erősítést, hittani igazságaink predikációiban való feldolgozásának gyakorlását* szemináriumi alapon, vagy a Heidelbergi Káté magyarázatának bizonyos mennyiségű kidolgozását.

Az *egyházjog* címen felvett előadást is feleslegesnek tartom, mert ennek egy része is feldolgozható a már előző években felvett egyházjogi studiumban, amint hogy fel is dolgoztattott, a másik részét: az egyházi ügykezelés elemi részét pedig elsajátíthatja az alatt az idő alatt, melyet valamelyik lelkipásztor mellé beosztva tölt el. Annyit mindenesetre, amennyivel mint segédlelkész kimehet az életbe

A *néptudomány* címen beállított rendkívül vegyes anyagu tárgyban tagadhatatlanul sok hasznos és szükséges ismeret van, mint az adók, a bélyegtörvény ismertetése, de talán ezt is be lehetne osztani a jogi ismeretekbe — amint hogy oda is tartoztak — viszont más részét az erdélyi népművelődéstörténetbe, mint a tudományos társaságok, könyvtárak muzeumok ismertetését. Amellett vannak ezek között olyanok is, melyeket egyik másik társaság előadásain alkalmuk lehet megismerni. Aztán van ebben a tárgykörben olyan is, melyek ismerete nélkül egészen jó lelkipásztor és művelt ember is lehet mindenki.

Az egyes tárgyak elhagyásával, valamint a szabad idő csök-

kentésével felszabaduló időt részint a már ajánlott változtatásokra, részint más tárgyakra lehetne — hasznosabban — fordítani. Így pl. szükségesnek látnám valamelyik modern nyelvnek intenzívebben való tanítását. Gondoljunk csak arra, hogy középiskoláinkban tanítják a német és még fokozottabban a francia nyelvet, melyben a legtöbb tanuló eredményt is ér el. A theologia alatt pedig elfelejti többnyire mindakettőt, holott mindakettőnek jó hasznát veheti. De — ismétlem — feltétlenül szükségesnek tartom a katechetikai és belmissziói gyakorlatok jelentős szaporítását s a tudományos munkásságra hajlammal és képességgel bírónak az ez irányu munkásságba minél teljesebben leendő bevezetését a gazdasági előadások alól való felmentéssel is.

Igy ez a — mindenesetre kisebb — rész olyan előképzést fog nyerni, mely később egész tudományos életünkön is áldással fog meglátszani, a másik rész pedig több gyakorlattal, közelebbről gazdasági ismerettel és mindegyik a gyakorló lelkészi pályára nagyobb felkészültséggel fog az életbe kikerülni.

Ebben és így látom az ötödik évfolyam értékét és jelentőségét.

Debreczeni István.

Keresztyénség, kommunizmus, nemzeti szocializmus.

(Folytatás.)

Van azonban eszmei téren a nemzeti szociálizmus és a kommunizmus között egy nagy különbség is. Az, ami a nacionalizmus és az internacionálizmus között van. Mig a kommunizmus a maga internacionálizmusával ledönti a nemzetek közötti válaszfalakat, addig a nemzeti szociálizmus a maga nacionalizmusára építi fel egész rendszerét. Értéksorba állítja a különféle nemzeteket és a fajelmélet alapján a német fajnak a többi fajok és nemzetekkel szemben felsőbbrendűséget tulajdonít. Utolsó sorba helyezi a zsidó fajt, melyet teljesen értéktelen fajnak ítél és vele szemben az árjátörvény alkalmazásával jár el. Kiveti közösségéből mint olyat, mely a német faj tisztaságát megrontja. Német ember zsidóval házasságot nem köthet, vele egy asztalnál nyilvánosan nem ülhet, üzletében nem vásárolhat stb. Az árjátörvény rendelkezéseit német fegyvellemmel végre is hajtja.

A keresztyén egyházzal szemben a nemzeti szociálizmus szintén a totalitás szellemében jár el. Az egyháznak is csak annyiban van létjogosultsága, amennyiben a nemzeti szociálista államot szolgálja. Ez természetesen a keresztyén egyházat súlyos helyzetbe

hozta. Választania kellett, hogy a Krisztusban megjelent Istent, vagy a nemzeti szociálista államot, illetve annak megtestesítőjét, Hitlert szolgálja? A német evangélikus egyház ezzel ketté szakadt. A hitvalló és a nemzeti szociálista egyházra. A hitvalló egyház nem hajlandó feladni a keresztyén hitrendszert és nem hajlandó mást elismerni legfőbb urának, csak Jézus Krisztust. Ezzel szemben a nemzeti szociálista egyház megalkudva a világgal, nem Istenre, hanem Hitlerre esküszik fel. Ezt az állam támogatja, míg a hitvalló egyházat üldözi, mint olyat, mely a totális államra nézve veszedelmes és káros. Ezenkívül vannak, akik visszatértek a pogányságba és Wotannak, az ős germán istennek áldoznak. A helyzet tehát Németországban ma az, hogy a hitvalló egyház kivételével, a nép nem a Krisztusban megjelent Istent, hanem a germán fajt imádja. A tulzott nacionalizmus tehát istenné lett, akiben nem a lélek, hanem a vér szava dönt. S habár a német nemzeti szocializmus nem seperte el a keresztyén egyházat úgy, mint az orosz bolsevizmus, külsőleg és belsőleg egyaránt, mert külsőleg meghagyta, de azáltal, hogy belsőleg megrendítette, semmivel sem jelent kisebb veszedelmet, mert, ha az egyház belsőleg összeomlik, a benső erő híján a külső összeomlás is előbb-utóbb feltartóztatlanul bekövetkezik. A német nemzeti szocialista egyház azzal, hogy az ószövetséget elveti és az újszövetséget is a maga tetszése szerint átalakítja, de főképpen azzal, hogy a Szentháromság egy igaz Istent ledönti a trónról, a belső összeomlás jelét mutatva, menthetetlenül a pusztulás felé halad. A hitvalló egyházban van azonban megtartó mag, mely a megújuló jövő reményét rejt magában.

Említettem hogy az internacionálizmus és a nacionalizmus ellentéte folytán a kommunizmus és a nemzeti szocializmus között mélyreható szakadék van. Ez azonban csak eszmei szakadék. Ma már, a jelen eseményei között kétségtelenül megállapítható, hogy mindkét politikai hatalom világuralomra törekszik. Az egyik az internacionálizmussal akarja meghódítani a világot, a másik pedig a maga fajiságának felsőbbrendűségével akarja hatalmi befolyását a többi, szerinte alacsonyabbrendű népek fölé kiterjeszteni.

Mi a helyzete már most a keresztyénségnek a világnézetek harcában? Ez a mi legfőbb kérdésünk. A keresztyénség, mint világnézet merőben szemben áll minden más világnézettel. A keresztyénségnek pozitív tartalma nem emberi hatalom, hanem az Istennek a hatalma. Meg kell állapítanunk; hogy úgy a keresztyénség, mint a kommunizmus, valamint a nemzeti szocializmus végső eelkitűzésében a maga országát akarja megvalósítani. Csakhogy míg a kommunizmus és a nemzeti szocializmus emberi hatalmon nyugvó földi orszá-

got akar alapítani és ennek keretei között biztosítani az emberiség megváltását, addig a keresztyénség Isten hatalmán nyugvó lelki országot akar alapítani, melyben a megváltást Krisztus végzi el. Ez az, ami ég s föld különbséget jelent a kettő között.

Ha most a keresztyénség és a kommunizmus közötti elvi viszonyt vizsgáljuk, e tekintetben feltűnően sok rokonvonást látunk. Az a mondás, hogy Krisztus volt az első nagy kommunista, nem alaptalan. Az apostolok cselekedeteiről írt könyvben az első jeruzsálemi gyülekezet életéről azt olvassuk, hogy »mindnyájan pedig, akik hívének, együtt valának és mindenük köz vala és jószágukat és marháikat eladogatták és szétosztogatták azokat mindenkinek, amint kinek-kinek szüksége vala.« Az pedig kétségtelen, hogy ezek akik így éltek és cselekedtek, mindenben Jézus Krisztust követték.

Bátran mondhatjuk, hogygy életük az ideális kommunizmus volt. Egyet azonban meg kell állapítanunk, azt, hogy a vagyonszösség nem külső kényszer hatása alatt, nem terrorral, erőszakkal jött létre, hanem önként, szeretetből, a lélek áldozatkészségének, a másokért való felelősségérzés tudatának benső kényszeréből, vagyis abból az indulatból, mely volt a Jézus Krisztusban. Ha ilyen lenne a mai kommunizmus, akkor valóban paradicsomi állapot lenne. A mai kommunizmus azonban ennek éppen az ellenkezője: vad terror, elnyomás, zsarnokság, a legsötétebb rabszolgaság.

(Vége köv.)

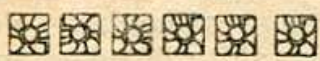
Ajajy Gábor

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Rózsa Sándor, a debreceni kollégium és tiszántuli egyházkerület volt pénztárosa október 10-én, élete 90-ik évében Debrecenben elhunyt. Mint a Kollégium egykori szeniora végezte el teológiai tanulmányait, majd szilágynagyfalui lelkész, később Békésen tanár lett, míg ezt az állását a pénztárosi állással cserélte fel a múlt század végén. Hosszu évtizedeken át kezelte a Kollégium és az egyházkerület vagyonát puritán becsületességgel. Majd nyugalomba vonult és sok esztendőn át élvezte a megérdemelt nyugalmat. Október 13-án temették el kegyeletes részvétellel. — Áldott legyen emlékezete.

Márk Endre a debreceni kollégium és tiszántuli egyházkerület ny. főügyésze, az egyház gazdasági bizottságának volt elnöke, Debrecen város ny. polgármestere stb. élete 89-ik évében 35 év házasság után nov. 13-án elhunyt. A tiszántuli egyházkerület életé-

ben évtizedeken át jelentős szerepet töltött be és nem volt az egyházi életnek olyan mozzanata, melyben tevékenyen részt ne vett volna egész a legutóbbi időig. Életére, és puritán gondolkozására jellemző temetésére tett intézkedése, mely szerint meghagyta, hogy egyszerű fakoporsóban temessék el s az Úri imádságot és a Hiszekegyet mondják el s koszoruk helyett a Református Szeretetszövetségnek küldjenek adományokat. Özvegyén kívül kiterjedt rokonsága gyászolja. Temetése 15-én volt Debrecenben. Egyházunk életében világi papként sáfárkodott, áldjuk érette az Urat.

HIREK

Lelkészerterkezleti egyetemes és egyházmegyei közgyűlés a nagykarolyi egyházmegyében. Az előbbi november 3. napján, utóbbi pedig 7-én volt Nagykárolyban. Éneklés, imádkozás, elnöki megnyitó után Peleskey Sándor hirdette az ígét, melynek tükrében magunkat vizsgáltuk. Titkár nem jelenthetett kitűzött tétel ki-dolgozásáról, köri összejövetelek munkájáról. Külső és belső akadályai voltak a munkának. Egyetemes gyűlésen két előadás hangzott el: Vöröss Zoltán az urvacsora gyakorlati kérdéseiről, Kiss Ferenc pedig a lelkeszi szolgálat és az egyházi teher-viselés összefüggéséről értekezett. A lelkeszi napló használatát gyűlés egyéni belátásra bízta, a Bánsági javaslatot sem tette magáévá. A Temetkezési Segély-egylet pénztári ügyéről tett ellenőri jelentés után imádsággal zártuk az összejövetelet. — Az egyházmegyei közgyűlésről is hiányzott az élet lüktetése. A jelentésekből hiányzott a megszokott lendület. Az esperesi jelentésen, melyen mindenkor az akarat és cselekvés — vágy kifejezője volt, — megfáradás, borongós hangulat vonul át. Tanítóink munkájáról dicséretesen

szól a tanügyi jelentés, belmisz-sziói munkákról azonban alig lehetett elkönyvelni valamit. Hét egyház jelentést sem küldött. Az egyházak anyagi ügyei még mindig nem nyerték vissza a konverzió előtti állapotukat. Az egyházi adóhátralékok miatt sok a tartozás a járulékokból, tanítói, lelkeszi fizetésekből. Személyi változás a tanítói karban volt. Nagykárolyból Zöld Zoltán eltávozott, Tyukody Ilona lemondott. Érendrédről Lovász Róza eltávozott. Helyükre Kassay József, Ottmayer Erzsébet, illetőleg Péterné Péterffi Anna választattak meg. Kassay és Péterné közgyűlés előtt hivatali esküt tett. Jóváhagyást nyert az egyházm. tanítóérterkezlet ügyrendje. A ker. elemi isk. tanügyi előadói állás szervezését szükségesnek látta a közgyűlés, de csak az egyházak anyagi megterhelése nélkül. A huszonhat pontból álló tárgysorozat rendjén új díjlevelek, terményadókulcs, Bere-Csomaköz társ-egyházak egyezsége, segélyké-rések, építési engedély, hasznos beruházás ügyében is hozott határozatokat közgyűlés. A dél-utáni időt négy közigazgatási és három fegyelmi bírósági ügy tárgyalása foglalta el. K. L.

Lelkészmeghívás. A nagybányai egyházmegyében levő szárazberki egyházközség tagjai a Joó Kálmán nyugalomba vonulásával megüresedett lelkeszi állásra az okt. 29-én tartott választó gyűlésen egyhangulag Papp Zsigmond szatmári s. lelkeszt hívta meg. Isten áldása legyen az új pásztoron és a gyülekezeten.

Ez év október 29-én ünnepelte a nagyvárad-réti Leány- és Fiubibliakör fennállásának 10 éves évfordulóját, amely alkalommal egynapos lelkigyakorlatot tartott az összes helybeli parochiális körök bibliaköreivel és több vidéki bibliakör képviselőivel együtt. (Nagyszalontai Leány- és Fiubibliakör, Tenke, Bihar, Bihardiószeg, Nagyszántó.) Sok helyről nem tudtak megjelenni, de a beküldött táviratokban és levelekben bizonyoságot adták annak, hogy lélekkben a jubiláló bibliakörrel vannak és imádságukkal kísérik annak útját. A

lehetetlenül rossz esős-szeles idő ellenére is tömegesen vonult fel az ifjuság az Ige után sóvárgó lélekkel. Több mint 500 leány és fiu vesz részt a konferencián, hogy megérezze az Isten erejét, hűségét és szeretetét, aki rendkívüli időkben anynyi, emberi természete szerint jövevény és bujdosó, kereső ifjút vezetett haza és adott lelki otthont ebben az otthontalan, de szeretet után áhító világban. A konferencia, ismételten megbizonyosította, hogy ifjuságunk számára az Ige: élet. A jubileumi konferencián dr Szabó Lajos, Füzessy Géza, Sarkady Zoltán, Szüts János, Osváth Ernő, Eszenyey Béla lelkipásztorok, Orth Győző belmissziói titkár és Kováts Győző középiskolai tanár szolgáltak.

Társszerkesztők :

Ardai Aladár, Bokor Sándor.
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

7380—1939 I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Esperesi és lelkeszi hivatalnak.* Tudomásul vétel és mihez tartás végett közlöm a Vall. és művészetügyi miniszter urnak a Vasárnapiiskolák bibliakörök működésére vonatkozó rendeletét eredeti szöveggel és szószerinti fordításban :

2. XI. 1939. 1881—1939. Episcopiei reformate, Oradea.

Domnule Episcop,

Avem onoare a vă face cunoscut, că școalele biblice duminicale, precum și cerculire biblice pot funcționa și în cuprinsul acelei Eparhii, în cadrul strict religios și sub controlul și răspunderea autorităților bisericești, sub rezerva măsurilor luate de autoritățile militare, în zonele în care competența ordinii publice și a siguranței Statului.

(Ministru : Bradisteanu). Director : Gheorghescu Theologu s. k.

Fordítás:

Református püspökségnek, Nagyvárad.

Van szerencsénk tudomására adni, hogy a vasárnapi bibliai-iskolák, valamint a bibliai körök is működhetnek az önök püspökségének területén is, szigorúan vallásos keretben és az egyházi hatóságok ellenőrzése és felelőssége mellett, természetesen a katonai hatóságok által tett intézkedések korlátozása mellett azokon a vidékeken, ahol a közrend és az állam biztonságának megőrzése a katonai hatóságok hatáskörébe tartozik.

Miniszter helyett Bratisteanu s. k. Igazgató helyett Georgescu Theologu s. k.

Kérem lelkész testvéreimet fenti rendelkezés tudomásul vételére s annak megfelelően a helyi körülményekhez képest a szükséges lépések megtételére. Nagyvárad, 1939. november hó 9. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István püspök. s. k.

7786—1939. I. sz. KÖRREDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. esperesi és lelkézi hivatalnak.* Tudomásul vétel és miheztartás végett közlöm a honvédelmi minisztérium határozatát a katonai előképzősöknek ünnepi és vasárnapi istentiszteleteken való részvétele tárgyában, melyet a vall. és művészetügyi miniszter ur 47400—1939. alatt küldött meg hivatalomhoz másolatban.

»Avem onoare a vă face cunoscut, că se rezervă 1—2 oră în 30 de ședinte din 45 câte prevede legea Pregătirii Premilitare, pentru ca premilitarii să asiste sârbătoare la slujba religioasă la bisericile respective confesiunei lor.

Vă rugăm să binevoiți a da dispozițiunile Dvs. ca parochiile să ia contactul cu subinspectoratele de Pregătire Premilitară, pentru a aranja chestiunea cât mai limpede și spre folosul tuturor.

În acest sens s'au dat ordinele necesare de acest Inspectorat, Inspectoratului 6 Regional de Pregătire Premilitară.

Van szerencsém tudomására hozni, hogy a katonai előképzési törvényben előirt 45 összejövétel közül 30— $\frac{1}{2}$ órát fenntartunk arra, hogy az előképzősök részt vegyenek felekezetük ill. templomaiban az ünnepi istentiszteleteken.

Kérem sziveskedjék intézkedni, hogy a parókhák lépjenek érintkezésbe a katonai előképzős másodfelügyelőségekkel, hogy ezt a kérdést minél tisztábban és mindenki hasznára rendezzék.

Ebben az értelemben ez a felügyelőség kiadta a szükséges rendeleteket 6. kerületi katonai előképzési felügyelőségnek.

Fentiek alapján közlöm lelkésztestvéreimmel, hogy haladéktalanul jelentkezzenek az illetékes helyen megbeszélés végett és annak eredményét haladéktalanul közölnék hivatalommal. Oradea, 1939. november 21. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István püspök. s. k.

7438—1939. II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és a tankönyveken valamint a tankönyvjegyzékekben leendő előjegyzés végett közlöm, hogy az V. vallástani kézikönyv (Szendrei Dénes, Jézus tanításai és csodatetelei) min. jóváhagyási száma 340—1930, a II. o-é pedig 339—1939.

Oradea—Nagyvárad, 1939. november 14. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István püspök s. k.

7646—1939. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A folyó tanév elején okt. 31-ig kiküldött iskolai nyomtatványok fejében az egyes egyházközségeket alábbi összegekkel terheltem meg az elemi iskolai nyomtatványok számláján és a tanszer számlán.

Az egyes nyomtatványok ill. kiküldött tanszerek ára következő: Beiratási napló külív Leu 4, belív L 4, fedél L 5; nyilatkozat L 0.50; előmeneteli és mulasztási napló külív 4, belív 4, fedél 5; jelenléti napló L 100; anyakönyv külív 3, belív 3, fedél 5; statisztikai lapok 12; házirend 5; órarend 5; tantestület kimutatása 1.50; tankönyvjegyzék 4.50; költségvetés 4; buget 5; leltár 4; IV. oszt. bizonyítv. (Adeverința) 2; abszolváló biz. 3; mulasztók kimutatása 1.50; szülői figyelmeztetés 0.50; értesítő könyv 8; átköltözési biz. (Cert. de clasă) 2; act de angajament 1; iktatókönyv belív 2.50; Programa Analitică 38; L. Inv. Primar 44; Lőrinczi-féle kiüggeszthető tanterv 85; fișa individuală 6.50.

Az egyházközségeket román nevük szerinti betűrendben, megyénként soroltattam fel. A megyék sorrendje: Maramureș, Sălaj, Satu-Mare, Arad, Bihor, Caraș, Severin, Timiș Torontal.

Ezek alapján a terhelések következőleg alakultak; az első szám mindenütt az iskolai nyomtatványokat, a második a tanszereket jelenti:

Câmpulung la Tisa L 690.— 247.—, Sighet L 950.— 162.—, Adoni 379.— 44.—, Andrid 515.— 44.—, Berea 293.— 44.—, Berveni 983.— 384.— Căpleni 373.— 129.—, Carei 808.— 44.—, Chereu 643.— 129.—, Curtuiuşeni 615.— 44.—, Dobra 1276.— 44.—, Domăneşti 197.— 44.—, Galoşpetreu 391.— 44.—, Ghenciu 597.— 129.—, Irina 670.— 44.—, Moftinul Mic 373.— 44.—, Otomani 618.— 44.—, Pişcolt 653.— 129.—, Sălacea 1049.— 214.—, Sanislău 396.— 129.—, Şimian 600.— 44.—, Tarcea 330.— 44.—, Valea lui Mihai 1153.— 110.—, Adrian 521.— 44.—, Agriş 597.— 162.—, Amaţi 391.— 162.—, Ambud 597.— 214.—, Apateu (Corod) 333.— 44.—, Atea 290.— 44.—, Băbeşti 493.— 129.—, Baia Mare 952.— 214.—, Baia Sprie 307.— 44.—, Bercu 373.— 72.—, Berindani 330.— 44.—, Boghiş 373.— 129.—, Botiz 309.— 129.—, Căraşeu 731.— 44.—, Culciul Mic 417.— 44.—, Dara 364.— 44.—, Ghirişa 624.— 214.—, Halmeu 381.— 44.—, Hrip 379.— 129.—, Jojib 366.— 129.—, Lazuri 373.— 44.—, Livada 373.— 44.—, Mărtineşti 373.— 44.—, Micula 397.— 129.—, Nisipeni 416.— 129.—, Oar 597.— 162.—, Odorău 330.— 44.—, Oraşul-Nou 695.— 129.—, Păuleşti 317.— 129.—, Pelişor 310.— 44.—, Petin 373.— 44.—, Remetea Oaşului 597.— 129.—, Româneşti (Mediaşul Aurit) 373.— 44.—, Satu-Mare 2096.— 129.—, Seini 415.— 44.—, Tămăşeni 487.— 129.—, Turulung 324.— 44.—, Viile Apei 455.— 44.—, Adea 768.— 77.—, Ghioroc 385.— 162.—, Jermata Neagră 551.— 44.—, Luntreni 373.— 44.—, Chişeneu Criş (Pădureni) 854.— 162.—, Pâncota 378.— 44.—, Peregul Mare 25.— —, Peregul Mic 1198.— 88.—, Semiclac 20.— —,

Vănători 597.— 44.—, Zerind 1161.— 44.—, Albiş 597.— 44.—, Ant 378.— 129.—, Arpăşel 789.— 44.—, Balc 625.— 44.—, Beiuş 330.— 129.—, Biharea 862.— 299.—, Boiu 857.— 247.—, Borş 373.— 44.—, Buduşlău 753.— 77.—, Cadea 383.— 44.—, Cetariu 653.— 44.—, Cherechiu 287.— 129.—, Cheţiu 373.— 44.—, Ciocaia 418.— 162.—, Couăceu 569.— 129.—, Cubulcut 757.— 44.—, Diosig 2149.— 214.—, Episcopia Bihorului 1295 — 162.—, Finiş 615.— 129.—, Ghiarac 636.— 77.—, Marghita 755.— 214.—, Mişca 515.— 129.—, Negru (Beiuş) 353.— 77.—, Niuved 360.— 44.—, Niuved-Chiughiu 287.— 162.—, Olosig 330.— 44.—, Paleu 287.— 129.—, Parhida 375.— 44.—, Petreu 287.— 129.—, Poşalaca 343.— 129, Roşiori 747.— 129,— Săcueni 913.— 162.—, Săldobagiu de Munte 420.— 44.—, Salonta 3591.— 438.—, Săniob 368.— 44.—, Sănnicolaul de Munte 717.— 129.—, Sântăul Mare 373.— 77.—, Sântăul Mic 348.— 162.—, Sântion 652.— 44.—, Şiştirea 597.— 214.—, Suplacul de Barcău 697.— 129.—, Tămaşda 385.— 129.—, Tămaşeu 659.— 162.—, Târcaia 785.— 214.—, Târguşor 615.— 162.—, Tăuteu 373.— 44.—, Tileagd 373.— 77.—, Tinca 939.— 129.—, Uileacul de Criş 373.— 44.—, Uileacul de Munte 555.— 129.—, Uileacul de Beiuş 615.— 44.—, Urvind 357.— 162.—, Vaida 287.— 44.—, Reşiţa 907.— 143.—, Lugoj 657.— 44.—, Ciavoş 287.— 44.—, Sculia 403.— 129.—, Tormac 1822.— 44.—.

Nagyvárad, 1939 november hó 14. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

7279—1939. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli középiskolai vallásitanító lelkész úrnak.* N. i. számú, a hiv. lap 423. old.-n megjelent körrendeletem kiegészítéséül közlöm, hogy Székely János Vallástörténelmének ára Leu 40.—, a Heidelbergi Káté ára L. 8.—, A Székely János-féle Keresztyén egyház történetének ára L. 30.—, Makkai: Kegyelemből hit által ára L. 40.—, A Királyhágómelléki ref. egyházkerület Istentiszteleti rendtartásának ára L. 20.—. Valamennyi a püspöki hivatalban kapható; a Heidelbergi Káté és az Istentiszteleti rendtartás az iratterjesztésnél, a többiek a tankönyvraktárban. A tankönyvraktárból rendelt középiskolai tankönyvek elszámolására nézve érvényesek a 6507—1939. sz. körrendelet intézkedései, *azonban % nem adható.* Nagyvárad, 1939 nov. 15. Atyafiságos szeretettel: Sulyok s. k., püspök.

1102—1939. p. sz. **Körlevél a rendkívüli, javító és pótlelkész-képesítő vizsgálatok (theol. szakvizsga, I. és II. lelkész-képesítő) tárgyában.** Értesitem a lelkész-képesítő bizottság Nagytiszteletű tagjait, valamint az érdekelt vizsgázni kívánó jelölteket, hogy a lelkész-képesítő vizsgálatokat 1939. december hó 18. napján, hétfőn, reggel 9 órára tűztem ki. A jelölteknek a vizsgálatra való jelentkezése Kolozsvárt a theológiai fakultáson december 18-án reggel 8—9 óra között személyesen történik. Vizsgázhatnak azok, akik erre a lelkész-képesítő szabályzat alapján jogosultak. A vizsgálatokra vonatkozólag a megelőző intézkedések irányadók és szigoruan betartandók. Kolozsvár, 1939. november hó 13. *Vásárhelyi* püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Str. Petru Maior No. 1.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján

ÚJ KIADÁSÚ

HANGJEGYES NAGYBETŰS ÉNEKESKÖNYV MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

Bármilyen az egyház közigazgatását szolgáló hivatalos nyomtatvány, boríték, levélpapír, presbiteri gyűlési meghívó, jegyzőkönyvnek vonalas papír stb. megrendelhető A PÜSPÖKI HIVATALNÁL.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Sulyok István püspök egyházkerületi közgyűlést megnyitó imádsága 1939 november 24-én.

Mindenható Isten, borongó lélekkel állunk meg előtted, mikor a hervadó ősznek sötét árnyai vesznek körül minket. Az örök és változhatatlan törvények szerint a természet arcáról lassanként eltűnik a fény és a teremtő édes pihenőre tér. De áldjuk szent nevedet, hogy a hulló ködön keresztül reánk ragyog a remény, hogy a tél álma után diadalmasan ébred majd az új tavasz, amely fényvel és pompával takar be minden hervadást.

O irgalmas Atyánk, ha az ősz nagy hervadásában anyaszentegyházunkra gondolunk, látván drága örökségednek e széles világban való nagy erőtlenedését, értékeinek pusztulását, végtelen szomorúság ereszkedik lelkünkre és kemény vád gyötör, hogy nem teljes szíveddel forgolódunk oltárod körül; hanem néped és szolgálid tisztátalan szíveddel hozzuk meg áldozatainkat, rászolgálván prófétád szemrehányásaira: ti elhajlotok az utról, sokakat megbotránkoztatatok a törvénnyel, felbontottátok Lévi szövetségét. (Mal.)

Urunk és Istenünk, kicsoda merne szembeállani Veled, mikor te vádolsz bennünket. Alázatosan tesszük meg beismerő vallomásunkat és a megváltó Krisztus nevében kérünk, hogy emlékezzél meg nagy kegyelmesen anyaszentegyházadról, amelyet véren szereztél és váltottál meg. Ujtsd meg szövetségedet és mutasd meg dicsőségedet, mint volt a régi időkben, hogy a népekre borult sötét fellegek szakadjanak fel és ragyogjon bele ebbe a véres és bűnös világba megengesztelődött orcádnak békessége.

Ebben az órában pedig töltsd be elménket világossággal és szívünket dicsőségedért égő buzgósággal. Igazságod ruháiba öltöztess föl mindnyájunkat, hogy mindenek felett keressük országodat és ennek igazságát, tudván, hogy ezek után mindenek megadatnak minékünk. S Te, ki reánk biztad evangéliumod drága kincseit, cselekedjed, hogy alázatossággal hódoljunk Igédnek, bátorsággal szolgáljunk nevedben és hűséggel tegyünk vallást igazságodról.

Áldott Szentlélek Úr Isten, tiszta kutfeje a világosságnak.

szentségnek és igazságnak, áldj meg, világosíts meg és szentelj meg minket, hogy amit szólunk, itélünk és cselekszünk, forduljon anyaszentegyházunknak épülésére, lelkünk idvességére és szent neved dicsőségére, Ámen.

Dr Thúry Kálmán egyházkerületi főgondnok megnyitó beszéde.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

A világ jelentékeny része ma ismét lángokban áll s hatalmas népek rontanak egymásnak ádáz gyűlölettel. Bár ez a helyzet ma még elszigetelt jelenség, de imádkoznunk kell a Mindenhatóhoz, hogy adjon békés szándékot a hadakozó felek szívébe, s azért is, hogy kimélje meg földünket és népünket a háboru borzalmaitól, s ne terjedjen tovább a gyűlölség ragálya a még békében élő nemzetekre is. Ami építő munkára hivatott lelki közösségünk erős pillére a népek békességes együttélésének s most mikor az élet és halál pere zug a távoli országokban, s tőlünk független nagy erők forgatják a sors kockáját, a romániai ref. egyház megnyugvással tekint a jövő elé, mert él benne az ősök hite és nem szűnik meg hangos énekszóval hirdetni, hogy »Tebenned biztunk eleitől fogva.«

A f. év eleje megváltoztatásokat hozott országunk belső életébe. A pártélet anarchikus zür-zavarait nyugalmasabb állapot váltotta fel, amikor egy új államkormányzási rendszer, amely a tekintélytiszteleten épült fel, az uralkodó irányítása mellett, az államélet egész vonalán megkezdte a közélet átalakítását. Természetes, hogy az a dinamikus megmozdulás, amely az ország politikai, kulturális és közgazdasági kérdéseit felkarolta, érintette az egyházi életet is, anélkül azonban, hogy annak eddigi autonómiáját megszüntette volna.

Kerületünk vezetősége felelősségének tudatában nem maradhatott semleges e mozgalommal szemben annál kevésbbé, mert attól helyzetének javulását, a békés egyházi munka biztosítását remélte. Az illetékes kormányzati tényezők felhívására tehát a testvér erdélyi egyházkerülettel és más kisebbségi egyházzal egyetértésben kerületünk elnöksége bejelentette csatlakozását az új államvezetés rendszerhez, s közös tevékenységgel tárgyalás alá vették a kisebbségi egyházak, s ezek között a minket érdeklő speciális sérelmeket és kívánságokat. E tárgyalások során nemcsak az égetően sürgős kérdések kerültek szőnyegre, hanem az egyházak eredményes működését állandóan biztosító intézkedések is. Az államhata-

lom nevében tárgyalók megértő magatartása jogos reményt nyújtott arranézve, hogy a kisebbségi egyházak egy jobb jövőnek nézhetnek elébe.

Ma közel egy évi próbaidő után azonban, hogy régen hangoztatott sérelmeink egy része már orvosoltatott s a multhoz viszonyítva érezhető javulás állapítható meg. Így enyhülést hozott tanítóinkra a kormánynak az a gesztusa, mely egy bár mérsékelt segélyösszeget juttatott részükre, kár, hogy ez a segélyezés nem terjesztetett ki a középiskolák tanáira is. Az iskolaválasztás jogának elismerése a névelemzés sérelmes eljárásának, s az ugynevezett kulturzónáknak megszüntetése kétségkívül szintén helyzetjavulásként könyvelhető el.

De legjobban mutatja a megértés jelét az a most még csak hírlap után szerzett értesülésünk, hogy egyházkerületünk jogi személysége törvényileg elismertetett. Ezzel befejezést fog nyerni közel két évtized óta huzódó, kínos küzdelmünk, s nekünk e pillanatban nincs más kötelességünk, mint hogy hálás köszönetet mondjunk érte a magas kormánynak, a néhai Călinescu miniszterelnök által tett ígéretet beváltó Constantin Argentoianu miniszterelnök urnak, akiknek békés megoldásokra irányuló jóindulatú törekvése ezt a fővíst sebeinkből eltávolítja.

A református lélek eme lojális megnyilatkozása mellett azonban meg kell mondanunk azt is, hogy mindez még nem elégítheti ki a mi várakozásunkat, mert még számos kívánságnak várja kedvező elintézését.

Lelkészeink államsegélyének aránytalan megállapítása évek óta keserű panaszokra adott okot. Ezeknek orvoslására legutóbb jóindulatu ígéretet kaptunk s bár annak beváltását bizonyára komoly okok késleltetik, bizunk abban, hogy a kultuszminiszter ur hathatós támogatása rövid időn belül meghozza a kívánt eredményt.

Nem jutottunk azonban közelebb iskoláink megfelelő segélyezéséhez, amit a törvény annak idején az ugynevezett 14% költségvetési részesedés útján kívánt megoldani. Bár egyik-másik városban és községben legujabban kisebb-nagyobb összeg utaltatott ki a felekezeti iskolák anyagi szükségletének fedezetére, ezek a segélyezések nem azzal a rendszerességgel és kötelező módon eszközöltetnek, ahogy azt a törvény előírja, hanem ötletszerűleg, hogy pedig ezek a felekezeti iskolák, melyekre a törvény szigorú feltételek és terheket ír elő, megfelelhessenek kötelezettségeiknek, csakis úgy lehetséges, ha fent érintett segélyezés a törvény intencióinak megfelelően kötelezővé tételük és pedig egységes rendelkezéssel, ennek folytán megszűnnék az az állapot, hogy az egyes közületek szabad tetszésük

szerint teljesítik vagy mellőzik ezen kötelezettséget. Sok nehézséget okoz egyházi életünkben az a körülmény, hogy egyházi adóink, járulékaink és egyházi bíróságaink által megítélt tartozások behajtása körül nincs egységes kötelező eljárás. Ennélfogva csak kísérletezősképpen fordulhatunk a polgári bíróságokhoz és a pénzügyi hatóságokhoz, amelyek egymással gyakran ellentétes álláspontot foglalnak el. Nélkülözzük tehát az állami közegek hathatós eljárását, amit pedig az államhatalom legfőbb felügyeleti joga alapján, mint jogsegélyt igényelhetünk.

Az itt felsorolt néhány megjegyzés nem meríti ki teljesen egyházi életünknek valamennyi függő kérdését, de mint előre bocsátottam, mi a mai kormány megértő politikájától a kisebbségi kérdés ennek keretében egyházunk összes programmszerű kívánásainak rendezését reméljük, s éppen ezért nem akarjuk türelmetlen követelésekkel a barátságosabb légkört zavarni. Ezeket a rendezendő kérdéseket részben a zsinat által meghozandó új egyházi törvények útján s ezeknek az államhatalom által való jóváhagyás révén óhajtánánk megoldás alá juttatni.

Egyházkerületünk belső élete a rendkívüli idők hatása alatt áll. Az istentiszteletek szabad megtartása mellett is nyomasztó'ag hat belmissziós munkánkra és egyházi igazgatásainkra a gyülekezési engedélyezések nehézségei. Reméljük, hogy népünk nyugodt és lojális magatartása eloszlatja azt a bizalmatlanságot. Évek óta hangoztatott, tehát ismeretes tény, hogy hiveink jelentékeny része kívül áll az igazi hitélet keretein. Nem szükséges, hogy ennek a bajnak kutforrását kutassuk, mert kézenfekvő dolog az. Nem elmélkedünk tehát afelett, hogy a vallástalanság okozza-e a szegénységet, vagy megfordítva, mert az igazság az, hogy nem lehet a népeket csak gazdasági alapon megszervezni, s ha csak gazdasági szabályokkal támasztjuk alá az emberi közösség épületét, az a lélek pillérei nélkül hamarosan összeomlik. Nagy feladatok terhe alatt roskadoznak azonban a romániai református anyaszentegyház vezetői ebben a társadalom feljavító munkálkodásában, amikor a hitélet intenzívebb munkálása mellett a nép gazdasági helyzetét is figyelembe kell venniök. Mert ha igaz is, hogy az egyház bibliai célja az önmagáért való küzdelem, mégis elkerülhetetlen, hogy a legmagasabb eszményi cél mellett ne foglalkozzék a földi élet bajai-val is. Ennek figyelembevételével kell az egyház munkakörét megszabni. Annak részletes felsorolása felesleges, de túl is haladja ennek a beszédnek a kereteit. A lényeg az, hogy az egyház minden munkása vegye ki részét ebből a feladatból, s a világi elem ne hagyja magára a lelkeszt, mert egy embernek munkássága bár-

mennyire buzgó legyen is az, a segítő és támogató erők nélkül legtöbb esetben sikertelenségre van kárhozthatva. Különösen a presbiter legyen összekötő kapocs a hivek serege és az egyház között. Mi pedig mélyen tisztelt Közgyűlés, akik hivatva vagyunk világítani a közönbőség sötétségében, gondoskodjunk arról, hogy a világosság a legutolsó zugba is elhatoljon.

Főtiszteletű és Méltóságos Közgyűlés! Kerületi életünk külső és belső helyzetének ezen rövid áttekintése után emlékezzünk meg az elmúlt év veszteségeiről.

Kerületünk munkásai közül elhalt id. Tunyoghi Csapó János nagyszántói lelkész és Bagotai Sámuel szatmári gimn. tanár. Hosszu életen át folytatott buzgó tevékenységért hálás emlékezésünk lebeg sirhantjuk felett.

A volt csehszlovákiai dunáninneri kerület püspökének Söröss Béla losonci lelkésznek elhunyt nagy vesztesége a magyar református egyháznak. Testvéri részvétellel és mély kegyelettel adózunk az elhunyt érdemes vezető emlékének.

A magyar tiszántuli egyházkerület halottveszteségeit is mély megilletődéssel vettük hírül. Ezek között egyéni értékük mellett régi vonatkozásaink révén is fájdalommal hallottuk F. Varga Lajos volt esperes nagyrábéi lelkésznek, dr Köblös Samu kálvineumi igazgatónak és Nagy Béla sárospataki volt theol. tanárnak elhunytát. Kegyeletes megemlékezésünk szálljon sirjuk felé a távolban is.

A magyarországi református egyetemes egyház mélységes fájdalmára korai véget ért dr Darányi Kálmán budapesti egyházközségi főgondnok, ker. tanácsbíró, családjának hagyományos vallásossága, buzgó egyházi munkássága, sok reményteljes várakozást ültetett a szívekbe a jövőben való szereplését illetően, amelyet váratlan elhalálózása fájdalmas csalódássá változtatott. Bár mi romániai reformátusok nem állottunk elhalt kiváló hittestvérünkkel közvetlen érintkezésben, mégis éreztük meleg érdeklődését a más országokban élő református magyarok iránt, akiket a szó szoros értelmében testvéreinek tekintett. Áldott emléke élni fog a mi lelkünkben mindenkoron. Családjának pedig a vigasztalás Istene enyhítse mélységes fájdalmát.

Egyházi életünk halottainak eme sora után mély megilletődéssel kell megemlékeznem Románia nagy halottjáról illetőleg arról a csapásról, amely országunkat, annak minden polgárát felekezeti különbség nélkül érte Armand Călinescu miniszterelnöknek orgyilkos merénylet útján történt megöletése folytán. A nemzet nagy halottja kivételes államférfiúi koncepciójával, feddhetetlen karakterével és rendkívüli energiájával hivatva volt orszagát kinevezni a pártpoli-

tika által összeomlott közéleti helyzetből egy rendezettebb s nyugodtabb korszakba, s bár aránylag rövid ideig tartotta kezében a kormány rudját, beváltotta mindazt, amit az uralkodó, az ország az ő tehetségétől elvártak. Elmulása mély ürt hagyott maga után s mi a magyar kisebbségi nemzethez tartozó reformátusok, akik az ő rövid kormányzása alatt is éreztük az ő szélesebb látókörre valló megértő gondolkozását. Őszinte részvétellel kísértük őt utolsó útjára, emlékét kegyelettel őrizzük meg.

Mindezek után melegen üdvözölve a közgyűlésünkre megjelent alkotó tagokat, a gyűlést elnöktársam a Főt. Püspök ur nevében is megnyitottnak jelentem ki.

Keresztyénség, kommunizmus, nemzeti szocializmus.

(Folytatás és vége.)

De lehet-e más helyzet ott, ahol hivatalosan üldözik a krisztusi szeretetet, ahol trónjáról letaszítják a szeretet királyát, s helyébe a nyomorult ember önmagának bálványát helyezi?! Megválthatja-e a világot Marx vagy Lenin, amikor jól tudjuk, hogy az ember az embernek farkasa?!

A világot megváltani csak a szeretet képes. De létre jöhet-e a szeretet közössége ott, ahol üldözik Krisztust, a szeretet királyát?!

És elméletben? Lehet-e a világon kollektív társadalom? Nem, mert minden lélek más. A lelket nem lehet uniformizálni. Az ólomtól semmiféle mesterkedéssel nem lehet aranyat varázsolni, s viszont az arany sem válik sohasem ólommal. Mindkét fémnek meg van a maga különlegessége, sajátossága. A léleknek is, minden egyes léleknek meg van a maga különlegessége, sajátossága, és színét, gazdagságát minden lélek külön-külön bontogatja ki. Minden léleknek más a világa, mások az utak és eszközök, melyekkel hozzá lehet férni és más a gyümölcse is, amit terem. A lélek individualitását nem lehet megdönteni semmiféle elmélettel sem. Ebből következik az a másik igazság, hogy a lélek csak a maga külön egyéni mivoltában lehet szabad és független. A léleknek ezt a szabadságát csak egyedül a vallásos hit adhatja meg, felszabadítja a lelket a materiális világ lenyűgöző bilincseiből és rabságából és szabaddá teszi, hogy szárnyalhasson Isten felé, akitől erőt és tartalmat nyer. A keresztyénség éppen azáltal szabadította fel az emberiséget a rabszolgaságból, hogy lelkét tette szabaddá.

A kommunizmus akkor, amikor hangoztatja a szabad kollektív társadalom kiépítését és üldözi a vallást, a keresztyénséget, tulajdonképpen önmagával jut ellentétbe, mert szabadságától fosztja meg azt, akit szabaddá akar tenni. Tehát a helyzet az, hogy míg más államok kapitalizmusa az embert testileg zsákmányolja ki, addig a szovjet-kapitalizmus kizsákmányolja az embert testileg és lelkileg egyaránt. De az orosz bolsevizmus a maga gazdasági rendszerét már többször revideálta és egyre több és több teret enged ma már a magántulajdonnak, s ezzel önmaga ütött rést önmagán. Így jött létre ma már a proletárkapitalizmus. A vallással szemben is kezd már engedékenyebb lenni, amennyiben ma már szabad a vallás gyakorlása, de ugyancsak szabad a vallásellenes mozgalom is. De míg látszatra megengedi a vallás gyakorlását, addig az egyházakat olyan óriási adókkal sújtja, amit elviselni képtelenek, úgy, hogy ennek terhe alatt omlanak össze. Az így befolyt pénzből fedezik az istenellenes mozgalom kiadásait. Tehát a vallásellenes mozgalom kiadásait az egyházaknak kell fedezni.

A keresztyénség tehát sohasem egyezhetik ki azzal a kommunizmussal, amely ma a valóságban van. A keresztyénség embernek nézi az embert, akinek lelke van, biztosítja a lélek szabadságát, ápolja a vallásos hitet és védi a magántulajdon szentségét. A magántulajdon csak akkor válhatik a köz javává, ha a szeretet keze teszi azzá. De így azzá kell válnia! A keresztyénség nem veti el a nemzetek különféleségét és a hazaszeretet ápolását szükséges dolognak tartja. Jézus is szerette hazáját, aminek virágvasárnapján sirva adott kifejezést. A keresztyénség hirdeti és vallja, hogy a különféle fajú népek és nemzetek Isten akaratából vannak.

Tehát a világ megújulása csak úgy remélhető, hogy az egyes lelkek valláserköicsi alapon lesznek újjá, erőssé, szabaddá és az ilyen lelkekből épül fel a család, az állam, a társadalom, az emberiség szent közössége, az a közösség, melynek ura a szeretet királya: Krisztus.

De a keresztyénség nem egyezhetik ki a nemzeti szocializmussal sem. Nem lehet a népek között olyan különbséget tenni, melyben kizárólag a vérség, a származás dönt. A keresztyénség csak lelki minőségben ismer nép és nép között magasabbrendűséget. Hirdeti, hogy az ember bűnös, s mint ilyen minden népnek és nemzetnek oda kell járulnia a Krisztus keresztfája alá, hogy reáhulljon a megváltói vér. A túlzott nacionalizmust, mely az egyik fajt isteni magasságba helyezi, míg vele szemben a többi lenézi, megveti, értéktelennek tartja, a keresztyénség nem ismeri. Egyesek nagy bűne miatt nem és nem szabad az egész népet megvetésre méltó-

nak itélni. Lehet, hogy vannak a zsidóságnak nagy bűnei, de ezért nem lehet a világon élő 15 millió zsidóra kárhóztató ítéletet mondani. Nem lehet, mert az ítélet egyedül Istennek a joga. A keresztyénségnek a fajimádó nacionalizmussal soha semmiféle közössége nem lehet.

A keresztyénség ma nehéz helyzetben van. Talán az őskeresztyénség idejébeli nehéz üldözések korszaka volt az, mely a maihoz hasonlít. De van egy nagy különbség. Akkor voltak hitvalló hősök, vértanúk, kiknek vére mag volt a jövő számára, ma azonban az igazi hitvalló hiánya az, ami ma a keresztyénség helyzetét aggasztóvá teszi.

Mi, református keresztyének ne veszítsük el utunkat a világ mai útvesztőjében. Jézus a mi vezérünk. Ő az út, az igazság és az élet a mi számunkra is. Ő velünk van. Ő utat mutat nekünk. Ha kell vállaljuk érte a keresztet is és jusson eszünkbe, hogy ő is hordozta érettünk a keresztet.

Hová vezet ez az út, amelyen véle megyünk? Egy ország felé, mely nem szemmel láthatólag jön el, melyről nem mondják, hogy itt, vagy amott van, mert az mi bennünk van. Ez az ország az Isten országa. A békesség és a szeretet országa. Egy olyan ország, melyben visszanyeri a válságba jutott bűnös ember elveszített boldogságát.

Ma, amikor a térképről országok tűnnek el és születnek ujja, a mi utunk egy lelki ország felé mutat, az Isten országa felé, melyért imádkozunk: Jöjjön el a te országod.

Ajtay Gábor.

A kolozsvári lelkészek társasága ebben az évben új működésbe kezdett Vásárhelyi János püspök kezdeményezésére. Okt. 2-án tartotta első alakuló összejövetelét és elhatározta, hogy minden hó első hétfőjén összejön. Az összejövetelen bibliatanulmányozással és tudományos kérdésekkel foglalkoznak. A bibliatanulmányozás tervét Imre Lajos készítette el, a tudományos előadások tervét pedig Tavasz Sándor. A társaságnak ez időszerint 30 tagja van. Tagjai a lelkészek, theologiai tanárok, lelkészjellegű középiskolai tanárok, vallástanárok, s. lelkészek, utazó titkárok.

Ötvenedik szeretetintézmény. Az Országos Református Szeretetszövetség legutóbbi közgyűlésén arról számolt be Kiss Ferenc ny. egyetemi tanár, ügyvezető igazgató, hogy a szövetség megnyitotta az ötvenedik intézményét. Legutóbb egymásután öt nagyobb adomány gyarapította a szövetség vagyonát. Ezidőszerint 60.000 tagja van a szövetségnek s a Segítetek c. naptár 80.000 példányban jelent meg.

Egyházkerületünk közgyűlése.

Történelmi jelentőségű közgyűlést tartott nov. 24-én egyházkerületünk. Az tette történelmivé, hogy akkorra érkezett meg a kerületünk állami elismerését és megerősítését kimondó törvényrendelet.

A közgyűlést magát két napon át tartó bizottsági és bírósági ülések előzték meg, melyeken a tagok szorgos munkával készítettek elő a közgyűlés minél alaposabban folyó tárgyalásait.

Az alkotó tagok teljes számmal gyülekeztek össze és rajtuk kívül még számosan voltak jelen komoly érdeklődők. Ajkukon hatalmas erővel és buzgó hittel zendült fel az ének, mely után Püspökünk áhitatos imádsága emelte fel a sziveket a segedelmet adó Istenhez. Dr. *Thúry* Kálmán főgondnok a multat tömören összefoglaló, a jelen helyzetet tisztán megítélő és a jövőbe bölcs éleslátással tekintő megnyitó beszéde magasan kiemelkedett eddig is mindig klasszikus értékű beszédei közül. Az elhaltakról való kegyeletes emlékezését állva hallgatta végig a közgyűlés.

A megalakulás alakiságai után a szavazatbontó-bizottság jelentése kapcsán *Tereh* Géza új világi tanácsbíró tette le az esküt, kit Püspök urunk, mint a nagy professzorokhoz méltó utódot üdvözölt. Az új tanácsbíró lelkes válaszában ígéretet tett, hogy a szolgálat szeretetével jön, mely mindig öröm lesz számára. A zsinati tagok választásának bejelentése után a közgyűlés felhívta az elnökséget, hogy az erdélyi egyházkerülettel együtt tegye meg a zsinat összehívása iránt a szükséges lépéseket.

A főgondnoki megnyitóval kapcsolatos intézkedések során határozatba foglalta, hogy örömmel hallja — habár egyelőre még nem hivatalosan — kerületünk elismerését és háláját fejezi ki mindazok iránt, akiknek ezt köszönheti, egyben felkéri az elnökséget, hogy a szükséges intézkedéseket — tegye meg és esetleg új közgyűlést hívjon össze.

A miniszterium rendeleteinek tudomásul vétele után a Magyar Reformátusok Világszövetségének megalakítása ügyében felhatalmazza Püspök urat, hogy alkalmas időben nyilatkozzék. — A főbíróság tagjaiul az elnökségen kívül *Csernák* Bélát és *Ajtay* Nagy Gábor dr.-t rendes, *Arday* Aladárt és *Kölcsey* Ferenc dr.-t póttagokul választotta meg.

A felolvasottnak tekintett püspöki jelentésért hálás köszönettel adózott közgyűlésünk, de egyben elszorult szívvel vette tudomásul a belmissziói munkák akadályoztatását, valamint a szintén akadályul szolgáló belső okokat. Felhívta a lelkészeket és presbyteriumokat, hogy az egyházi munkákban meg ne lankadjanak, Püspök ur védő

fáradozásáért pedig köszönetet mondott. Az iratterjesztésről örömmel állapította meg, hogy egyetlen egyházkerület sem fejt ki hasonló eredményű munkásságot, de épen azért kötelessége minden lelkészi hivatalnak és egyháznak, hogy méltó módon vegye ki részét ebből az eredményes munkából.

A püspöki jelentés tanügyi részével kapcsolatosan kénytelen megállapítani, hogy hiveink bizalma nem nyilvánul meg kellően középiskolánk iránt, bár a létszám ebben az iskolai évben emelkedett. Felkérte püspök urat, hogy nyilvánossági jogukat sürgesse meg és felhatalmazta, hogy szükség esetén és a lehetőség szerint rendes tanárokat egyik iskolából a másikba kirendelhessen. Mivel azt látja, hogy nagy számmal vannak református középiskolás növendékeink közül más felekezetű iskolákban, kimondta, hogy tanulmányi segélyben csak a saját iskoláinkba járó tanulókat részesíti.

A nagybányai egyházmegyét és a szatmári egyházat felhívja, hogy készítse el a leányinternátus szervezetét, ugyancsak felhívja a nagyváradi és temesvári egyházközsegeket, hogy egy középiskolai fiuinternátus létesítésének tervével foglalkozzanak. A középiskolai tanárok államsegélyének ügyében kérést intéz a miniszteriumhoz és ezt az ügyet a zsinatnak is figyelmébe ajánlja.

Az 57 éves korhatárt elért tanítók kényszernyugdíjazására halasztást kért a püspöki hivatal, de válasz eddig még nem érkezett. Amennyiben ezt végre kellene hajtani, felhívja a tanítói kart, hogy a még igen kevés nyugdíj kiegészítésre járuljanak hozzá államsegélyük 3%-nak felajánlásával. Az államsegély megadáásáért köszönetét fejezte ki kerületünk az illetékes tényezőknek. Még mindig sok iskola nem kapta meg a nyilvánossági jogot. Az állami iskolákban kérte kerületünk a magyar tagozatok felállítását.

A nyugdíjintézeti végrehajtó-bizottság zárszámadása szerint az intézet vagyona nyolc és fél millió lei. Az ügykezelés kifogástalan. A tanítói tagsági helyekre Kiss Béla váradi és Kósa Károly ottományi tanítókat választotta meg közgyűlésünk. A tanítói értekezletnek az államsegély után elszámolt tagsági díjukra visszafizetésére irányuló kérelmét, mint alapszabályellenest nem teljesítette. Az alapszabály módosító felterjesztésekkel nem foglalkozott kerületünk, mivel e tekintetben minden illetékes tényezőt meghallgatott és előterjesztéseik lehető figyelembe vételével csak most készítette el és erősítette meg alapszabályát.

A perselypénzek befizetésének ellenőrzését elrendelte és elha-

tározta, hogy a járulékok befizetése tekintetében legerélyesebben jár el.

Kursinszky Kálmán tanügyi előadót véglegesen megválasztotta, ami azt jelenti, hogy ezután kizárólagosan csak egyházkerületünk szolgálatában fog állni. Megválasztása egyhangu lelkesedéssel történt és bizonyára egész egyházkerületünkben osztatlan örömet szerez. Javadalmát az elnökség a többi tanácsoséval egyenlőre egészíti ki.

A Református Jövő számadásából meglelégedéssel értesült a közgyűlés a lap rendezett anyagi helyzetéről, ami azt jelenti, hogy a lap biztos anyagi alapon áll. Az orsovai egyesült protestáns egyházból kivált református egyház régen huzódó egyezségi ügyében olyan utasításokat adott közgyűlésünk, mely szerint komolyan lehet remélni, hogy végre nyugvó pontra kerül.

A Lelkészerkezetlet felterjesztései során határozatba ment, hogy a díjlevelek terménymegváltási egyezsége felterjesztendő az egyh.-m. és ker. közgyűléshez és csak öt évre köthető meg. A díjlevél csonkítási esetekben nagyobb éberséggel és szigorúsággal fog eljárni úgy lelkészi karunk, mint közgyűlésünk. Állást foglalt a közgyűlés az egyes helyi hatóságok által a lelkészeknek elrendelt, itt-ott nagyon elharapózó rekviem-szerű és hiteiveinkkel ellentétes istentisztelet tartása, illetve ezek megtagadása tekintetében, hangoztatta, hogy csak a püspöki hivatal útján a miniszterium által elrendelt hivatalos istentisztelet megtartása kötelező.

Mikor kerületünk ehez a tárgyhöz ért, akkor érkezett meg a Hivatalos Lap nov. 20-ik száma, melyben a kerületünk elismeréséről szóló törvény megjelent. E törvény nagyváradi püspökség címen erősítette meg a kerületet és elrendelte a püspökválasztást. Az 1940—41. évi költségvetésbe államsegélyt állít be a püspök, titkár, 3 tanácsos, irodatiszt, könyvtáros és szolga részére. Egyházkerületünk közgyűlése fennállva, komoly ünnepélyességgel hallgatta meg a határozati javaslatot, melyet dr Harcsár Géza ker. ügyész terjesztett elő. E szerint Őfelsége iránt mély hódolattal veszi tudomásul és úgy a Miniszter ur, valamint mindazok iránt hálás köszönettel, akik e rég várt reménység és sokszor hangoztatott óhaj megvalósulását elősegítették. A püspök-választásra a szavazást márc. 1-ig terjedő határidővel elrendelte. A határozatot ünnepélyes egyhangúsággal hozta meg közgyűlésünk.

A tárgysorozat másik fontos pontja a szórványkérdés volt, mely több emelkedett színvonalu hozzászólást váltott ki. Ezek a felszólások és a szinte egy órán át tartó vita mindennél jobban jellemezte, hogy ez a kérdés mennyire szívügye most már kivétel nélkül min-

denkinek. És jellemezte még egy szokatlan ritka jelenség. Az ügy előadója, a ker. lelkészi főjegyző azt javasolta, hogy a szórványok gondozására szolgáló 40 banis közalapi járulékot kétszeresére emelje fel közgyűlésünk és a közgyűlés e helyett 1 Leura emelte fel, minden ellenvetés nélkül. E felemelt járulék terhére a missziói lelkészek fizetését évi 48,000, a lévita-lelkészekét pedig 36.000 Leire egészíti kerületünk.

A regáti kérdéssel eddigi álláspontjának fenntartása mellett nem foglalkozik közgyűlésünk.

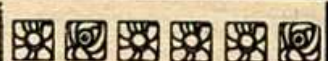
A belmissziói jelentések során is mély sajnálattal értesült a munka sok akadályáról és arról a leverő hatásról, melyet az akadályok erre a munkára és a munkásokra gyakoroltak. De mindamellett is felhívja a lelkészeket, hogy újból kíséreljék meg a munka folytatását, annál is inkább, mert a nov. 2-án megjelent miniszteri rendelet ezt kifejezetten elrendeli és komoly remény van rá, hogy e kísérlet eredménnyel fog járni. Ahol pedig még mindig akadályoznák, azt jelentsék a püspöki hivatalnak s Püspök urat felkérte közgyűlésünk, hogy a sérelmek orvoslásában ne szünjék meg tovább fáradozni. A belmisszió utazó-titkárt utasítja, hogy utazásait kezdje meg, a gyülekezeteket pedig felhívja, hogy szolgálatát vegyék igénybe és hívják ki bármilyen szolgálatra. Az iratterjesztéssel kapcsolatban megújította régebbi határozatát, mely szerint minden egyházközség állítson be költségvetésébe bizonyos összeget tractátusok ingyen szétosztására.

Az iratterjesztési bizottság javaslatára a minél eredményesebb munkálkodás elősegítésére az írók tiszteletdíját felemelte közgyűlésünk és megadta a lehetőségét a ker. iratterjesztés adminisztrációjának másként leendő vezetésére is, — ha annak szükségessége fennforog.

A tárgysorozat többi pontját díjlevél-ügyek, kölcsön-ügyek és adás-vételi szerződések megerősítése képezték, melyeknek letárgyalása után, a közgyűlés a késő esti órákban ért véget.

HIREK

Uj templom felszentelése Erdőhegy-kisjenőben. Nov. 12-én, vasárnap szentelte fel *Sulyok* István püspök ur az aradmegyei Erdőhegy-kisjenői gyülekezet hét hónap alatt felépített szép új templomának kapuját és megtartotta benne az első istentiszteletet Máté 17. 4. alapján mondott hatalmas koncepcióju beszédével, amit az ünneplő gyülekezet a másfélezer lelket befogadó templomot zsufozásig megtöltő hatóságok, küldöttségek és vendégek áhitattal hall-

gattak meg. Szilágyi Sándor pankotai lelkész két ujszülöttet részeltetett a keresztség sákramentumában. Az istentisztelet utáni tisztelgésen résztvettek az állam-, vallás- és a közigazgatás magas reprezentánsai, a különböző felekezetek kiküldöttei, a romániai evangélikus egyház főfelügyelője: *Purgly* László, az E. G. E. elnöke: Dr *Konopi* Kálmán, majd az egyházmegyei kar, a tanítói kar, végül a helybeli presbiterium elnöksége tisztelgett s mindannyian boldog örömmel és csodálattal hallgatták meg Főtiszteletü ur ismételten megújuló bölcs és mindig fordulatós, »ad hominem« adott célirányos válaszait. — A 400 teritékes közebeden az ünnepélyes felszólalások majdnem mindenike a nagy művet alkotó népet méltatta, míg a helybeli lelkész az üdvözlő levelet küldött dr *Marta* Sándor temesi Helytartót és a távolmaradását üdvözlő levélben közlő dr *Thúry* Kálmán kerületi főgondnokot, ugyszintén a templom-tervező *Kiss* Mihály építését köszöntötte. — Délután négy órakor igen változatos bensőséges és áldásos templomi ünnepély folyt le *Ardai* Aladár szalontai esperes üdvös hatásu igehirdetésével, amelyet Zsid. 3, 4. alapján tartott meg amaz örök igazság kihangsúlyozásával, hogy minden Isten akaratának a műve, mint ez a gyönyörű új templom is. A jól elkészített kísértő műsorban a főszerepet a *Kilin* Sándor tanító által vezetett férfikar, vegyes-kar és női-kar vitte, amely mellett *Essig* Józsefné varsándi lelkésznő szóló-éneke, Szilágyi Sándor pankotai lelkész művészi szavalata, a helyi lelkész által irt alkalmi költemények és több jeles szavalat emelkednek ki.

Fogarassy Bálint ágyai lelkész, a lelkészi kör nevében adta áldását az új templomra, míg végül *Nagy* Zoltán helybeli lelkész mondotta el a templomépítés történetét azzal a mottóval, hogy: Ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak annak építői. — Majd buzgó imádsággal adott hálát mindenekért Annak, akié az akarás és munkálás, — az egyedül erős, hatalmas Istennek!

Az erdőhegy-kisjenői gyülekezet történelmi napja után, amikor a megye minden része felé szétoszlott az ünneplő sereg, ott maradt az éjszakából kiemelkedő magas tornyú új templom, mint egy téglából, fából épített bizonyágtétel arról, hogy ez a gyülekezet azon a helyes uton jár, amelyen ma egy magyar kálvinista gyülekezetnek járnia kell: az igaz hit és áldozatkészség útjain!

Követendő példa. *Bakos* József asszonyvásárai lelkész úr ez évben is befizette adományát a szegénysorsu teológusok segélyezésére, megnagyobbítva azt 500 Leire.

A tiszántuli egyházkerület nov. 22-én és 23-án tartotta közgyűlését lelkészszenteléssel, mely 22-én ment végbe.

Lelkészcsere. Bartus Jenő kismajtényi és Szücs Antal mezőbajji lelkészek állást cseréltek. Szívből kívánjuk, hogy a csere szolgáljon úgy nekik, mint gyülekezeteiknek előnyére.

Az erdélyi egyházkerület közgyűlése nagy ünnepélyességgel folyt le nov. 26-án Kolozsváron. Az alkotó tagok 200-an felelő számban jelentek meg. Kiemelkedő pontja volt a terjedelmes püspöki jelentés, mely bizonyos derűlátással rajzolta meg az egyházkerület életének képét. Örömmel emlékezett meg egyházkerületünk elismertetéséről is. A közgyűlés második napján lelkézszentelés volt, melyen 17 lelkészt szenteltek fel, akiknek nagyobb része s. lelkész. Este a nőszövetség rendezésében templomi ünnepélyt tartottak, melyen br. Kemény János hirdette az igét.

| Hivatalos rész |

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

8041—1939-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nl. esperesi és lelkészi hivatalnak.* Tudomásulvétel és mihez tartás végett közlöm a vallás és művészetügyi miniszter urnak 47675—1939. sz. leirata alapján, hogy a jelenleg érvényes C. F. R. félárújegy váltására jogosító igazolványnak érvényessége 1940. év március hó 31-ig meghosszabbított, ha azok az 1939. év október-decemberi évnegyedre láttamozva vannak és az illetők ellátják azokat az 1940. január-márciusi évnegyedre kötelező bélyegekkel. Nagyvárad, 1939. november hó 29. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

7935—1939. II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli esperesi és lelkészi Hivatalnak.* Felhívom a figyelmet e.-ker. Közgyűlésünk 1938. évi 30—6. sz. határozatára új iskolák létesítése tárgyában, azzal a megjegyzéssel, hogy a kérvények beadásának határideje jan. 1. és hogy utasítások a püspöki hivatalban kaphatók. Oradea—Nagyvárad, 1939. november 27. Atyafiságos szeretettel Sulyok István s. k., püspök.

7882—1939. II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak,* 7415—1939. sz. körrendeletem (megjelent a hiv. lap 421. old.) 9. pontját úgy módosítom, hogy a megsérült vagy bepiszkolódott király — nagyvajda — kerületi elnökségi képeket és ország-cimert, a kifakult nemzeti zászlót be kell küldeni a püspöki hivatalba további eljárás végett. Ezen módosítással a minisztérium a körrendelet intézkedéseit 197.507—1939. sz. rendeletével, tudomásul vette s ezzel azt minden más intézkedéssel szemben irányadónak kell tekinteni mindaddig, míg u. e. a helyen másként nem intéz-

kedem. Oradea—Nagyvárad, 1939. november 29. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök

4066—1939-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkeszi hivatalnak*, Hivatalomnak sürgősen szüksége volna a következő kiadványra: Népiskolai szervezet és szolgálati pragmatika a Tiszántuli Ref. Egyházkerületben. Kiadta a Tiszántuli Református Egyházkerületi Közgyűlés 1911—584. sz. határozatával. Debrecen sz. kir. város könyvnyomda vállalata, 1912.

Ezt a kiadványt tőlünk a minisztérium kéri, és sem a kiadónál nem kapható, sem hivatalomban nincs meg a hivatalos használatra föltétlenül szükséges példányokon kívül.

Kérem azért azokat az iskolát fenn nem tartó egyházakat, amelyeknél ez a kiadvány megvan s arra szükségük nincs, vagy azokat az iskolafenntartó egyházakat, ahol a kiadvány több példányban megvan s belőlük egy nélkülözhető, bocsássák azt megfelelő ár ellenében hivatalom rendelkezésére.

Oradea—Nagyvárad, 1939 december 1. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

Figyelmeztetés. A III. IV. osztályos Minerva-féle kézikönyvekre vonatkozó különböző félreértések miatt a püspöki hivatal felvilágosításért a kiadóhoz fordult. Válaszából a tanítóinkat érdeklő részt alábbiakban közöljük:

A kétféle III. és IV. osztályos tankönyv abban lelheti magyarázatát, hogy Méltóságodnak egy 1938. évi és egy 1939. évi tankönyvet mutattak be. A f. évben kiadott második javított kiadásban az előirt teljes anyag bennfoglaltatik. A III. o. tankönyvben a természetrajz, fizika, kémia, testtan és egészségtan a könyv 161—212. oldalain található. A IV. o. tankönyvben a természetrajz, fizika, kémia, testtan, egészségtan és állampolgári nevelés anyagát a 203—266. oldalak tartalmazzák. A III. o. részére alkotmánytan nincs előírva. Ezért hiányzik a III. o. könyvből az állampolgári nevelésre vonatkozó rész. A Programa Analitica-ban a III. o. részére kijelölt állampolgári nevelés az utasítás szerint a vallástannal együtt tanítható. Végül megjegyezzük, hogy régi, 1938. évi kiadású III. és IV. o. tankönyvet csak azoknak az iskoláknak küldtünk, melyek kifejezetten ezeket a könyveket kérték. Egyes iskolák a folyó évben kiadott átjavított tankönyveket azért nem vezették be, meri nem akarták a meglevő, régi könyveket teljesen kicserélni azért a csekély módosításért, amelyet a szerzők a Programa Analitica-hoz alkalmazkodva a természettudományi résznél keresztül vezettek. — 7104—1939.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Str. Petru Maior No. 1.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	⊙⊙	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
Református Püspöki Hivatal Oradea,	⊙⊙	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	⊙⊙	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	⊙⊙	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

ÚJ KIADÁSÚ

HANGJEGYES NAGYBETŰS ÉNEKESKÖNYV MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

Bármilyen az egyház közigazgatását szolgáló hivatalos nyomtatvány, boríték, levélpapír, presbiteri gyűlési meghívó, jegyzőkönyvnek vonalas papír stb. megrendelhető A PÜSPÖKI HIVATALNÁL.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

A Magas Királyi Rendelet.

A Monitorul Oficial 1939 november 22-iki 271-ik sz.-ban, 6808. oldalon megjelent szöveg fordítása:

Törvényrendelet Nagyvárad Református (Kálvini) Egyházkerületének létesítéséről.

1. fej. Az általános vallásügyi törvény 28. fej. értelmében létesítjük Nagyvárad Református (kálvini) Egyházkerületét, Nagyvárad székhellyel, amely magában foglalja az Arad, Bihar, Krassó, Máramaros, Szatmár, Szörény, Temes-Torontál megyei és Szilágymegyéből az érmihályfalvai és nagykárolyi járásbeli esperességek (egyházmegyék) összes református (kálvini) híveit.

2. fej. Az egyházkerületnek egyházi elnöke nagyvárad ref. (kálvini) püspök címet viseli.

Az egyh.-ker. Közgyűlés intézkedik a jelen törvénnyel ujonnan alakított egyházkerület püspökének megválasztására nézve.

3. fej. A nagyvárad ref. Egyházkerület szabályozza, vezeti és igazgatja összes vallási, művelődési, alapítványi és gondnoki ügyeit az érvényben levő törvények és szabályzatok, és saját szervezeti és közigazgatási szabályzata szerint, amelyet a vallás és művészetügyi minisztérium hagy jóvá.

4. fej. A vallás- és művészetügyi minisztériumot felhatalmazzuk, hogy az 1940—41. évi költségvetésbe vegye fel a szükséges összeget, amelyből 1940 április 1-től kezdve fizetni lehet a következő állásokat: 1 püspök, 1 titkár, 3 előadó-tanácsos, 1 irodafőnök, 1 írártáros és egy szolga.

Kelt Bucureștiben, 1939 nov. 20-án.

Aláírások.

A misszió a kerületi közgyűlésen.

Az egyházkerületi közgyűlésen tagadhatatlanul egyházkerületünk elismerésének történelmi jelentőségű ténye volt a legkiemelkedőbb tárgy, mint amellyel két évtizedes kivánságunk nyert teljesedést. Ez kerületünk külső szervezetének adja meg a nyugodt működést, sőt bizonyos tekintetben zavartalan fejlődési lehetőséget, melynek hiánya sokszor és sokak lelkén ült nyomasztó teher gyanánt.

De a nagyfontosságú tárgy mellett a belső ügyek között legjobban foglalkoztatta a lelkeket a misszió.

A belmissziói jelentés és az ezzel kapcsolatos javaslatok ugyan még mindig a tárgysorozat második felében nyertek helyet, amikor már fáradtabb a figyelem és csak kevés számú alkotó-tag van jelen, de a lelkek jó részében már az első helyekre került. Különösen jóleső örömet jelentett annak megállapítása, hogy a világiak egyre jobban érzik a belmissziói munka fontosságát és növekszik azok száma is, akik minden vonatkozásban támogatják. Mindenekelőtt azonban leghivebben tükrözte vissza e munka értékelését a püspöki jelentés, mely behatóan foglalkozott a belmisszió több munkaágával és el nem fáradó sáfárkodásra hívta fel a pásztorokat. A tárgysorozat rendjén úgy a püspöki, mint a belmissziói jelentés és az esperesi értekezlet kapcsán újra, meg újra felhangzott a javaslatokban és határozatokban a megdöbbenés hangja, midőn egymás után tárultak fel azok a nehézségek és akadályok, melyek e kizárólagosan lelki munka elé felesleges aggodalomból és meg nem értésből, vagy sokszor csupán kis hatalmasságok kicsinyességéből származnak. Mindezek ha jelenleg gátolják is a munkát, úgy érezzük, hogy jó alkalmul szolgálnak arra nézve, hogy értékét és fontosságát a lelkekben növeljék.

Mint jellemző tünet, érdemes a felemlítésre a nagybányai egyházmegye felterjesztése, mely a külmisszió ügyének az egész kerületben minél alaposabb ismertetését, és propagálását kéri. Bár e tekintetben a közgyűlés nem hozhatott érdemleges határozatot, mégis lehetetlen e kérést itt is fel nem jegyezni, mert világosan bizonyítja, hogy a külmisszió kérdése egyre jobban foglalkoztatja a lelkeket.

Mindakét missziói munkánál eredményesebb volt a harmadik: a szórványmisszió ügyének tárgyalása, amelynek nemcsak időtartama, hanem emelkedett szelleme is mindenképen méltó volt egy a nagyfontosságú üggyhez, mint az egyházkerület méltóságához. De

legfőképen méltó volt az az áldozatkészség, mely a határozathozatalban megnyilvánult. Igaz, hogy a közgyűlés az egyházközségek terhére hozta meg határozatát, de e meghozatalban komoly alapot jelentett az a tapasztalat, hogy hiveink mindenütt érzik a felelőséget a szórványokban kallódó testvérekért és hajlandók érettük áldozatot is hozni, aminek már eddig is számos tanujelét szolgáltatottak.

Ha a meghozott határozathoz hozzávesszük még az egyházmegyéből és a lelkészértekezletekből felterjesztett javaslatokat és határozatokat, melyek közül az egyik szórványmissziói utazó titkár beállítását indítványozta, a másik a szórványokba az iratterjesztés termékeinek minél nagyobb számu ingyenes eljuttatását kérelmezi, a harmadik szórványkataszter készítésének eszméjét veti fel, a negyedik már az egyházmegye területén szórványmissziói lelkészi állás szervezésére hozott jelentős áldozatot és a többit, akkor a legnagyobb örömmel állapíthatjuk meg, hogy a szórványok gondozásának ügyét egyházkerületünk vezetői és gyülekezetei teljes komolysággal fogják fel és nemsokára eljön az idő, midőn minden református tudni fogja e tekintetben is a kötelességét. Reméljük, hogy a lelkészértekezletek és minden lekipásztor hozzájárul a jövő esztendőben az értekezletek kebelében végzett munkájával is e nagy horderejű kérdés minél alaposabb és szélesebb körben leendő megismeréséhez és eredményesebb megoldásához. **Debreczeni István.**

Egyházkerületi lelkészértekezletünk közgyűlése.

Nov. 22-én tartotta kerületi Lelkészértekezletünk évi közgyűlését, melyet az előkészítéséül szolgáló választmányi ülés előzött meg.

A választmányi ülésen *Csernák Béla* alelnök bibliát olvasott és imádkozott, ami után Püspök elnökünk rövid megnyitója vezette be a tárgyalást. A jövő évi munkatervre nézve *Debreczeni István* alelnök tett javaslatot, mely szerint — tekintettel arra, hogy a jelen évre kitűzött tételeket aránylag kevés kör dolgozta ki, a jövőre újra kitüzi és csak új tételt jelöl meg és pedig *Károli Gáspár* bibliafordítása megjelenésének 450-ik évfordulója alkalmából a következő címmel: *Károli Gáspár* bibliafordításának hatása népünkre lelki, valláserkölcsi, szellemi és nyelvi tekintetben. Egyszersmind javasolta, hogy a jelen és a jövő évre költségvetésbe beillesztett összesen 6000 Lei pályadíjból az eddig kitűzött négy tételre készített legjobb dolgot 1000—1000 Leivel, a másodiknak ítelt munkát

pedig 500—500 leiel jutalmazza az értekezlet. A választmány mindkét javaslatot magáévá tette.

A számadások megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése szerint a pénztár rendben levőnek találtatott. A jövő évi költségvetés tervezetét *Balajthy* Jenő pénztáros terjesztette elő, melyet a választmány elfogadásra javasolt a közgyűlésnek.

A világi hatóságoknak kultuszunkba ütköző rendelkezéséről kétfelől is érkezett javaslatot az egyh.-ker. közgyűléshez felterjeszteni határozta a választmány. Hosszu vitát váltott ki az államsegély nélküli lelkészeknek a többiek államsegélyéből segítésére irányuló indítvány, melyet letenni javasolt az egyházmegyei értekezletekhez.

Élénk megbeszélés tárgyát képezte a nagybányai egyházmegye lelkészértekezletének felterjesztése a zsinati atyák választásával kapcsolatban, mely szerint jelölő-bizottság alakíttassék. Mivel ilyen törvényünk kereti között kivihetetlen, az a kívánság merült fel, hogy a szavazást elrendelő körlevélben egy tisztségre két egyén neve is szóba hozassék.

A közgyűlés előtt *Peleskey* Sándor titkár bibliamagyarázatot tartott I. Kor. 4: 1—2. alapján. Exegetikai alapon felépített igehirdetésben feltárta az Isten titkai sáfárainak hivatását. Utána *Sulyok* István püspök az igehirdetés folytatásaként Malakiás 2: 7-re épített széles skálájú megnyitó beszédében szólott a lelkipásztorok és a lelkészegyesületek feladatairól. Hangoztatta a lelkészegyesületi könyvtárak létesítésének fontosságát és a theologiai tudomány mai állásával lépéstartás szükségességét.

Az elnöki megnyitó után *Peleskey* Sándor terjesztette elő titkári jelentését, melyből kitűnt, hogy az értekezletnek 178 rendes, 33 s.-lelkész és 3 vallástánító lelkész tagja van, míg 9 állás üres, melyekkel együtt 223 tagja lenne. Elismeréssel adózott az érmeleléki értekezletről, melynek mintegy másfél millió tőkével rendelkező segítő egyesülete van és a nagybányai, valamint a nagykárolyi értekezletekről, melyekben szintén történik segélyezés. Részletesen ismertette a kör- és megyei értekezletek összejövetelét, majd sajnálattal jelentette az állami fizetéskiegészítés emelése ügyében kifejtett tevékenység eddigi sikertelenségeit és az egyre növekedő lelkészi nyomoruságot.

A titkári jelentés tudomásul vétele után *Debreczeni* István szellemi ügyeket intéző alelnök adta elő mély lehangoltságot keltő terjedelmes jelentését, mely szerint a meglevő 24 körből összesen csak 9 tartott értekezletet és ezek közül csak 8 foglalkozott a kitűzött tudományos kérdésekkel. Az egyházmegyei értekezletek közül pedig — bár mindegyik megtartotta értekezletét — összesen

csak 3. A működés akadályai között sok a külső, de vannak belső akadályok is, melyek a lelkekben rejlenek. Mert azt, hogy otthon, minden összegyülekezés nélkül akár a szórvány kérdés, akár a Debreceni Kollégium c. tétel kidolgozásával foglalkozunk, semmi külső ok nem gátolhatja. A javaslatok elfogadásával felhívta az értekezlet a megyei elnököket, hogy a körü értekezletek megtartását szorgalmazzák s a körök tagjai minden körülmények között keresenek alkalmat az értekezletek megtartására. A megtartott értekezletekről 8 nap alatt küldjék be jelentéseiket úgy a titkárnak, mint a szellemi ügyet intéző alelnöknek és pedig a megyei értekezletek után az elhangzott előadásokkal együtt. Felhívta a körü elnököket, hogy a kitüzött tételek kidolgozásáról még akkor is gondoskodjanak, ha értekezleteket semmiképen sem tarthatnának és az előkészített dolgozatokat gyűjtsék egybe a megyei értekezletekre. — Követendő például állította a ker. értekezlet a nagybányai értekezlet kegyeletes szép szokását, mely szerint az elhalt elődről az utód a legközelebbi értekezleten emlékbeszédet tart és ezek megőrzésére intézkedéseket hozott.

A pénztári jelentés és költségvetés során, melyet Balajthy Jenő pénztáros terjesztett elő, elfogadta a közgyűlés a pályadíjakra tett javaslatot, valamint azt is, hogy az évi bevételből 10.000 Leit nagy szükségben levő lelkészek segélyezésére fordítsanak, melynek kiosztását az elnök urra bízta.

A választmány többi javaslatait is elfogadta és ezek között foglalkozott a díjlevél csonkítási esetekkel, melyekkel kapcsolatban a lelkészi szolidaritás nagyobb kifejtését látja szükségesnek és erre a lelkészi kart nyomatékosan felhívja.

A közgyűlés emelkedett hangulatban ért véget.

Értesítés.

Tisztelettel értesítem azokat a Testvéreimet, akik »Számadás« című könyvemre előjegyezni szivesek voltak, hogy könyvem 1940. február 1-re pontosan meg fog jelenni. A Minerva Könyvkiadóvállalat január hó 15-ig kedvezményes árban (180 lej) előjegyzéseket elfogad. A megrendeléseket kérem a következő címre küldeni: Minerva Irodalmi és nyomdai Müintézet Cluj. Str. Baron L. Pop 5.

Testvéri üdvözlettel:

Kolozsvárt, 1939. december hó 5.

Vásárhelyi János püspök.

HIREK

Debreczeni István temesvári lelkész 25 éves lelkészi és házassági jubileuma. Bensőséges ünnepet ült december 5-én a temesvári egyház. E napon ünnepelte lelkészének, Debreczeni Istvánnak 25 éves lelkészi és házassági jubileumát. Ez alkalomból nemcsak az egyház hiveinek serege mozdult meg, hogy legjobb kívánságát kifejezésre juttassa, hanem a város egész magyar társadalma. Az üdvözlők serege zsufolásig töltötte meg az egyház gyülekezeti termét, ahol a nőszövetség alelnöknője szép beszédben juttatta kifejezésre és tolmácsolta a gyülekezet jókívánságát, majd az egyház különböző egyesületeinek szép és értékes ajándékait: egy értékes ezüst-kosarat és egy papi palástot nyújtotta át a jubiláló párnak. Debreczeni István úgy a maga, mint a felesége nevében meghatott szívvvel válaszolt az üdvözlésre és megköszönte a figyelem és szeretet őszinte megnyilvánulását. Majd a magyar nőegylet és a népközösség kiküldötteinek megleghangu üdvözlő beszédei következtek. Az üdvözlések elhangzása után az ünneplők serege a templomba vonult, ahol Ajtay Gábor buzgó imádságban emelte a gyülekezet kérését az Egek Urához, kérve Isten áldását a jubiláló házaspárra. Este az egyházi énekhar Zöld Zoltán kántor vezetésével szerenádöt adott az ünnepeltek tiszteletére.

Lelkészeiktatás Szárazberekén. December 3-án iktatták be egyhangu meghívás utján választott új lelkipásztort, Papp Zsigmond volt szatmári segédlelkészt hivatalába. Az ünnepélyen Szatmárról is tömegesen vettek részt a Papp Zsigmond rokonai és tisztelői közül, de megjelentek azon nagy számban a szomszédos községek református hívei is. A beiktatási ünnepély a délelőtt 10 órai istentisztelettel kezdődött, amelyen Boros Jenő esperes vezetésével 8 palástos lelkész vett részt, a hivek pedig szorongásig megtöltték a templomot. — Az örvendező gyülekezet buzgó éneke után Boros Jenő esperes a Kolossébeliekhez írott levél IV. részének 17. v. alapján tartott beiktató beszédet, melyben buzdította az új lelkipásztort szolgálatának hűséges betöltésére, majd átadván neki a Bibliát, felhívta őt székfoglaló beszédének megtartására. Az Erdei Lajos szóló éneke után Papp Zsigmond Jel. III. 20-ik verse alapján a kettős ünnepi alkalomnak megfelelőleg, a szívek ajtaján zörgető Jézus számára kért bebocsáttatást a hivektől, akinek utegyengetője és követe akar lenni közöttük és helyet kért ott a maga számára is, hogy eredményesen végezhesse szolgálatát. A mély figyelemmel hallgatott beköszönő-beszéd után Isten segedelméért könyörgött az

150x50 2
 750
 750
 825

uj lelkipásztor és áldást kért a gyülekezetre. Az istentisztelet végeztével ugyancsak a templomban tartatott meg a presbyteri gyűlés is, melynek keretében Tóth Jenő felügyelő lelkész üdvözölte a gyülekezet nevében az új lelkészt és az ünnepélyen megjelent vendégeket és tartalmas beszéd kíséretében át adta neki a gyülekezet vezetését, Papp Zsigmond válaszában mélyen meghatva mondott köszönetet először is Boros Jenő esperesnek, akinek oldala mellett kezdte meg lelkipásztori szolgálatát, atyai támogatásáért, majd Tóth Jenőnek azért, hogy 8 hónapon át a szárazberek gyülekezetben is nagy körültekintéssel végezte a lelkészi szolgálatot. A gyülekezet előtt pedig azt az ünnepélyes ígéretet tette, hogy amilyen szeretettel és bizalommal hívták el lelkipásztoruknak, ugyanolyan hűséggel fogja ő közöttük szolgálatát végezni. Az egész ünnepély lefolyása alatt többször megcsillant a meghatottság könnye a szemekben, ami azt mutatta, Papp Zsigmondban szíve szerint való pásztor nyert a szárazberek gyülekezet. A presbyteri gyűlést is közös éneklés fejezte be. Délután ismét megtelt a templom a hívekkel. Ekkor közös éneklés után Bántó Bálint szatmári s. lelkész mondott alkalmi vonatkozásokkal átszőtt, szép imádságot. Majd a Seress Magda szólóénekében gyönyörködött a gyülekezet, akit Csecskedy Károly szatmári kántor kísért orgonán. Papp Imre szatmárhegyi s. lelkész a Lukács ev. I: 72 v. alapján tartott adventi bibliamagyarázatot, Nagy Ferenc főgimnáziumi tanár pedig művészi hegedűjátékával kötötte le a hallgatóság figyelmét, akit szintén Csecskedy Károly kísért orgonán. Végül Boros Ágica szavalta el »A kávinista pap« című alkalmi költeményt nemes közvetlenséggel, értelmesen. A tartalmas vallásos ünnepély a XC zsoltár buzgó éneklésével fejeződött be. A minden részletében felemelő és megható ünnepélyről azzal az érzéssel távoztunk, hogy pásztor és nyáj megtalálta egymást és reméljük, hogy az új lelkipásztor vezetése mellett új élet fog kezdődni a szárazberek református egyházban. Adja Isten úgy legyen.

Nyugalmazott református tanító orgonista-kántori vallás-tanítói állást vállal. Cime Református Lelkészi Hivatal. Suplacul de Barcau, jud. Bihor.

Özv. Torday Jánosné volt karánsebesi lelkipásztor özvegye kéréssel fordul lelkipásztor testvéreinkhez. Férje korai halála óta nagy nyomorúságban él, három serdülő gyermekéről kell gondoskodni, akiket egyházkerületünk támogatása nélkül nem is tudna taníttatni. A karácsonyi vakációra bebocsátás egyik fia részére, aki a szatmári református gimnázium tanulója. A karácsonyi vakáció dec. 23-tól január 8-ig tart. Aki erre az időre házához fogadná 12 éves kis fiát, írjon özv. Torday Jánosné Tárgul Mureş. (Marosvásárhely) Strada Stefan cel Mare 18 címre.

Postafios 1929 dec 20 - an

Von 20
 Beti 20
 Tny 25
 Gyk 50
 Vajda 100
 215

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

8193—1939. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi isk. hatóságnak. Utasítás.* A) az új anyakönyvi lapok kitöltése. Az új anyakönyvi-lap szembenéző két oldala egy gyermek számára való, eltérőleg az eddigiektől, ahol egy gyermek számára csak egy oldal szolgált. Az anyakönyv a következő részekből áll:

1. Fent a két oldalon át folytatólagosan és lent mindkét oldalon külön-külön bekeretezve vannak a gyermekre vonatkozó polgári és iskolai nyilvántartási adatok. Ezek kitöltésénél megjegyezzük a következőket: a nationalitate rovat, mint az a magyar fordításból is kitűnik, állampolgárságot jelent nem pedig nemzetiségi kisebbségi (etnicitate) hovatartozást. A beíratás alapja (inscris... pe baza...): declaratia — nyilatkozat. Ha a beíratás miniszteri engedély alapján történt, ennek a száma (Ord. Min. No..... sz. miniszteri rendelet.) A régi anyakönyv rovatai közül hiányzik a nemzetiségre ill. anyanyelvre vonatkozó rovat, ez az új anyakönyvben a vallás (religie) rovat után pótolható így: anyanyelve magyar — limba rovat magh. Hiányzik az újraoltásra vonatkozó rovat, pótolható az orvosi vizsgálatnál a kórtani előzmények című rovatban. (5. rész.) Hiányzik a gyám, szállásadó, levelezőre vonatkozó rovat, mint fölösleges, a szülő lakóhelye azonban a foglalkozás rovat után pótolható. Hiányzik a régi anyakönyv azon rovata, hol folytatódik a gyermek anyakönyvi nyilvántartása. Erre a célra megfelelően felhasználandó az »Átment a...« Trecut la scoala... rovat (átment a saját iskolába ...oszt. ...sz. anyakönyv ...old) Hiányzik az osztálytanító aláírása, ez az igazgató aláírása után pótolható. Mindezek a hiányok a minisztériumból kapott mintából származnak, s már nem volt időnk kérni a minisztériumból a pótlások jóváhagyását. A következő kiadásnál ezeket pótolni fogjuk. — Új rovat az új alakú anyakönyvben az összeírási lap, foaia de recensământre való hivatkozás. Ez az el. okt. törv. 109. és köv. fejezetein alapszik, s ha az illető hatóságok írásbeli kérésre sem bocsátják rendelkezésre az adatokat, egyszerűen üresen hagyandó.

2. Teljesen új a társadalmi környezet stb. című rész (baloldalon első függőleges oszlop.) Az itt elsorolt adatok egyrészét a gyermek bementése alapján beírni nem lehet, hanem a tanítónak az év folyamán személyes látogatás útján kell a környezettanulmányt elvégeznie. Ezért ennek a résznek kitöltése csak fokozatosan történhetik.

3. rész. Testmérés. Ez az iskolában, a testgyakorlási órák alatt, azonnal az év elején kitölthető. Itt az életképesség — capacitatea vitală jelenti cm³-ben a legmélyebb kilégzés után a legmélyebb belélegzésnél felvett levegő térfogatát, s csak különleges orvosi műszerrel (szpirométer) állapítható meg. Ha tehát a hatósági orvos ezt a mérést nem eszközli, a rovat üresen hagyandó. A többi rovatoknál a testmagasságot mezitláb mérjük, ha külön műszerünk nincs hozzá, a centiméter beosztást valamelyik ajtófélfára felrajzol-

juk, a gyermeket úgy állítjuk a küszöbre, hogy sarka és válla az ajtófélfát érje, fejére derékszögű vonalzót teszünk úgy, hogy annak egyik befogója az ajtófélfához simuljon, s akkor a derékszögű csúcs pontosan mutatja a testmagasságot. A magasságot ülve ugyanígy mérjük, csak a gyermeket a küszöbre tiszta papirosra, szorosán az ajtófélfá mellé leültetjük. Az alsó végtagok hosszát egyenesen, feszített térddel állva, a forgó csonttól a talpig mérjük. A súlyt úgy állapítjuk meg, hogy a ruhástól megmért gyermek súlyából utólagosan leszámítjuk a ruha súlyát. A két váll szélességét a lapockaizületek közt kell mérni.

4. rész. A képletekhez külön magyarázat nem kell. Az életerő tényező természetesen csak akkor állapítható meg, ha az előző részben az életképesség rovatot sikerült kitölteni.

5. rész. Orvosi vizsgálat. (Baloldali második függőleges vonalon). Csak orvos által tölthető ki. Ha tehát a hatósági orvos el nem végzi, üresen marad.

6. rész. (Baloldali harmadik, vízszintes rovatcsoport). A gyermeknek évközben folytatott rendszeres megfigyelésén alapszik. Tehát év elején nem tölthető ki, hanem a gyermekekre vonatkozó megfigyelési adatokat külön füzetben kell összegyűjteni (fiša pedagogica), s az év vége felé, május hóban az anyakönyvbe bevezetni. A »hajlama van« kérdések első részére a válasz: igen, kevéssé, nem, stb. A második részére lehetőleg részletező, p. o. olvasmány-nál: biblia, történetek, mesék, versek stb., sportoknál labda, futbal, úszás, korcsolyázás stb., gyakorlati tevékenységnél: fadaragás, kertészkedés, varrás, házimunkák stb., elméleti tevékenységnél: a szakokat kell felsorolni: történelem, földrajz, természetrajz — amire a gyermeknek hajlama van. Milyen tárgyakban és tevékenységekben tanusít nagy eredményt, p. o. szavalás, természetrajz, gyümölcsfeszítés stb. Melyiket nem szereti egyáltalán, p. o. nyelvtan, kosárfonás stb. Mit gyűjt: lepkét, bélyeget, képeket, verseket stb. Milyen hivatásra van hajlama: p. o. lakatosság. Miért: jól rajzol, ügyesen kezeli a lakatosszerszámokat. Milyen hivatásra szánták a szülei: p. o. gazdálkodás. Miért: mert van megfelelő földjük. Milyen hivatást ajánl a tanító: p. o. fenti esetben legyen lakatos. Miért? a gyermek hajlandóságára való tekintettel.

7. rész. Lélekbéli jellemző vonal. Jobboldalt első függőleges oszlop. A kitöltésre nézve ugyanaz áll, mint az előbbinél, azaz az évközben gyűjtött adatok alapján kell megállapítani az egyes lelki működések fokát. A különböző lelki tevékenységek mérésére vannak ma már berendezések, s ahol ilyenekhez az iskola esetleg kölcsönzés útján hozzájuthat, az azokhoz mellékelt utasítások szerint felhasználhatja. Azonban helyzetünkben azt kell feltennünk, hogy általánosságban az ilyen berendezések iskoláink számára hozzáférhetetlenek. Ezért ezt az oszlopot is az évközben gyűjtött megfigyelésekből kell május hó folyamán kitölteni. A kitöltés módja a következő: minden lelki tevékenységnél megállapítjuk annak fokát a függőleges rovatokban jelzett fokjelző a nagyon gyenge stb. szerint. Az illető rovatba egy pontot teszünk. Mikor az összes rovatok ki vannak töltve, a pontokat folytonos vonallal összekötjük. Így jellegzetes

görbét kapunk (digramm) s ebből összehasonlítás és hosszabb gyakorlat útján a tanító hasznos következtetéseket vonhat le, különösen akkor, ha a gyermek más iskolából jött. T. i. az átköltözési bizonyítványok hű másai lesznek az anyakönyvi lapnak. Az egyes kifejezések magyarázatára még megjegyzem, hogy az értelem az a képesség, amellyel a gyermek alkalmazkodik új életkörülményekhez (gyakorlati értelem), vagy amellyel megoldja a felmerülő új kérdéseket (elméleti értelem). Az elsőből jobb fokozatot kap az a gyermek, aki p. o. sikerrel vállalkozik olyan gyakorlati munka elvégzésére, amit még nem próbált — a másodikból, aki p. o. nem a könyvből felel, hanem saját szavaival adja elő a hallottakat és tapasztaltakat. — Figyelem az érzékszerveknek s az agybeli tevékenységnek valamely dologra való irányítása. Megosztott — ha a gyermek a különböző oldalról jövő benyomásokra egyaránt figyel, mindenről tudomást szerez, ami körülötte történik, de nem mélyed el egyikbe sem teljesen. Egyesített figyelem az, ha a gyermek saját munkájába el tud merülni, s a külső benyomásoktól nem zavartatja magát. Képzelő erő az a képesség, amellyel a különböző benyomásokat kapcsolja és átalakítja, esetleg a valóság rovására. A többi itt előforduló kifejezések magyarázatot nem kívánnak.

8. rész. Nem kíván magyarázatot az iskolai helyzet című rovat sem, mert bár a tantárgyak csoportosítása változott, az alapelv a régi anyakönyvvel egyezik.

B) A statisztikai és összefoglaló kimutatások.

1. Az első rész csak az iskolai év végén tölthető ki, a tényleg befo'yt összegekkel, mert sem az államsegély, sem a községi segély összegét nem ismerhetjük előre, s a személyi és dologi kiadások ettől függnék. Egyházkerületi segély külön címen nem szerepel, hanem azt az egyház pénztárából kapott jövedelme összegébe kell beszámítani. Ugyanitt kell beszámítani a természetbeni járandóságok értékét, hivatalos felértékelés szerint.

2. Második részt előírás szerint év elején;

3. harmadik részt előírás szerint havonként kell kitölteni.

4. Negyedik rész a növendékek mulasztása, már év elején kitöltendő, de legkésőbb az I. évharmad végéig, hogy az évharmadi mulasztásokat be lehessen vezetni. Mivel a nyomtatvány 80 gyermekre elég, pótliveket készítettünk ugyancsak 80—80 gyermekre. Ezeket kb. december közepén hozzuk forgafomba, s az illető iskoláknak külön rendelés nélkül kiküldjük.

5. Ötödik rész, mint már címe is mutatja, csak év végén tölthető ki. 80 gyermeknél népesebb iskoláknak pótlapokat adunk ki u. úgy, mint előző pontban.

6. Az évváró jegyzőkönyvben (II. rész) rendszeren látogató növendékeknek kell minősíteni azokat, akiknek egyetlen igazolatlan mulasztásuk sincs, vagy igazolatlan mulasztásaik az elemi isk. törvény 119. fejt. 3. bek. szerint elévültek. Kevéssé rendszeren látogató növendék az, akinek igazolatlan mulasztásai nem évültek el az idézett bekezdés szerint. Hiányzó növendékek azok, akik hiányzásuk miatt osztályozhatók nem voltak, akár igazoltan, akár igazolatlanul mulasztottak. Az ismétlők részletezésénél (IV. rész) a d) pont aiat

kell bevezetni, mint »ismétlőket más okból« a vizsgán meg nem jelent növendékeket.

Bármely tekintetben további felvilágosításokra volna valakinek szüksége az anyakönyvek kitöltése körül, forduljon hivatalomhoz.

Nagyvárad, 1939 december 5. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

8438—1939. III. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nagytiszteletű Lelkészi Hivatalnak.* Tudomásom van arról, hogy az utóbbi hónapokban több egyházközségben építkezések folytak. Erre való tekintettel felhívom a lelkészi hivatalokat, hogy az egyházi ingatlanoknak tűzkár ellen való megvédése érdekében az új építkezéseket, esetleges átalakításokat haladéktalanul jelentsék be biztosítás céljából. Felhívom a lelkészi hivatalok figyelmét arra is, hogy miután az utóbbi időben építkezési anyagokban is jelentékeny áremelkedések voltak, tegyék vizsgálat tárgyává vajjon nincsen-e szükség az egyházi ingatlanokat pátbiztosítás útján további védelemben részesíteni. Nagyvárad, 1939. dec. 12. Atyafiságos szeretettel Sulyok István püspök s. k.

8444—1939. III. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nagytiszteletű Lelkészi Hivatalnak.* Arra való tekintettel, hogy ebben a költségvetési évben a mai napig a legcsekélyebb mértékben folytak be a különböző címen előirt járulékok, különösen a közigazgatási és nyugdíjintézeti fenntartói járulék, ennek következtében ismételtlen nyomatékosan felhívom az Nt. lelkészi hivatalokat és az egyházközségek presbiteriumait, hogy járulék fizetési kötelezettségüknek saját érdekükben, haladéktalanul annnyival is inkább tegyenek eleget, mert ellenkező esetben kénytelen lesz hivatalom az esedékessé állt összegeket a kifizetésre kerülő kongrua terhére elszámolásba tenni. Hiszem azt, hogy erre nem kerül sor és a Nt. lelkészi hivatalok, valamint a presbiteriumok megértik felhívásomnak komoly jelentőségét. Nagyvárad, 1939 december 12. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

Pályázat a ghirişa (géresi) ref. egyház presbiteriuma pályázatot hirdet nyugdíjazás folytán 1940 január 1-én megüresedő II-ik tanítói állásra, 1940 január 1-től 1940 augusztus 31-ig terjedő időre, helyettes tanerő részére a következő j a v a d a l m a z á s mellett: 1. Lakás (2 szoba, konyha, kamara) és kert természetben. 2. 1500 Lei készpénz havonta, az egyház pénztárából fizetve; összesen 12,000 Lei. 3. Esetleges államsegély az állami költségvetésben megállapított összeg alapján a fölöttek egyházi hatóság szabja meg, s ennek mértékét a fenti fizetésbe nem számítja be. Köteleessége: a presbiterium által reábizott osztályok vezetése, jelenleg I—II—III. 50 növendékkel, valamint az egyházépítő munkában való segédkezés. Pályázhatnak érvényes oklevéllel és román vizsgával bíró románul is tudó nőtanítók. A kellően felszerelt pályázati kérések 1939 december 25-ig nyújtandók be presbiteriumhoz Ghirişa, jud. Satu-Mare, p. Arded. A megválasztott helyettesitanítónő állását 1940 január 3-án köteles elfoglalni. **Megjegyzés:** megfelelő szolgálati eredmény esetén a véglegesítés kilátásba helyeztetik. Presbiterium.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

ÚJ KIADÁSÚ

HANGJEGYES NAGYBETŰS ÉNEKESKÖNYV MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

Bármilyen az egyház közigazgatását szolgáló hivatalos nyomtatvány, boríték, levélpapír, presbiteri gyűlési meghívó, jegyzőkönyvnek vonalas papír stb. megrendelhető A PÜSPÖKI HIVATALNÁL.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

A ref. (presbiteri) világszövetségtől.

Edinburgh (Skócia)

1939 november 30.

Üzenet az összes református egyházakhoz.

Kedves Testvéreim!

A református egyházak világszövetségének keleti tagozata 1939 november 1-én itt tartotta meg félévi gyűlését, amelynek résztvevői azt kívánták, hogy egy közös üzenetet küldjön szövetségünk mindazoknak a lelkészeknek és egyháztagnak, akik a református egyházak nagy családjába tartoznak és akikhez ezt az üzenetet ebben a súlyos időben el lehet juttatni.

Abból a testvéri szeretetből született meg ez a vágy, amelyet a Krisztuson keresztül egymás iránt mindnyájan érzünk és abból a mély meggyőződésből fakadt, hogy ennek a csapással sújtott világnak egyetlen reménysege abban van, hogy a mostani megpróbáltatott időben áttudjuk-e érezni hívő lélekkel azt, hogy mi Krisztuson keresztül mindnyájan egy testvéri közösségbe tartozunk, akár közelebről érint minket ez a mostani szerencsétlen háboru, akár nem.

Nem a mi dolgunk, hogy pálcát törjünk népek felett, vagy akármelyik nép felett, amiért a rossz viszonyok hosszú folyamata egymást pusztító öldökléssé változott. Mi őszinte aggodalommal csak az eseményekre tekintünk és félelemmel gondolunk Urunk és Mesterünk ügyére, amelyet szent elkötelezéssel bizott minden tanítványára bármelyik országban, vagy nemzetségben lakják, mert tudjuk, hogy azt a tanítványi lelkületet, amelyet Isten minden népbe beleoltott, de amelyik az egész világon egységes, csak úgy tudjuk megőrizni tisztán és az Ő győzelmének és örökkévaló királyságának dicsőséges reményében, ha a minden testben és vérből származó emberi erőfeszítésnél nagyobb Kegyelemben bizunk.

Alázatosan ismerjük el, hogy Isten színe előtt mindnyájan tehetetlen bűnösök vagyunk és ha Ő bűneinkre tekintene, egyikünk sem szabadulhatna meg a kárhozattól, de Ő irgalmasságban gyönyörködik: ezért arra hívjuk fel egyházaink testvéreit, hogy szün-

telenül gondoljanak Isten örök kegyelmére, amely Krisztuson keresztül tökéletesen egybeköt mindnyájunkat és arra kényszerít, hogy engedelmes szolgálói legyünk az ő Fiának, aki nem szolgálknak, hanem barátainak és testvéreinek hívott el.

A vele szemben elkövetett mérhetetlen bűneink érzése arra int, hogy teljes erőnkől arra igyekezzünk most is és mindig, hogy imádságunk és szívünk szeretete által őrizzük meg közös örökségüket, ápoljuk egymással lelkikapcsolatainkat, tápláljuk egy krisztusi világba vetett közös hitünket és reménységüket és amennyire lehet, biztosítsuk egymást arról, hogy akármit is hoznak reánk ezek a napok, legyünk készen bárhol, hogy az Ő országát terjesszük az egész világon.

Arra kérjük keresztyén közösségünk összes tagjait, különösen pedig azokat, akik szerencsésebb helyzetben vannak, akiknek országát megóvta Isten kegyelme a háboru megpróbáltatásától, hogy adják tovább, terjesszék, válósítsák meg azokat az igazságokat, amelyeket mi szem előtt tartunk, azokat az igazságokat, amelyek minden széthuzó erőnél jobban összetartanak és tegyenek meg minden tőlük telhetőt arra nézve, hogy a reformáció keresztyén egyházainak világra terjedő nagy családját ebben a sötét időben a Jézus érdekében még szorosabban kapcsolják össze.

Imádkozunk azért, hogy ilyen szívvel készülhessünk mindannyian arra a napra (Isten hamar eljő!), amikor ismét összegyűlhetünk és történelmi közösségükben ismét úgy üdvözölhetjük egymást szemtől szembe, mint, akik Krisztusban testvérek.

*A Református (presbiteri) világszövetség
nevében:*

Aláírások.

Geleji Katona István élete.

A 17. század első felében az erdélyi református egyháznak Isten több kimagasló személyiséget adott. Ilyenek első sorban a buzgó, evangéliumi szívű fejedelmek: Bocskai, Bethlen, I. Rákóczi György, akiket Isten adott Erdélynek. A két utóbbi fejedelem uralkodása nem lenne teljes, ha Isten nem rendelte volna melléjük az Egyház mély hitű, nagy tudományu, alázatos szolgáját: Geleji Katona Istvánt. Előbb, mint gyulafehérvári tanár, majd mint udvari lelkész, végül, az utóbbi uralkodása alatt mint erdélyi orthodoxus püspök, a maga csodálatos egyéniségének bélyegét reányomja az erdélyi életre, fejedelemre és népre egyaránt.

Isten adta őt Erdélynek. Gelejen született, Heves megyében. Ma már nincs meg ez a falu, elpusztult még Geleji Katona István gyermekkorában. De nem pusztult el az Isten választottja. Pedig, mint kicsi gyermek, óriási veszedelembé került. A kegyetlen tatárok elrabolták, s eladták a pogány töröknek. De Isten nem engedte, hogy a törökök martaléka legyen az, akit ő »eleve ismert« és »elválasztott«, sőt inkább csodálatosan megérezte vele szabadítását. Azért bizta őt a »dulcissima et pietissima mater« gondjaira, hogy az anyai szív mindent megtegyen szeretett gyermeke kiszabadítására. A szegény özvegyanya gyűjtött pénzt, amint kiszabadíthatta gyermekét. Az önfeláldozó anyai szeretetben így nyert már a kis István egy soha el nem felejthető példát az Isten önmagát nekünk ajándékozó, megváltó szeretetére.

Aztán iskolába adta a gondos édesanya. Néhány kisebb iskola után a híres sárospataki kollégium jeles növendéke lesz. Itt legjelesebb tanára Szikszay Szideriusz. Külföldön két ízben járt, mind a kétszer Heidelberget keresi fel, ahol a kiváló theológus: Paraeus tanítványa. Mint még sok magyar diák, hűségesen dolgozik a nagy professzor oldala mellett. Annyira magába szívja nagy professzora gondolkozását, hogy nyugodtan nevezhetnénk a magyar Paraeusnak. Tőle tanulja meg az irónikus gondolkozással párosult ortodox, vagyis igazhitű gondolkozást. Az evangélium igazságaiból nem hajlandó egy jöttányit sem engedni, de ha az evangélium elől nem zárkózik el a másik fél, szeretettel hajol felé. A Paraeus szellemében karolja fel a lutheránisokkal való uniós törekvést. De ugyanakkor határozottan nemet mond az antitrinitáriusok evangélium ellenes tanaira.

Külföldön szerzi meg oklevelét is, nagy professzorának nyujtva be vizsgai dolgozatát: »De Iustificatione hominis coram Deo.« Ebből a cimből, továbbá egyéb, Heidelbergben Paraeus számára kidolgozott dissertációiból kitűnik, hogy legkedvesebb témája már ekkor a megigazulás a megváltás volt, amiről később köteteket irt.

Lelkész először a szatmári várban volt, a beteges fejedelemsasszony Károlyi Zsuzsánna mellett. Itt is szentelték lelkésszé, 1621-ben. Bethlen fejedelemsége alatt volt a gyulafehérvári iskola professzora, ahol a nyelveket és a theológiát tanította. Gyulafehérváron léte alatt híres volt a fejedelmi város azokról a vitákról, melyeket a már akkor nagy nevű professzor tanítványaival együtt az unitáriusokkal tartott, legtöbbször nem az iskolában, hanem a templomban, publice. Személyesen hívta meg Erdély főurait is, hogy a vitákon ezeknek hitök mélyüljön, evangéliumi meggyőződésük erősödjék.

A nagy fejedelem nagyra becsülte a tudós professzort. Nem egyszer kért tőle politikai tanácsot is. Ezen a téren is teljesen

keresztyén. A törökkel való szövetségnek ellene van, nem kellene vele barátkozni, de látja, hogy a korabeli idők erre kényszerítik a nagy fejedelmet. Fájlalja, hogy a keresztyének egymással harcolnak, s a nagy fejedelem egyik tervbevett harcát még idejében sikerült elhárítani.

A másik nagy fejedelem korában még nagyobb lesz a tekintélye. Az 1633-iki zsinat, az ő távollétében és akarata ellenére, de egyhangulag — amint erről maga számol be életrajzában — az erdélyi egyházkerület püspökévé választja. Ettől kezdve az egész egyházkerület pásztori gondja az övé. Emberileg szólva minden téren eleget tett a követelményeknek. Az egyház munkájának minden irányában korszakalkotó a püspöki munkálkodása.

Mindeneknek előtte a gyulafehérvári kollégium ügyét karolja fel, mint annak főgondnoka, s nem riad még attól sem vissza, hogy a kollégium anyagi érdekeit védve, a nagy fejedellemmel is ellentétbe kerüljön. Az egész püspöksége alatt féltő gondoskodása alatt virágzott. Az ottani híres professzorokkal együtt munkálkodott.

Az ő tanácsára hívta egybe a fejedelem a dési gyűlésre, 1638-ban a zsidóskodókat, s a per szellemi részét ő vezette. Célja ezzel az volt, hogy az evangélium tisztaságát megóvja, s ha már az antitrinitáriánizmust letörni nem is lehet, mert az állami törvény védi őket, legalább azt az irányt, amelyik teljesen szakít a keresztyéniséggel, törjék le. Egyesek a gyűlés végzéséért úgy őt, mint a fejedelmet türelmetlenséggel vádolják, ugyszintén a Calvinra emlékeztető tettéért, mikor püspöki vizitáció egyikében egy szentháromságtagadót megköveztetett. De nem szabad elfelejtenünk, hogy itt az Evangélium ügye forgott kockán. Az előbbeni tettét védi az, hogy az Evangélium ügyéért tette, az utóbbinál ennyihitő körülmény az, hogy nem magáért a tagadásért ítélte el azt a székely embert, hanem káromló és gunyolódó beszédéért, mellyel a Szentháromságot illette.

A nagy püspök szeretettel hajolt azokhoz, akik hajlandóságot mutattak az evangélium befogadására. Ismeretes a szép eredmény, melyet a románok evangélizációja terén elért. Ismerjük a messze-menő eredményeket, melyeket a külsőségekben tett a román evangélikusoknak. Tudta, hogy nem ettől függ az evangélium igazsága.

Majd felmagaslik a nagy püspök alakja előttünk úgy, mint a szatmárnémeti zsinat elnöke. Látja határozottan a presbyteriánus mozgalom nagy jelentőségét, de látja másfelől azt, hogy e mozgalom szóvivői tulzott kritikájukkal népszerűtlenné tették a mozgalmat. Ő az, aki elvileg elfogadja a presbiteriánizmust, csak még

gyakorlatilag nem látja az időt megértnek. Az idő akkor jött el, mikor néhány évtized után, az erdélyi püspöki székbe a presbiteriánus Kovássit emelték.

De még nem szóltunk arról, ami talán legfontosabb a nagy püspök munkájában: az ő tudományos irodalmi alkotásairól. Ő a legnagyobb magyar theológus mind a mai napig. Predikációkat ír és nyomtatott ki a fejedelem jóvoltából, latinul és magyarul egyaránt, hatalmas kötetekben: Pjeconium Evangelicum, két hatalmas kötet Titkok Titka, I. kötet. s Válság Titka, munkájának legérettebb gyümölcse, 3 kötet.

Theologiai rendszere határozott, világos, orthodox. Korának fia, így spekulatív gondolkodik. Két kedvenc témája: a Szentháromság tan, melyet nem csak ujszövetségi és dogma történelmi évekkel támaszt alá, hanem ószövetségekkel is, (a Titkok Titka tárgya ez a tan, s az egész kérdést I. Móz. 1: 26-ra építi fel.) A másik pedig a megváltás, amelyet az Apostolicum alján tár fel a Válság Titkában.

Három évszázad távlatában úgy áll előttünk Geleji Katona István, mint Isten elválasztotta, akit az Ur rendelte erdélyi Siona élére, akinek élete felett az Ur örködött, aki egyházkormányzati, missziói és theologiai téren egyaránt Isten parancsára hallgatva, Isten lelkétől vezéreltetve tette azt, amit tett. Ő maga alázas, szerény, tudja, hogy ha minden parancsnak is eleget tett, akkor is csak haszontalan, rest szolga, mert csak az tette, amit tennie kellett. S azért, hogy őt nekünk adta az Ur eme alázas szolgálója, egyedül Istené a dicsőség.

Horváth István.

A szatmári gyülekezet kültelki templomának felszentelése.

Évszázados álom vált valóra a második szatmári templom felépítésével. Hogyha igaz az a tétel, hogy »*Sub pondere crescit palma*«, hogyha igaz, hogy a legnehezebb időkben születnek a legnagyobb tettek, akkor e templomépitésről elmondhatjuk, hogy kimagasló esemény ez egyházkerületünk, sőt egész népünk életében. Annyira az, hogy pusztán emberi megokolással meg sem magyarázhatjuk, egyedül csak azzal, amit a templomszentelő Püspök úr Zakariás prófétától idézett, hogy azt a templomot, melynek dicsősége nagyobb lesz az elsónél, csak az Isten lelkével lehet megépíteni. Magyarázható-é humánnummal az, hogy földhözragadt szegény emberek, sok gyermekes családok, nélkülöző gyermekek, létfenntartásukat valósággal a bizonytalanságnak kitéve vonják el maguktól az életet,

hogy templomuk megépülhessen? Két esztendő alatt a mai súlyos gazdasági viszonyok mellett 850,000 leit gyűjtöttek a szatmáriak s ennek az összegnek nagyobb fele ilyen özvegyfillér! Az évi adó négyszeresét adták össze a szatmáriak, de önkéntes adakozással, rendkívüli adó kivetése nélkül, aki elvállalta egyszersmindenkorra a templom fűtéséhez szükséges fa felvágását!

Ma, amikor annyi panaszt, annyi lesújtó, elszomorító hirt halunk nyájak zülléséről, pásztorok hűtlenségéről, nyáj és pásztor harcáról, egyházi vezetők egyenetlenkedéséről, — valósággal lelki fürdőt jelent az isteni csodák Bethesda tavában az, amit a nem is oly nagyszámú szatmári gyülekezettel a Lélek tett.

Ez a felfrissítő, felemelő érzés jutott osztályrészül mindazoknak, akik a templomszentelési ünnepségen résztvettek. És ezt az érzést még az sem tudta megzavarni, hogy külsőségekben, méretekben, talán így is mondhatjuk: tömegekben a templomszentelés nem lehetett az a hatalmas egyháztársadalmi megmozdulás, mint aminek azt mindenki várta. Ennek azonban nem a szatmári gyülekezet, vagy a templomszentelés megrendezői az okai, hanem azon sajnálatos körülmény, hogy még szombat délben, a templomszentelés előtt egy nappal úgy volt, hogy az egész ünnepség formai akadályok miatt elmarad. Ezt a hirt az előző napokban a napilapok is szétkürtölték, az utolsó pillanatban pedig már nem volt idő arra, hogy a változásról mindenkit értesítsenek.

Ez volt az oka annak is, hogy a szombat este érkező Főtiszteletű Püspök úr mellől hiányzott egyházkerületünk világi elnöke, dr Thúry Kálmán főgondnok. Annál nagyobb örömmel látták a szatmáriak Csernák Béla egyházkerületi főjegyzőt az érkezők sorai között. A Püspök úr kíséretében volt még Balajthy Jenő egyházkerületi titkár és Orth Győző belmissziói titkár. A vendégeket keresetlen szavakkal Boros Jenő esperes-lelkész üdvözölte, élén a szatmári, szatmárnémeti lelkészi és világi kar képviselőivel.

A templomszentelés december 10-én 10 órakor ment végbe. A vidéki lelkipásztorok, meghívott előkelőségek, kocsik hosszú sorával hajtottak ki a kültelki templomhoz, ahol az érkezőket Boros Jenő esperes-lelkipásztor, Kiss Bertalan és Sárközy Lajos lelkészek fogadták. Boros Jenő a szatmári hiveknek és a nagybányai egyházmegyének a Püspök úr megjelenése feletti örömét fejezte ki. Válaszában a Főtiszteletű úr élménynek nevezte minden egyes megjelenését e nagymultú kálvinista gyülekezetben, mely mindig igyekszik, hogy az ősi emlékekhez ujakat kapcsoljon.

Az első istentiszteleten Csernák Béla egyházkerületi főjegyző

mondotta a bevezető imádságot. Ésaiás könyvének 40. részéből olvasott lectiot, majd buzgó könyörgésben füzte tovább a próféciát.

Püspök úr Zakariás próféta 4: 6. alapján vont analógiát a második jeruzsálemi templom és a kerületünkben utóbb épült két templom felépítése között (erdőhegy-kisjenői és szatmár-kültelki) s ezt a tényt, mint Isten Lelkének csodálatos munkáját állította a hivek elé. Különösen kiemelte a szatmári gyülekezet áldozatos és történelmi multu egyházszeretetét, mely a magyar reformáció elterjedésében egykor nagy szerepet játszott. (Óvári és Erdődi zsinatok.) A szatmári gyülekezet ismét bebizonyította, hogy méltó nagy multjára. Mint Zakariás próféta próféciájára a fogságból hazatért, elcsigázott, elszegényedett zsidók felépítették ama második házat, melynek dicsősége nagyobb lett az elsónél, mert Isten Fiát látta falai között, éppenugy a szatmáriak is uj templomot építettek s ezt sem erővel, sem hatalommal, hanem az Isten Lelkével alkották meg. És amig ez a Lélek ott lesz a falak között, ott lesz Szatmár városának kálvinista intézményeiben, addig annak a népnek nem szabad kétségbeesnie. Mert ez a nép „*Alkotni hivatott, sokra küldett, naggyá tétetett.*” — Befelező szavaiban meghatottan mondott köszönetet a szatmáriaknak a Püspök ur s idézte a Jelenések könyvét: *Légy hiv mindhalálig!*

Templomszentelő imádságában, mint Salamon király kérte az Örökkévalót, hogy bár kézzel csinált templomokban nem lakozik, de fogadja kegyelmesen az uj templomot és lakozzék benne, mint a ködben a szent Sionon. »Ne hangozzék itt más, mint igaz beszéd, idegen tudomány üzve legyen e szent helyről.« Könyörgött Istenhez, hallgassa meg mindazokat, akik az uj templomba hozzák lelkük terhét, imádságaikat. »Az Isten a mi reménységünk, mikor reánk tört ellenségünk.«

Az istentisztelet végeztével következett volna Kiss Bertalan szatmári lelkésznek a templomépités történetéről írt előadásának elolvasása, ami azonban a hivek nagy sajnálatára külső akadályok miatt elmaradt.

Délben a református leányiskola tornacsarnokában több száz teritékes közebed volt. Az első pohárköszöntőt a Püspök ur mondotta: »Mikor a magyar ember a fehér asztalhoz ül, első gondolatai az ország első embere, a király felé szállnak« — kezdette felköszöntőjét, majd poharát Ófelsége II. Károly király egészségére üritette ki. Ezután Kiss Bertalan a templomépités vezetője emelkedett szólásra. Köszönetet mondott a Püspök urnak, Csernák Béla egyházkerületi főjegyzőnek, megemlékezett dr Thúry Kálmán egyh. ker. főgondnokról. Felköszöntötte Tabajdy György szatmári főgond-

nokot, aki a templomépítési mozgalom áldozatkész támogatója volt, Debreczeni István volt szatmári, jelenleg temesvári lelkészt, aki a templomépítés gondolatának fundamentumvevője. Megemlékezett még Balajthy Jenő egyhker. titkárról, Orth Győző belmissziói titkárról, majd a templomépítésben segítő munkatársakról: Fodor Gáborról, Király Lajosról, Tasnady Józsefről, Gyüre Lajosról, Kiss Sándorról, Károlyi Sándorról, Király néniről, Fürj néniről. A közönség lelkesen ünnepelte a felköszöntötteket, különösképpen pedig a Püspök urat, Csernák Béla egyházker. főjegyzőt, Debreczeni István nevének említésére szünni nem akaró ováció zengett fel, jeléül annak, hogy nem tudja őt elfelejteni a szatmári gyülekezet. Felsorolta ezután a belvárosi asszonyokat is, mint lelkes munkatársait, Uray Jenőné, Bölöni Lászlót, az ifjuság képviselőit. Majd meghatott hangon tett bizonyosságot lelki élettársáról, a szatmári gyülekezetről, melyről elmondhatja, hogy lélekben egy lett vele. A gyülekezet lelkesedésének illusztrálására felemlítette, hogy amikor egy 60.000 leis adósság kifizetéséről volt szó, rövid idő alatt ennek háromszorosát gyűjtötték össze.

Kedves jelenet volt Szikorák Ica verses felköszöntője, aki az ifjuság nevében köszöntötte a Főtiszteletű urat.

Délután négy órakor a kültelki templomban ünnepély volt. Kiss Bertalan lelkész imája után a Református Leánygimnázium énekkara Csengeryné Kiss Ilona vezényletével énekelt, majd Matos Pál evangélikus lelkész modott gondolatokban gazdag beszédet. Székely Margit magával sodró szavalata után Erdey Lajos énekében gyönyörködött a hallgatóság. Az orgonakiséretet dr Csengeryné látta el. Kulcsár Ernő segédlelkész alkalmi verset szavalt a tőle megszokott alapossággal. Az ünnepély közénekkel ért véget.

Este hat órakor a láncostemplomban a belvárosi reformátusok részére megrendezett templomi ünnepségen Sárközi Lajos németi lelkész mondott hatalmasan szárnyaló prófétai imádságot, majd File József, a tehetséges fiatal muzsikusz vezetésével a Református Tanítónőképzősök Énekkara adta elő zenekari kísérettel Schubert egyik értékes szerzeményét.

Az ünnepi beszédet Debreczeni István temesvári lelkipásztor mondotta. Alapigéül Szatmárról való elbúcsuzásakor mondott beszédének textusát választotta. Ennek alapján fundamentumvetés idejére emlékezett vissza: *„Mert más fundamentumot senki sem vethet azon kívül, amely vettetett, mely a Jézus Krisztus.”* Majd hangsúlyozta, hogy a templom falainak felépítésével még nem fejeződött be az építés, mert most az a feladat áll a gyülekezet előtt, hogy Isten templomává épüljön minden hívő lélek: *„Nem tud-*

játok-é, hogy ti Isten temploma vagytok és az Isten lelke lakozik bennetek?"

Ifj. Csecskedy Károly Beethoven egyik művét adta elő meglepő tudással. Szikorák Ica a szatmári ifjuság legjobb szavalója »A kültelki hivekhez« c. gyönyörű alkalmi költeményt szavalta el, magával ragadva az egész közönséget. Művészi teljesítmény volt Matos Pálné énekszama, aki Loeve: Ora c. balladáját adta elő Csecskedy Károly orgonakiséréte mellett.

Orth Győző belmissziói titkár a templomépítés jelentőségéről tartott előadást. Ezt éppen abban jelölte meg, hogy a templomépítés időszerűtlen volt, mert minden templomépítés időszerűtlen. De éppen ebben az időszerűtlenségben, ebben a világtól egészen elütő voltában van jelentősége. Ez a *más*, Isten ügye, Isten világa, mely éppen lelki voltánál fogva üt el mindentől, ami e világhoz tartozik. Ezt képviseli a templom, mely eme jelentésénél fogva mindig emlékeztet a „*második ház dicsőségére*,” a keresztre feszített és megdicsőült Jézus Krisztusra, Krisztus testére, a lelki házra, az Anyaszentegyházra.

Az ünnepséget Felker József szavalata zárta be, aki „*Templomszenteléskor*” címmel alkalmi verset adott elő, hatalmas felkészültséggel.

Az új templom pedig művészi gótikus stílusával belerajzolódik a szatmárkültelki világ szilhouettjébe, belevésődik a kültelki reformátusok lelkébe s pusztá létével hirdetni fogja, hogy minden korban ihlet Isten lelke nagy, nemes tetteket, de sokkal inkább a benne szóló tiszta igével hirdetni fogja és mi kérjük az Örökkévalót, hogy hirdesse is az örök *Evangéliumot*.

O. Gy.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Hegedüs Albert szalacsi lelkipásztor, egyházmegyei tanácsbíró december 8-án, élete 55-ik évében váratlanul elhunyt. A theol. elvégzése után Sarkadon lett s. lelkész, honnan 4 évi működés után előbb Aradra, majd egy év múlva Dobrára távozott. Ekkor egyszerre két egyházközség is rendes lelkészévé választotta, u. m. a pasabi és a szalacsi s az utóbbit fogadta el, hol 1915-től kezdve működött. Érdemének elismeréséül az egyházmegye 1927-ben aljegyzőjévé, majd tanácsbíróvá, a lelkészértekezlet pedig elnökévé választotta. Gyülekezete a szó szoros értelmében rajongásig szerette, amit egyfelől hűséges sáfárkodásánál, másfelől határtalan nagy jószágával nyert meg. Családot nem alapított, de mindenkinek apja, testvére volt. Senki nem tudott úgy hozzáfordulni, hogy kérését ne teljesítette volna. Számtalan azoknak a száma, akiket anyagilag támogatót. Ha neki nem állott módjában, akkor inkább ő kért köl-

csön, csakhogy segítsen. 14 keresztyermeke volt, akik részére már elkészítette a karácsonyi ajándékokat: mindegyiknek egy öltözet ruhát. Temetésén meghatóan nyilvánult meg a szeretet és részvét. 18 palástos lelkipásztor vett részt és óriási közönség: a község apraja-nagyja és a vidékről sokan, kik zokogva vettek bucsut szeretett pásztoruktól. Hisszük, hogy eltépett neki az igazság koronája.

☼☼☼☼☼☼ | HIREK | ☼☼☼☼☼☼

Az orthodox synodus határozataiból. A bukovinai metropolita kérésére illetékes helyen közbenjárnak, hogy a bíróságoknál az esküt ünnepélyesen és csak súlyos esetekben vegyék ki. Azt az eddig fennálló szokást, hogy egyik püspökség a másik területéről nem vesz át lelkészeket, megszüntették. A synodus kimondta, hogy lelkészek az illetékes főhatóság előzetes engedélye nélkül egymásközti nézeteltérések esetén nem fordulhatnak világi bírósághoz. Előterjesztenek az iparos-tanonc iskolák vallásoktatási fántervére egy javaslatot. Közbenjárásra kérik a synodust a tekintetben, hogy a Társadalmi Szolgálat felügyelői (inspectorai) közé lelkészeket is nevezzenek ki. Előterjesztik az Amsterdamban a Keresztyén Ifjusági Szövetségek 1939-ben tartott világgyűlésére szóló meghívót, kérve képviselők kiküldését. A synodus kéri az országör intézményt, hogy a lelkészekkel szembeni köszöntésnél a következő formulát használják: »Egészséget, kezeit csókolom. Atyám«, »Egészséget, Isten áldjon meg!« — felel a lelkész, áldólag emelvén fel kezét. A zsidók áttérésére és megkeresztelésére vonatkozólag a következő határozatot hozta: 1. csak abban az esetben veszik figyelembe a zsidók gör. kel. hitre térés iránti kérését, ha bebizonyítják, hogy román állampolgárságukat szabályszerűen szerezték meg, 2. a lelkészek kötelesek az áttérni szándékozókat a legkomolyabb katechézisben részesíteni és csak akkor keresztelhetik meg, ha meggyőződtek arról, hogy az áttérés nem külső érdekből, hanem meggyőződésből történik, 3. illetékes helyen közbenjárnak, hogy az állami anyakönyvvezetők csak akkor jegyezzék be az áttérési megjegyzést az aktákra, ha az áttért zsidók az egyházi hatóságok által kibocsátott keresztlevelet felmutatják. Közben járnak a Műemlékek Országos Bizottságánál, hogy megbizottjuk az ország egyetlenegy templomából se vehessen át egyetlen régi tárgyat sem az illetékes egyházfő előzetes engedélye nélkül.

Több lelkész ur reklamálja, hogy a december 15-én kiküldött csomagokból hiányzik a most lejegyzékelt Elvarázsolt királyfi c. szindarab. A püspöki hivatal emlékezetébe idézi lelkész uraknak, hogy csak a jegyzékbevitel történt most, de a szindarab még november hó közepén kiküldetett, s éppen ezért sziveskedjenek a reklamáló lelkész urak visszaemlékezni, hogy fent jelzett szindarab vajjon birtokukban van-e, mert ha nem lenne, az esetben a hiányt megreklamáljuk illetékes helyen.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

8193—1939-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tanszerraktárunk kiadásában megjelent az új anyakönyvek beosztásának megfelelő 7 évre szolgáló értesítő könyvecske. Ára darabonként 8 Lei. Beszerzése nem kötelező s inkább csak azon iskoláknak szántuk, ahol a tanulók nagyszáma miatt nehezebb a szülőkkel való közvetlen érintkezés. Az eddig beérkezett megrendeléseket már kiküldtettem, de ha valahova a megrendelt értesítő könyvecskék nem érkeztek meg, az iskolaszéki elnök ur sziveskedjék a megrendelést megismételni. Oradea., 1939 december 14. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

8446—1939-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. esperesi és lelkészi hivatalnak.* Tudomásul vétel és mihez tartás végett közlöm a minisztertanácsi elnökség 1939 december 5. napján 1147. sz. alatt kelt s a vallás és művészetügyi minisztériumhoz megfelelő intézkedés végett megküldött átiratát:

»Miniszter Ur! A miniszterelnök ur megbízásából van szerencsénk Önt az Ö részéről felkérni, hogy sziveskedjék az összes azon állami, törvényhatósági és községi intézményeknek, amelyek az Ön minisztériumához tartoznak. az Ön által szükségesnek talált rendelkezést kiadni, hogy a mai napig gyűjtött és a jövőben gyűjtendő ócskavasat az illető hatóságok őrizzék meg, hogy azt a pénzügy-minisztérium, központi árlejtési hivatala 358,271—1939. sz. közbenjárásának megfelelően bármikor a hadfelszerelési minisztérium rendelkezésére lehessen bocsátani.« Főtitkár: M. Vtahide s. k. A kiadvány hitelül: Th. Zamfirescu s. k. Oradea—Naggyárad, 1939 december 16. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

8706—1639. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. esperesi és lelkészi hivatalnak.* Tudomásul vétel és mihez tartás végett közlöm Tökés Ernő bucurești esperes ur információja alapján a vasuti félárújegy váltására jogosító igazolványok érvényére nézve a hivatalos lap 1939 december 1-én 8041—1939. sz. alatt megjelent körrendelet kiegészítéseként a következőket:

a) A további évek számára azon vasuti igazolványok, amelyekben az évnegyedi láttamozásra már nincsenek megfelelő lapok, pótlapokkal fognak ellátni, de csak a következő évnegyed folyamán.

b) A legközelebbi évnegyedre a láttamozás minden esetben a jelen vasuti igazolványban fog megtörténni és pedig:

1. ha van láttamozásra még az igazolványban hely, akkor a következő lapon eszközözendő az esperesek által,

2. ha azonban már betelt az igazolvány, mint ahogy a legtöbb igazolvány betelt, akkor az 1940 január-márciusi évnegyedre az esperesi láttamozás a cimlapnak belső üres oldalán eszközözendő és pedig annak felső féloldalán.

c) Utadó bélyeg II-od osztályu igazolványra 30 leies, III-ad osztályu igazolványra 5 leies bélyeg ragasztandó.

Biztosítási bélyeg nem kell új, mert az utolsó ilyen bélyeg március 31-ig érvényes. — Oradea, 1939 december 21. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	☉☉	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
Református Püspöki Hivatal Oradea,	☉☉	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	☉☉	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	☉☉	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

ÚJ KIADÁSÚ

HANGJEGYES NAGYBETŰS ÉNEKESKÖNYV MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerületi Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

Bármilyen az egyház közigazgatását szolgáló hivatalos nyomtatvány, boríték, levél-papír, presbiteri gyűlési meghívó, jegyző-könyvnek vonalas papír stb. megrendelhető A PÜSPÖKI HIVATALNÁL.

A
„REFORMÁTUSOK LAPJA“

**1939. ÉVFOLYAMÁBAN MEGJELENT
HIVATALOS RENDELETEK**

**BETÜRENDES
TÁRGYMUTATÓJA**

A R E N D E L E T			Oldal- szám
1938. évi hiv. sz.	1939. évi hivatalos száma	t á r g y a	
—	2916, 3313	A bszolváló (VII. o. el. isk.) vizsgákról	191, 202
	4918	Adókról (látványossági)	298
9561	—	Act de angajamentek (tanítói) felbélyege- zéséről	22
—	3943	Agrár (egyházi) kimutatásokról	237
—	4074	Alapszabályokról (nyug. i.)	239
—	1525	Alkotmány kihirdetésének iskolai megün- nepléséről	83
—	—	Ambulatorium (református)	343
—	—	Angol püspök látogatása	309
—	3313, 8193	Anyakönyvek Revizorátushoz való letéte- léről	203, 460, 475
—	3313, 8193	Anyakönyvek revizorátusi láttamozásáról	203, 460, 475
—	—	Aradi volt lelkész: Csécsi Imre végleges nyugdíjazása	44
—	—	Aranymondás — verseny	105
—	—	Ardai Aladár nszalontai esperes-lelkész el- len Dohi Árpád borsi lelkésznek ügyé- ben nyilatkozat	81
—	171, 649, 8041	Arcképes C.F.R. kedv. igazolvány-kéréshez szükséges kellékekről	23, 46, 450, 475
—	3595	Autorizációkról (tanítói)	227
—	6608	Autorizációs (tanítói) kérvények felterjesz- téséről	399
9901	2382, 3595	Autorizációs (tanítói) kérvények mellékle- teiről	10, 148, 227
—	6507	»ÁBC.« rendelkezésekről	421
—	553	Állami és községi iskolai segélyre vonat- kozó igényünkről	59

A R E N D E L E T			Oldal- szám
1938. évi hiv. sz.	1939. évi hivatalos száma	t á r g y a	
—	1847	Állami iskolák növendékeinek istentiszte- leteken való részvételéről	106
—	649	Állami kisebbségi tisztviselők 50%-os vas- uti jegyeiről	46
—	649	Állami kisebbségi tisztviselők román nyelv vizsgáiról	46
—	649	Állami, megyei vagy községi hivatalok vi- seléséről	46
—	649	Állami költségvetésben iskolai könnyebbi- tésekről	45
—	956	Állampolgársági (tanítók) revizióról	58
—	649	Államsegélyről (lelkészi)	46
3314	—	Államsegélyt élvező lelkész jellegű nyug- díjintézeti tagok tagdíj befizetéseinek nyugtázásáról	215
—	—	Árvaházi Református Képes Naptár 1940. évi irodalmi műveire Pályázat	135, 155, 191
—	—	B agothay Sámuel szatmári főgimn. tanár elhunytá	144
—	649	Bankok (kisebbségi) fejlődéséről	46
—	—	Bánsági egyházmegyei lelkész-értekezleti közgyűlése	404
—	649	Beadványok (polgármesteri hivatalokhoz intézett) nyelvéről	46
—	649	Beiratásokról (iskolai)	45
—	5272	Beiratkozásokról (elemi iskolai)	309
—	—	Belényesujlaki h. tanítói állásra »Pályázat«	287
—	282, 7380	Belmissziói szervek működéséről	33, 432
—	5074	Bélyegek (számla) taxájának felemelésé- ről (3 ^{0/00} -ról 4 ^{0/00} -re)	315
—	7380	Bibliakörök működéséről	432

A R E N D E L E T			Oldal- szám
1938. évi hiv. sz.	1939. évi hivatalos száma	t á r g y a	
—	—	Bihari egyházmegye közgyűlése	407
—	—	Borsi lelkésznek: Dohi Árpád — Ardaí Aladár nszalontai esperes-lelkész elleni ügyben Nyilatkozat	81
—	7882	Bepiszkolódott vagy megsérült király, nagyvajda, e.-ker.-i elnökségi képek és ország-cimer beküldéséről	450
—	649	Czégfeliratok (kereskedői) szerkesztéséről román-magyar nyelven)	46
—	171, 649, 8041, 8706	C. F. R. kedv. igazolvány kéréséhez szükséges kellékekről	23, 46, 450, 475
—	649	Családnevek irásáról	32, 46
—	7401	Családi pótlékok (lelkészi kongrua) igénylésekről	423
—	—	Csengerbagosi h. ktanítói állásra »Pályázati hirdetés	271, 287
—	—	Cserehirdetés lelkészi állásra	344
—	—	Csécsi Imre volt aradi lelkész végleges nyugdíjazása	44
—	7350	Csütörtök d. u. heti szünet tartásáról	423
—	—	Debreceni Kollégium 400 éves jubileumi ünnepe	33, 82
—	6526	Diakonissza füzetek árának elszámolásáról	398
—	6526	Diakonissza perselypénzek elszámolásáról	398
—	—	Dohi Árpád borsi lelkésznek Ardaí Aladár nszalontai lelk.-esperes elleni ügyben Nyilatkozat	81
—	—	Debreczeni István temesvári lelkész jubileuma	458

A R E N D E L E T

1938. évi hiv. sz.	1939. évi hivatalos száma	t á r g y a	Oldal- szám
—	2422	Egészségügyi szervekkel való együttműködésről	148
—	—	Egyházi adótartozások bírósági uton behajthatók	329
—	282	Egyházi intézmények működéséről	33
—	1858, 3452	Egyházi közvagyonok leltároztatásáról	214
9930	—	Egyházi pótköltségvetésről	9
—	2330	Egyházi testületek gyűlési engedélyezéseiről ill. bejelentéseiről	149
9598	7415, 7882	Egyházkerületi Elnökség arcképeinek elhelyezéséről	23, 422, 450
—	7882	Egyházkerületi elnökségi képek — megsérült vagy bepiszkolódott — beküldéséről	450
—	2060, 6933	Egyházkerületi lelkészértekezleti ügyekről	85, 105, 396
—	7676	Egyházközségek elemi iskolai nyomtatványok megterheltetéséről	434
—	458, 8438	Egyházközségi ingatlanok tűzbiztosításairól	47, 463
—	6778	Egyházmegyei tanítóértekezletek programjának miniszteri jóváhagyásáról	396
—	—	Egyházzról beszámoló	27, 42
—	2548	Elemi iskolai V—VII. oszt. tanítás befejezéséről	167
—	6777	Elemi iskolai V.—VII. oszt. tankönyvek, amelyeknek min. enged. száma még nem járt le, — használatáról	396
—	1811	Elemi iskolai régi nyomtatványok használatáról	95
—	5272, 5399	Elemi iskolai 1939—40. tanévi beírásokról	330, 309
—	5399	Elemi iskolai tanév megkezdéséről	330
—	6291	Elemi iskolai tankönyvek kötelező használatáról	382
—	1812	Elemi iskolai új tanterv életbeléptetéséről	95
—	288	Elemi iskolai új tanterv jóváhagyásáról és megrendeléséről	47
—	288	Elemi iskolai új tanterv rendelkezésekről	47

A R E N D E L E T			Oldal- szám
1938. évi hiv. sz.	1939. évi hivatalos száma	t á r g y a	
—	1588	Elemi iskolai vezérinspektor: Mateescu Constantin kinevezéséről	95
—	1588	Elemi iskolai vezérinspektor: Pora Andrei lemondásáról	95
—	649	Erdélyi magyar mezőgazdasági egyesület működéséről	47
—	649	Erdélyi Múzeum-egyesületről	47
—	—	Erdőhegy-kisjenőben templomszentelés	409
—	4266, 4505	Erkölcsei bizonyítványok kiállításáról	268
—	7956	Egyházkerület elismerése	453
—	4581	Énekeskönyvekből a magyar »Himnusz« és a »Szózat« kivágásáról	267
—	—	Érendrédi II. tanítói illetve tanítónői állásra »Pályázati hirdetés«	271
—	649	Érettségi vizsgai tanárok (kisebbségi felekezeti liceumokban) kinevezéséről	46
—	7079	Érettségizett (sikeresen) jelöltekről	411
—	—	Érmelléki egyházmegye lelkészértekezlete és közgyűlése	392
—	—	Értarcsai ideigl. ktanítói állásra »Pályázati hirdetés«	271
—	3313	Évvégi iskolai statisztikai kimutatások beküldéséről	203
—	5906	Fegyelmezetlenség megelőzéséről és elnyomásáról	397
—	7610	Feketetóti lelkész felhívása árvíz folytán szenvedett nagymérvű rombolásról	419
—	649	Felekezetek (kisebbségi) történelmi autonómiájáról	46
—	649	Felekezetek vallásánárainak (középiskolai) kinevezéséről és véglegesítéséről	46
—	1847	Felekezeti iskolák növendékeinek istentiszteleteken való részvételéről	106
9934	—	Fentartói járulék (ny. i.) fizetéséről	10

A R E N D E L E T			Oldal- szám
1938. évi hiv. sz.	1939. évi hivatalos száma	t á r g y a	
—	2819	Fényképes postai levelezőlapoknak Magyarországra való küldésének eltiltásáról	191
—	649	Folyóiratok címében helységek megjelöléséről (kisebbségi nyelven).	46
—	—	Figyelmeztetés III. és IV. oszt. »Minerva«-féle kézikönyvekről	451
—	—	G álospetri k-tanítói állásra »Pályázat«.	239
—	5905	Gáz (yperit) elleni védelemről.	357
—	5052	Gázmaszkarendelésről.	359
—	2661, 5642	Gáztámadások elleni védekezésről	190, 346
—	—	Géresi II. tanítói állásra »Pályázat«.	463
—	282	G yűlések (egyházi) tartásáról	33
—	2330	Gyűlések (egyházi testületek, kulturális egyesületek, vasárnapi iskolák és biblia-órák) engedélyeiről ill. katonai hatóságokhoz való bejelentéséről	149
—	1847	H adsereg fegyverben való istentiszteleteken leendő megjelenéséről	107
—	—	Halálozások (lelkészi)	144, 473
—	—	Hamar György ujszentesi lelkész nyugdíjazása	44
—	—	Hegyközpályi org. helyettes tanítói állásra »Pályázat«.	11
—	3313	Helyettes tanítók állomás helyének elhagyásáról	203
—	3313	Helyettes tanítók szünidei címüknek jelentéséről.	203
—	649	Helységek megjelöléséről (kisebbségi nyelven)	46
—	4581	Himnusz (magyar) énekeskönyvekből való kivágásáról	267

A R E N D E L E T			Oldal- szám
1938. évi hiv. sz.	1939. évi hivatalos száma	t á r g y a	
—	2423	Hivatalos közleményeknek Propaganda Államtitkársághoz való küldésről . . .	148
—	649	Hivatalos levelezés nyelvről (állam) . .	46
—	—	Hegedüs Albert szalacsi lelkész elhunytá.	473
—	5674	»Hangya«-féle iskolai szövetkezetek megszervezéséről	358
—	—	Hiripi k-tanítói állásra »Pályázat« . . .	287
—	4791	Hivatalos levélborítékok felírásáról . . .	286
—	—	Hírek (rém, riasztó, hamis) megelőzéséről és elnyomásáról	397
—	649	Iljusi egyesületek működéséről . . .	46
—	—	Iljusi konferencia (tenkei)	301
—	3742	Illetékegyenérték adó felebbezésekről . .	215
—	—	Inasotthonba (n-várad) felvételtől Értesítés	297
—	3780	Inspektori iskolalátogatási jegyzőkönyvek beküldéséről	227
—	3313	iskolai anyakönyvi nyomtatványok (rég) használatáról	203
—	3313	Iskolai anyakönyvek revizori láttamozásáról	203
—	3313	Iskolai anyakönyveknek revizorátusnál való letételéről	203
—	649	Iskolai beiratásokról	45
—	6031	Iskolai beiratásokról (tanítónként) 40-ről 50-es látszámig	370
—	5272, 5399	Iskolai (elemi) 1939—40 tanévi beiratásokról	309, 330
—	3313	Iskolai épületek jó karba helyezéséről . .	203
—	649	Iskolai könnyebbitésekről (az állami költségvetésben)	45
—	553	Iskolai községi és állami segélyre vonatkozó igényünkről	59
—	—	Iskolai (elemi I—IV. o.) tanév megkezdéséről	330

A R E N D E L E T			Oldal- szám
1938. évi hiv. sz.	1939. évi hivatalos száma	t á r g y a	
—	1525	Iskolai nemzeti ünnepről (Alkotmány ki- hirdetésének évfordulóján)	83
—	6528	Ifjúsági Keresztyén Egyesületek Világszö- vetségének imahete	394
—	553	Iskolai nyilvánossági jogért beadott kérvé- nyekről	59
—	2423	Irodalmi kiadványoknak Propaganda Állam- titkársághoz való küldésről	148
—	553	Iskolai nyilvánossági jogért beadott kér- vényekről	59
—	649	Iskolai nyilvánossági jog megadásáról . .	45
—	7646	Iskolai (elemi) nyomtatványok megterhel- tetéséről	45
—	3313	Iskolai (évvégi) statisztikai kimutatások beküldéséről	434
—	65, 649	Iskolai segélyről (14 $\frac{1}{4}$ -os)	203
—	5671, 6255	Iskolai szövetkezetek megszervezéséről .	21, 38, 45
—	6291	Iskolai (elemi) tankönyvek kötelező hasz- nálatáról	358, 380 382
—	6777	Iskolai V—VII. el. oszt. tankönyvek hasz- nálatáról	396
—	288	Iskolai (új, elemi) tanterv jóváhagyásáról és megrendeléséről	47
—	6539	Iskolai tanfelszerelés használatáról . . .	399
—	2404	Iskolai titkárok és szolgáltnak teljes címük és a lakhely változtatásoknak illeté- kes hadkiegészítő parancsnoksának való közléséről	149
—	3458	Iskolai zászlók kezeléséről	227
—	2819	Iskolákról vett fényképes postai levelező- lapoknak Magyarországra való elkül- désének megtiltásáról	191
—	7935	Iskolák (új) létesítéséről	450
—	6007	Iskolás gyermekek (szegénysorsu) gyenge táplálkozásáról	369
—	1847	Istentiszteletek tartásáról	106

A R E N D E L E T			
1938. évi hiv. sz.	1939. évi hivatalos száma	t á r g y a	Oldal- szám
—	1847	Istentiszteleteken való részvételről . . .	106
—	7786	Istentiszteleteken katonai előképzősök részvételéről	443
—	649	Jelvények használatáról	47
—	—	Józsefházai kántortanítói állásra »Pályázati hirdetés«	315
—	—	Jubileum (lelkészi)	308
—	3313	Junius 8-i nemzeti ünnepély rendezéséről.	202
—	6223	Kamatok (törvényes) számításáról . . .	382
—	—	Karnagy-továbbképző tanfolyam	307
—	1847, 7786	Katonai előképzősöknek, istentiszteleteken való részvételéről	107, 433
—	2140	Katonai szolgálatra bevonult (csapatössze- vonás) tanítók helyettesítéséről . . .	133
—	5543	Katonai kiképző behívások (elrendelt) alóli mentességről	347
—	5051	Katonai (központi és külső szolgálati tiszt- viselők) helyzetek teljes tisztázásáról	313, 314
—	5050	Katonai (tartalékos tisztek) helyzetek teljes tisztázásáról	312, 313
—	—	Kántori (önálló, temesvári) állásra »Pá- lyázat«	11, 44
—	649	Kereskedői cégfeliratok szerkesztéséről (román-magyar nyelven)	46
—	3458	Képekről (tantermekben kifüggesztett) . .	227
—	5906	Kémkedések megelőzéséről és elnyomá- sáról	397
—	7882	Kifakult nemzeti zászlók beküldéséről . .	450
—	596	Kihallgatásokról (miniszteri, államtitkári, főtitkári és igazgatói)	398
—	7415	Király arcképének kifüggesztéséről . . .	421
—	7882	Királykép — megsérült, vagy bepiszko- lódott — beküldéséről	450

A R E N D E L E T			Oldal- szám
1938. évi hiv. sz.	1939. évi hivatalos száma	t á r g y a	
—	—	Királydaróci ideigl. kántori állásra »Pályázat«	329
—	—	Kisbábonyi ktanítói állásra »Pályázati hirdetés«	299
—	649	Kisebbségi állami tisztviselők román nyelv vizsgájáról	46
—	649	Kisebbségi állami tisztviselők 50%-os vasuti jegyéről	46
—	649	Kisebbségi állampolgárok különböző érdeképviseleteken való részvételéről . .	46
—	649	Kisebbségi bankok és szövetkezetek fejlődhetéséről	46
—	649	Kisebbségi polgármester kinevezéséről .	46
—	—	Kiskereki h. ktanítói állásra »Pályázati hirdetés«	271
—	—	Kismajtény — Mezőbajji lelkész — csere	450
9598	—	Királykép elhelyezéséről	23
—	—	Kisbábonyi lelkész: Tóth Gábor nyugdíjazása	44
—	649	Kisebbségi nyelv használatáról	45
—	649	Kisebbségi történelmi felekezetek autonómiájáról	46
—	—	Kiss Sándor karánsebesi lelkész beiktatása	19
—	6004	Kongruák (tanítói) szétosztásáról (1939. szept. 1-től)	371
—	649	Kongruáról (lelkészi)	46
—	3514	Kongruát élvező lelkész jellegű nyugdíjintézeti tagok tag.díj befizetésének igazolásáról	215
—	—	Koronka Pál dr vetési lelkész megválasztása	19
—	649	Könyvtárról (Teleki)	47
—	649	Középiskolai vallástanárok (felekezeti) kinevezéséről és véglegesítéséről . .	46
—	649	Közlönyök címében helységek megjelöléséről (kisebbségi nyelven)	46

A R E N D E L E T			Oldal- szám
1938. évi hiv. sz.	1939. évi hivatalos száma	t á r g y a	
—	2819	Közművelődési intézményekről (magyar) való fényképes postai levelezőlapoknak Magyarországra leendő küldésének eltiltásáról	191
—	1858, 3452	Köztulajdonok leltározásáról	214
—	65, 649	Községi 14%-os iskolai segélyről	21, 38, 45
—	8444	Közigazgatási járulék fizetéséről	463
—	649	Községi, állami vagy megyei hivatalok viseléséről	46
—	553	Községi és állami iskolai segélyre vonatkozó igényünkről	59
—	649	Községi tanácsok nyelvhasználatáról	46
—	—	Közigazgatás — ingyen	289
—	5906	Közönségnek a Minisztérium helyiségeibe való belépéséről	397
—	7079	Középiskolába járó ref. növendékek számának bejelentéséről	411
—	7729	Középiskolai tankönyvek elszámolásáról	435
—	2330	Kulturális egyesületek gyűlési engedély kérésekről	149
—	—	Kultusztörvényi módosítások	37
—	—	Külmissziói lelki gyakorlatra Meghívó	293
—	—	Külmissziói munkákról beszámoló előadás	8
—	7079	Különbféle liceumoknál érettségi, vagy tanítóképzőknél tanítói képesítő vizsgálatra jelentkezett ref. jelöltek számának bejelentéséről	411
—	4918	Látványossági adókról	298
—	2564	Legátusi szolgálatok zavartalan ellátásáról	179
—	3487	Lejárt jóváhagyású tankönyvek használatának eltiltásáról	215
—	—	Legátusi bizonyítványok kiadásáról	191
—	—	Lelkészbeiktatás (Kiss Sándor karánsebesi lelkész)	19

A R E N D E L E T			Oldal- szám
1938. évi hiv. sz.	1939. évi hivatalos száma	t á r g y a	
—	—	Lelkészbeiktatás (dr. Koronka Pál vetési lelkész)	85
—	—	Lelkészcsere	450
—	649	Lelkészek kongruájáról	46
—	7134	Lelkészerőtekezleti (eh.-kerületi) Meghívók	410
—	2060, 6933	Lelkészerőtekezleti (egyházkerületi) ügyek- ről	85, 105, 396, 431, 455
—	—	Lelkeszi beiktatásokról	147, 166, 458
—	—	Lelkeszi jubileum	308, 458
—	7401	Lelkeszi kongrua családi pótlék igénylésé- ről	423
—	3514	Lelkeszi jellegű (kongruát élvező) nyugdij- intézeti tagok tagdíj befizetéseinek nyugtázásáról	215
—	719	Lelkeszképesítői (I. II. stb.) vizsgálatokról	358, 435
—	—	Lelkeszköri értekezlet	420
—	—	Lelkesz-meghívások	99, 132, 432
—	—	Lelkigyakorlatra (külmissziói) Meghívó .	293
—	—	Lelkesz választás (dr. Koronka Pál vetési lelkész)	19
—	1858, 3452	Leltározásokról (közvagyon)	214
—	649	Levelezés (hivatalos) nyelvéről (állam) .	46
—	2819	Levelező-lapoknak — fényképes postai — Magyarországba való küldésének el- tiltásáról	191
—	4791	Levélborítékok (hivatalos) feliratáról . .	283
—	2661, 5642, 5816	Légvédelmi intézkedésekről	190, 346, 357
—	—	Liceumokban (kisebbségi, felekezeti) tanult növendékek érettségi vizsgájáról . .	46
—	7079	Liceumoknál (különféle) érettségire jelent- kezett ref. jelöltek számának bejelen- téséről	411
—	649	Lobogók használatáról	47
—	—	Lőrinczi Ferenc féle tananyag-beosztás megrendelésére	344, 359

A R E N D E L E T			
1938. évi hiv. sz.	1939. évi hivatalos száma	t á r g y a	Oldal- szám
—	3313	M agánvizsgálatokról	203
—	—	Magoss Ferenc mikolai lelkész nyugdija- zása	44
—	—	Magyar Református Világ-gyűlés (első) emlékfűzet megrendelése	33
—	1588	Mateescu Constantin elemi iskolai vezér- inspektor kinevezéséről	95
—	7134	Meghívók (egyházkerületi) lelkészérte- kezleti	410
—	7882	Megsérült, vagy bepiszkolódott király, nagyvajda, egyházker. elnökségi kép és országcimer beküldéséről	450
—	649	Megyei, állami, vagy községi hivatalok vi- seléséről	46
—	—	Mezőbajj—Kismajtényi lelkész-csere	450
—	649	Mezőgazdasági egyesület (erdélyi magyar) működéséről	47
—	—	Minerva-féle III. és IV. oszt. kéziköny- vekről	451
—	5552	Minerva-féle m. ny. tankönyvrendelésekről	345
—	5906	Minisztérium hivatalos helyiségeibe a kö- zönség belépéséről	397
—	5906	Miniszteri kihallgatásokról	397
—	—	Misszió az egyházkerületi közgyűlésen	454
—	649	Muzeum-egyesületekről (Erdélyi és Székely)	47
—	—	N agybányai egyházmegye közgyűlése	388
—	—	Nagy Endre nyug. lelkész elhunytja	393
—	2125	Nagyenyedi nov. 13. tanítói véglegesítési vizsgáról	150
—	—	Nagyszalontai esperes-lelkész elleni Dohi Árpád borsi lelkésznek ügyében Nyi- latkozat	81
—	7415	Nagyvajda arcképének elhelyezéséről	422
—	7882	Nagyvajdakép — megsérült vagy bepisz- kolódott — beküldéséről	450

A R E N D E L E T			
1938. évi hiv. sz.	1939. évi hivatalos száma	t á r g y a	Oldal- szám
—	6434	Nagyvezérkarhoz intézendő kérvények elintézéséről	381
—	—	Naptár (Ref. Árvaházi Képes) 1940. évi műveire „Pályázat“	191, 135, 155
—	1525	Nemzeti iskolai ünnepekről (Alkotmány kihirdetésének évfordulóján)	83
—	1847, 2322	Nemzeti ünnepek alkalmával tartandó istentiszteletről és részvételekről	106, 134
—	2711	Nemzeti testőrség szervezéséről	190
—	—	Nagyvárad ref. Leánygimnázium h. tanári állásra »Pályázati hirdetés«	239
—	—	Nagyvárad Inasotthonba való felvételtől	297
—	7882	Nemzeti zászló (kifakult) beküldéséről	450
—	7531	Nemzeti zászlók templomokra ki nem tűzéséről	423
—	7415	Nemzeti zászlók nagyságáról, festéséről stb.	422
—	4066	Népiskolai szervezet és szolgálati pragmatika a »Tiszántuli Ref. Egyházkerületben« c. kiadvány beküldéséről	451
—	—	Nits István ujkisodai lelkész egyházm.-i jegyzői választása	395
—	649	Növendékek (kisebbségi felekezeti liceumokban) érettségi vizsgáztatásról	46
—	—	Növendékek tulterhelése	324
—	649	Nyelv (községi tanácsoknál) használatáról	46
—	—	Nyilatkozat Dohi Árpád borsi lelkésznek Arday Aladár nagyszalontai esperes-lelkész elleni ügyben	81
—	553	Nyilvánossági (iskolai) jogért beadott kérvényekről	59
—	3313	Nyilvánossági jog nélküli iskolák magánvizsgáiról	202
—	649	Nyilvánossági jog megadásáról	45
—	1811	Nyomtatványok (rég, elemi iskolai) használatáról	95

A R E N D E L E T			Oldal- szám
1938. évi hiv. sz.	1939. évi hivatalos száma	t á r g y a	
—	7646	Nyomtatványok (elemi iskolai) megterhel- téséről	434
—	—	Nyugdíjazások	44
—	4074	Nyugdíjintézeti Alapszabályról	239
9931	—	Nyugdíjintézeti előírásról. (10 százalékos) .	10
9934	6902, 8444	Nyugdíjintézeti fenntartói járulék fizetésről	10,399,463
9931	518	Nyugdíjintézeti tagdíj fizetéséről	9, 35
—	3514	Nyugdíjintézeti tagok (kongruát élvező lelkész jellegű) tagdíj fizetéseinek nyugtázásáról	215
9931	—	Nyugdíjintézeti pótköltségvetésről	9
9598	7882	Ország címerének elhelyezéséről	23, 450
—	7882	Országcimer — megsérült vagy bepiszko- lódott — beküldéséről	450
—	—	Országos Protestáns Nap	395
—	3313	»Országőr« napokról	202
—	5759	Országőrség bevezetéséről	356
—	1525	Országőrségbe be nem szervezett iskolák- ban tartandó alkotmány kihirdetésé- nek megünnepléséről	83
—	7025	Országőrségi nap: szombat	411
—	—	Orthodox synodus határozatai	474
—	3313	Osztályvizsgákról (I—III. és V—VI.)	203
—	8446	Ó cskavas gyűjtéséről	475
—	282, 2818	Ö szejövetelekről (vallásos)	33, 179
—	5399	Összpontosított (katonai) tanítók helyette- sítéséről	330
—	7415, 7882	Ő felsége arcképének kifüggesztéséről	421, 450

A R E N D E L E T			Oldal- szám
1938. évi hiv. sz.	1939. évi hivatalos száma	t á r g y a	
—	2423	Parlamenti dokumentumoknak »Propa- ganda Államtitkárság«-hoz való kül- désről	148
9686	—	Parókhíalis könyvtári rendről (Ref. Lelki- pásztor Kézikönyv II.)	59
—	—	»Pályázat« tanári állásra	239, 255, 269, 270
—	—	»Pályázat« ktanítói állásra	239, 255, 270, 271, 287, 299, 315, 331
—	—	»Pályázat« org. ktanítói állásra (h. k. pályi)	11
—	—	»Pályázat« ideigl. kántori állásra	329
—	—	»Pályázat« II. tanítói állásra (géresi)	463
—	—	»Pályázat« önálló kántori állásra (temes- vári)	11, 44
—	—	»Pályázat« org. ktanítói állásra (székely- hidi)	71
—	—	»Pályázat« Ref. Árvaházi Képes Naptár 1940. évi irodalmi műveire	135, 155, 191
—	—	»Pályázat« szintei előkönyörgői állásra	107
—	6526	Perselypénzek (diakonissza) elszámolásáról	398
—	649	Polgármesteri hivatalhoz intézett beadvá- nyok nyelvéről	46
—	649	Polgármester (kisebbségi) kinevezéséről	46
—	1588	Pora Andrei elemi iskolai vezérinspektor lemondásáról	95
9930	—	Pótköltségvetésekről (egyházi)	9
9931	—	Pótköltségvetésekről (nyugdíjintézeti)	9
—	2819	Postai fényképes levelezőlapoknak Magyar- országba való küldésének eltiltásáról	191
—	—	Presbiteri ref. Világszövetségről	20, 465
—	—	Protestáns (orsz.) a Nap	395

A R E N D E L E T			Oldal- szám
1938. évi hiv. sz.	1939. évi hivatalos száma	t á r g y a	
—	—	Református Árvaházi Képes Naptár 1940 évi irodalmi műveire »Pályázat« . . .	135, 156, 191
—	—	Református Ambulatorium	343
9686	—	Református Lelkipásztor Kézikönyve II. parókhialis rendről	59
—	—	Református (magyar) Világ-gyűlés (első) emlékfüzet megrendelése	33
—	—	Református (presbiteri) Világszövetségről	45
—	5906	Riasztó (rém, hamis) hírek megelőzéséről és elnyomásáról	397
—	—	Richardson J. M. angol püspök látogatása	309
—	649	Román nyelvvizsgáról (állami kisebbségi tisztviselők)	46
—	719	Románia tartományi beosztású térképekre leendő min. enged. sz. ráírásáról . . .	58
—	—	Sárköz-Sárközüjlaki k.-tanítói állásra »Pá- lyázat«	331
—	—	Segélyezés — pénz nélkül	289
—	—	Segélyezési adományok — szegénysorsú theológusoknak	32
—	3313	Statisztikai (iskolai évvégi) beküldéséről .	203
—	—	Stähelin Richard seengeni (svájci) lelkész látogatása	236
—	6188	»Stat Personal« mellékleteinek tanfelügye- léségi láttamozásáról	370
—	5172	Sürgönyök aláíróinak hivatali minőségének megjelöléséről	314
—	—	Szalacsi lelk.: Hegedüs Albert elhunytá .	473
—	—	Szamosdarai k.-tanítói állásra »Pályázat«	270, 315
—	—	Szatmári ref. Leánygimnáziumba vonat- kozó felvételtől	294

A R E N D E L E T			Oldal- szám
1938. évi hiv. sz.	1939. évi hivatalos száma	t á r g y a	
—	—	Szatmári ref. Leánygimn. tanárnői állásra »Pályázati hirdetés«	255, 270
—	—	Szatmári templomszentelés	469
—	—	Szatmárnémeti ref. főgimnáziumba vonat- kozó felvételtől	294
—	—	Szatmárnémeti ref. főgimn. tanári állásra »Pályázati hirdetés«	255, 269
—	—	»Számadás« c. Vásárhelyi János erdélyi püspök könyvének előjegyzéséről érte- sítés	457
—	5074	Számlabélyegek taxájának felemeléséről (3 ‰—4 ‰-re)	315
—	—	Szárzabereki lelkész: Papp Zsigmond be- iktatása	458
—	6007	Szegénysorsu iskolásgyermek gyenge táplálkozásáról	369
—	—	Szegénysorsu teológusi segélyezési ado- mányok	32
9598	3458	Szemléltető képek elhelyezéséről	22, 227
—	—	Székelyhidi org. k.-tanítói állásra »Pá- lyázat«	71
—	649	Székely Muzeu mról	47
—	—	Szell György nyug. esperes, avasujvárosi lelkész megemlékezéséről	395
—	—	Szintei előkönyörgői állásra »Pályázat«	107
—	7025	Szombati nap: országorségi napról	411
—	—	Szórványmissziói segédlelkészi állás szer- vezése	410
—	4581	»Szózat« (magyar) énekeskönyvekből való kivágásáról	267
—	649	Szövetkezetek (kisebbségi) fejlődéséről	46

A R E N D E L E T			
1938. évi hiv. sz.	1939. évi hivatalos száma	t á r g y a	Oldal- szám
—	—	Tananyagbeosztás (Lőrinczi-féle) megrendelése	344
—	6539	Tanfelszerelések használatáról	398
—	—	Tanfolyam (karnagytovábbképző)	307
—	—	Tanári állásra »Pályázati hirdetés«	339, 255, 269, 270
—	2548	Tanításról (V—VII. elemi oszt.)	167
—	6778	Tanítóértekezletek (egyházmegyei) programjának miniszteri jóváhagyásáról	396
9691	—	Tanítói »Act de angajament«-ek felbélyegzéséről	22
9901	2382, 3595	Tanítói autorizációs kérvények mellékleteiről	10, 148 227
9691	—	Tanítói körü értekezletek leszállíthatásáról	35
—	—	Tanítói kongrua	234
—	6004	Tanítói kongruák szétosztásáról (1939. szept. 1-től)	371
—	3313	Tanítók állomás helyeinek elhagyásáról	203
—	956	Tanítók állampolgársági revíziójáról	58
—	2526	Tanítók beosztásáról (korpótlék ügyben)	175
—	7079	Tanítóképzőknél (különbéle) tanítói képesítői vizsgálatra jelentkezett ref. jelöltek számának bejelentéséről	411
—	2140, 5399	Tanítók (csapatösszevonások következtében, katonai szolgálatra bevonult) helyettesítéséről	133, 330
—	2404	Tanítók, tanárok (katonaköteles) lakhelyváltoztatásuknak és teljes címüknek illetékes hadkiegészítő parancsnokságával való közléséről	149
9901	—	Tanítók (helyettes-suplinitor) megválasztásáról	10
9901	—	Tanítók (rendes-tit. definitiv) megválasztásáról	10

A R E N D E L E T

1938. évi hiv. sz.	1939. évi hivatalos száma	t á r g y a	Oldal- szám
—	3313	Tanítók (helyettesek is!) szünidei teljes címüknek jelentéséről	203
—	2125	Tanítói nov. 13-i nagyenyedi véglegesítési vizsgálatról	150
9901	—	Tanítónők (helyettes-suplinitor) megválasztásáról	10
—	5415	Tanító-változások bejelentéséről	330
—	7279	Tankönyvek (középiskolai) elszámolásáról	435
—	6777	Tankönyvek (V—VII. oszt.) amelyeknek min. eng. sz. még nem járt le) használatáról	396
—	5552	Tankönyvek (magyar nyelvű) kötelező használatáról	345, 355
—	—	Tankönyv (új V. oszt.) tanítása	396
—	1812	Tankönyvek (régii tantervszerinti) használatáról	95
—	3458	Tantermekben kifüggesztett képekről	227
—	3312	Tantermekből e. ker.-i Elnökség arcképeinek eltávolítási elrendeléséről	215
—	1812	Tanterv (új, elemi iskolai) életbeléptetéséről	95
—	288	Tanterv (új, elemi isk.) jóváhagyásáról és megrendeléséről	47
—	5050	Tartalékos tisztek katonai helyzetének teljes tisztázásáról	312, 3313
—	5172	Táviratok aláíróinak hivatali minőségének megjelöléséről	314
—	3487	Tankönyvek (lejárt jóváhagyásu) használatának eltiltásáról	215
—	6007	Tejfogyasztásról (szegénysorsu iskolásgyermeknek)	369
—	—	Temesvári evang. és ref. egyház 100 éves jubileumi ünnepe	409
—	—	Temesvári ref. lelkész 25 éves jubileuma	458
—	—	Temesvári önálló kántori állásra »Pályázat«	11, 44
—	—	Templomszentelés Erdőhegykisjenőben	409

A R E N D E L E T			
1938. évi hiv. sz.	1939. évi hivatalos száma	t á r g y a	Oldal- szám
—	—	Templomszentelés Szatmáron	469
—	7539	Templomokra nemzeti zászlók ki nem tűzéséről	423
—	—	Tenkei ifjusági konferencián	301
—	—	Theológusok beiratkozása	343
—	—	Theológiai fakultásról 1939—40. tanévre vonatkozó »Értesítő«.	249
—	649	Teleki könyvtárról	47
—	2819	Templomokról (magyar) szóló fényképes levelező-lapnak Magyarországra való küldésének eltiltásáról	191
—	—	Theológusok (szegénysorsu) segélyezési adományok	32, 86
—	5051	Tisztviselők (központi és külső szolgálati) katonai helyzetének teljes tisztázásáról	312, 313
—	649	Történelmi felekezetek (kisebbségi) autonómiájáról	46
—	6229	Törvényes kamatok számításáról	382
—	7415	Történelmi arcképek elhelyezéséről	422
—	9598	Trónörökös arcképének elhelyezéséről	23
—	—	Tóth Gábor kisbábonyi lelkész nyugdíjazása	44
—	2423	Tudományos kiadványoknak Propaganda Államtitkársághoz való küldéséről	148
—	—	Tunyogi Csapó János nagyszántói lelkész elhunytá	144
—	—	Tanulók túlterhelése	324
—	458, 8438	Tűzbiztosításokról (egyházközségi ingatlanok)	47, 463
—	7935	U j iskolák létesítéséről	450
—	—	Ujkissodai lelkész e. m.-i jegyzői megválasztása	395
—	649	Ujságok címében helységnevek megjelöléséről (kisebbségi nyelven)	46

A R E N D E L E T			Oldal- szám
1938. évi hiv. sz.	1939. évi hivatalos száma	t á r g y a	
—	—	Ujszentesi lelkész: Hamar György nyugdíjazása	44
—	3458, 7882	Uralkodó-család tagjait ábrázoló képek ki- függesztéséről	227, 450
—	1847, 2322	Uralkodó-család ünnepein tartandó és részt- veendő istentiszteletekről	106, 134
—	1847	Vallásfelekezetek istentisztelet tartásairól nemzeti és Uralkodó-család ünnepein	106
—	720	Vallástanári vizsgálatról	358
—	649	Vallástanárok (felekezeti, kisebbségi, közép- iskolai) kinevezéséről és véglegesíté- séről	46
—	6291	Vallástani kézikönyvek kötelező használa- táról	382
—	7438	Vallástani kézikönyv (elemi iskolai V. oszt.) jövähagyásáról	433
—	—	Vallástani kézikönyvek pályázatának ered- ményéről jelentés	268
—	282, 2818	Vallásos összejövetelek engedélyezéséről	33, 179
—	6507, 5552	Vallástani kézikönyvek rendeléséről . . .	421, 346
—	7729	Vallástani kézikönyvek (középiszkolai) el- számolásáról	435
—	2330	Vasárnap i iskolák gyűlési engedélyéről ill. katonai hatóságoknak való bejelenté- séről	149
—	649, 7380	Vasárnap i iskolák működéséről	45, 432
—	649, 8706	Vasuti (50 százalék-os) jegyről (állami kisebb- ségi tisztviselők)	46, 475
—	171, 8041 8706	Vasuti igazolvány kéréshez szükséges kel- lékekről	23, 46, 450, 475
—	5415	Változások (tanítói) bejelentésről	330
—	—	Vásárhelyi János erdélyi ref. püspöknek »Számadás« c. könyvének előjegyzé- séről értesítés	457

A R E N D E L E T			Oldal- szám
1938. évi hiv. sz.	1939. évi hivatalos száma	t á r g y a	
—	2125	Véglegesítési vizsgálatról (tanítói nov. 3-i)	150
—	—	Világgyűlés (első) magyar (Református) emlékfüzet rendelésről	33
—	6528	Világszövetség (Ifjúsági Keresztyén Egye- sületek) imahete	394
—	—	Világszövetségről (ref. presbiterl)	20, 455
—	3313	Vizsgadíjak előteremtéséről	202
—	3313	Vizsgai jelentések beküldéséről	202
—	3313	Vizsgákról (magán. oszt.)	202
—	2916, 3313	Vizsgákról (elemi iskolai abszolváló VII. o.)	191, 202
—	3458	Zászlók (iskolai) kezeléséről	227
—	7882	Zászlók (nemzeti) — kifakult — beküldéséről	450
—	649	Zászlók kitűzéséről (román színeket viselő)	47
—	7539	Zászlók (nemzeti) templomokra ki nem tűzéséről	423
—	4581	Zsoltárokból a magyar »Himnusz« és a »Szózat« kivágásáról	267
—	6507	Zsoltárrendelésekről	421

